

DEMOSTHENIS,
Græcorum Oratorum
Principis, Olynthiacæ ora-
tionestres, & Philippicæ
quatuor, è Græco in Lati-
num conuersæ,

A NICOLAO CARRO, ANGLO
Nouocastrensi, Doctore me-
dico, & Græcarum literarum in
Cantabrigiensi Academia
professore Regio.

¶ *Addita est etiam Epi-*
stola de vita, & obitu eiusdem Nico-
lai Carri, & carmina, cum Græca, tum
Latina, in eundem
conscrip̃ta.

Londini, apud Henri-
cum Denhamum.

Anno. 1571.

DEMOSTHENIS
CYCLOTHI
PUNY
tiones res, & Philippi
quarum & Cicero in Lat.
alum conat.

A NICOLAUS CARO ANTO
Monothroni Doctorine
dico & Cicero in hunc
Cicero in hunc
Prolusio.

et alia est enim
sola deus, & Cicero in hunc
in Cicero in hunc
in Cicero in hunc
conat.

London, apud Henr.
cum Donatus.

Anno 1711.

Ad ornatissimum virum, Thomam
Vilsonum, legum Doctorem, & regio di-

uæ Katharinæ hospitio præfectum iuxta turtim

London: Thomæ Bingi Cantabrigiensis, le-

gum Doctoris, in Olynthiacas, & Philippicas Demo-

sthenis orationes à Nicolao Carro, Anglo Nojoca. trensi,

Doctore medico, & Græcarum literarum in Acade-

mia Cantabrigiensi professore regio, lati-

nas factas, præfatio.

ONGVM ITER PERMENSVS,

optime Vilsone, ex eo tempore, quo domi-
tux superiore æstate te inuisebam, tardius
id præsto, quod vt susciperem non ipse so-
lùm hortatus es, sed officium etiam meum
me impellebat. Meministi enim cum alijs
de rebus à nobis sermo institutus esset, te
in Nicolai Carri, doctissimi viri, & mei olim
præceptoris charissimi, mentionem quan-
dam incidisse. Cuius Olynthiacas, Philippi-

casq; orationes de Græco in Latinum ex Demosthene conuersas cum
Dominus Mildmaius, vir honoratissimus, ac patronus meus colendissi-
mus tuæ fidei sic commisisset, vt quàm emendatissimæ in vulgus exire
possent: agebas mecum, vt, qui hominem ipsum optime nossem, eumq;
dum viueret, non publicè solùm docentem, & agentem, sed priuatim
etiam varijs de rebus, quæ doctrina aliqua continerentur, domi suæ, vt
fiebat, differentem assiduus, & frequens attendissem: nunc, cum eius
Demosthenicæ lucubrationes diuulgandæ essent, vellem ipse adiungere
aliquid, quo aut illæ essent commendatiores, aut quantum saltèm in eo
colendo meum studium, & obseruantia fuisset, cæteris, qui illum mi-
nus norant, constare posset. Quorum alterum si me posse facere in ani-
mum inducerem, equidem meritò vt insolens irridendus essem, (maior
enim Carri gloria, cuiusq; fama illustrior est, quàm vt mea laudatione
possit crescere) alterum verò facio lubens, vt me tantum Carro debere
profitear, quantum aut homo amicissimus ab amantissimo, aut erudi-
tissimus à studioso, aut præceptor diligentissimus à grato, piòq; disci-
pulo, suo iure queat flagitare. Quam quidem meam testificationem
non tam consuetudinis causa à me adhibitam videri volo, quàm iusto
quodam officio expressam, & cum Carri meritis prouocatam, tum à me,
si quo alio, in primis debitam. Etsi enim ille habebat multos, à quibus

Epistola Thomæ Bingi

propter eximium ipsius, & excellens ingenium studiosissimè, vt par erat, obseruabatur: tamen aut in quem ille beneuolentior existeret, aut apud quem sepiùs eruditionis suæ thesauros depromeret, quàm meipsum, profecto habebat neminem. Cuius rei eò fructum tuli vberiore, quòd puer admodum, qua etate cum ad multa incommoda facillimè labi, atque abduci potueram, tùm studiorum meorum moderatore vel maximè egebam, à magistro meo, Iohanne Culpepero, adulescente doctissimo, & disertissimo, ad Carrum informandus, & tanquàm de integro instituendus, deductus sum, vt quoniam nonnulla fortasse discendi cupiditate me trahi videbat, haberem in omni genere, quem intuerer, quem sequerer, quem imitarer. Etenim ijs temporibus, quibus Carrus noster præcipuè viguit, præclarissima illa Cantabrigiæ lumina, Checus, & Smithus, & cui propter multa ipsius in me merita plurimùm debeo, ornatissimus Haddonus, ab Academiæ spacijs auocati, operam suam reip. nauabant. Reliquus erat vnus Carrus, quem omnes spectabant, omnes admirabantur, in cuius familiaritatem, & consuetudinem omnes, qui aliquid saltem esse vellent, cupidissimè sese insinuabant. Fuit enim Carrus, quod tu non ignoras, cum ad omnes artes à natura instructus, tùm ad dicendum in primis, & eloquendum, quasi factus quodammodò, & formatus. Erat acumine promptus, verbis expeditus, gestu concinnus, oratione tota sic liberè fluens, vt quemuis facillè delectaret. Itaq; quoties aut præfari solebat, quod frequenter fecit, aut causam aliquam pro more, consuetudinèq; Academiæ nostræ, quod in honoribus mandandis præcipuè euenit, accuratiùs disputando pertractare: tantus ex omnibus collegijs concursus fiebat, vt nec in publicis scholis locus vacaret, & in comitijs subsellia complerentur. Quòdq; magis mirandum videatur, cum multis non raro, iisdemq; etiam doctissimis viris vsu veniat, vt si vel in literatorum cœtu sapius dicant, vel in dicendo paulo longiores sint, quamuis vtrūq; forsan præclare faciant, non admodum tamen approbentur, id Carro accidere nunquàm memini. Nam cum, & ingenio esset peracutus, & verbis abundans, & vultu ipso, ac totius corporis motu venustus, tùm voce suauis, & canora, sic omnium aures permulcebat, vt nunquàm cum fastidio audiretur. Huius igitur tanti, ac tam præstantis viri familiaritatem qui non expeteret, nemo erat. Quibuscum autem maiorem ille vsum habuit, & quibus liberius quodammodò se impertiuit, ijs ad omnem excellentiam singulare quoddam adiumentum allatum esse videbatur. Ac in cæteris quidem quid effecerit, satis locupletes ipsi testes sunt, in me verò, quod voluit, si minus præstitit, id meæ attribuatur tarditati. Ipsius certe cohortationem, cōsiliū, exemplum, operam, nullo vnquàm tempore

Legum Doctoris.

tempore desideravi. Quare, ut ad id reuertar, quod initio scripsi, etsi diuinum illud Carri ingenium immatura morte extinctum est: tamen nec memoriam eius apud animum meum intermori patiar, meumque erga eum studium, officium, pietatem perpetuo, quoad viuam, profitebor. Habes quæ de Carro scribenda proposui. Nam si quantam cladem ex eius morte Academia acceperit, conarer persequi: vereor certè ne multorum dolorem, diuturnitate ipsa iam propè sepultum, intempestiue videter renouare. Quare hîc quidem reprimam, & cohibebo me, potiusque agam, ut, quæ ille summæ eruditionis monumenta reliquit, ijs ipsis consoler quasi orbitatem meam. Qualia cum Demosthenica ista in primis sint: præclare facis, quod illis quàm correctissimè edendis, atque emittendis tantum studium, & diligentiam adhibeas. Efficies enim profectò, ut vernacula tua non dissimili ratione è Demosthenicæ expressa, cum Latina tam commodè subsequantur, in manus hominum, non meliora illa quidem, sed cumulatora tamen ventura sint: Vale ex aula Clarensi

Cantabrig. vj. Kalend. No-

uemb. 1570.

Clariss. & ornatiss. viro Gualtero

Mildmaio, equiti aurato, regia

maiestati à consilijs, regijq; fisci Can-

cellario, Nicolao Carrus

.S. D. P.

TSI IAM ALIQUOT ANNI

sunt, ex quo primùm cœpi incredibili studio
generi nominis tui, quòd de te, & tuis virtu-
tibus multa libentissimè solitus sim audire :
tamen quòd hæc omnia nunc mihi expres-
siora reddita sunt, cum singulari humanitate
tua, cum Thomæ Bingi testificatione tui erga
nos amoris, cui homini quantum tu das li-
terarum, & eloquentiæ, quas in eo summas
esse intelligis, tantum ego concedo probita-

ti, & fidei : dici vix potest, ad illam cupiditatem perfructuæ beneuo-
lentia, desideriumq; meum ornandæ, & illustrandæ dignitatis tuæ, quâ-
tus cumulus accesserit. Nam cum ab ineunte pueritia optimis semper
studijs deditus fueris, neq; te ipsum solum hisce laudibus cumulan-
dum duxeris : sed eos etiam tibi tuendos, & ornandos delegeris, quibus
eadem, quæ tibi, doctrinarum curricula iucunda visa sunt, tuisq; maxi-
mis, & laboribus, & præmijs effeceris, ut non maiori ornamento tibi li-
teræ videantur esse, quàm tu literis : si cetera non essent, quæ sunt in te
maxima, tamen vel hac literarum commendatione in omnis posteri-
tatis memoriam deberet tuarum virtutum fama propagari. Cum verò
ad hanc elegantiam tanta moderatio in vita accesserit, ut priuata tua
summa, ac incredibilis cum mansuetudo, tum iustitia, & integritas ad
publicam te personam clariss. & maxi. muneris euexerit, teq; iam resp.
præstantem, & singularem ciuem omnibus laudibus continentia, æqui-
tatis, integritatis ornatum, & locupletatum habeat, nos virum opti-
mum, summa humanitate, incredibili erga omnes bonitate, & iam antè
viderimus, & nunc multo magis recentibus tuis beneficijs sentiamus :
duplicari necesse est nostram in te prædicando, & colendo sollicitudi-
nem, præsertim cum eiusmodi nobis in te proposita sit consummatissimi
in omni genere hominis effigies, in qua decoranda vel ipsa etiam suadæ
medulla, ut inquit Poeta, elaborare debeat. Non vereor, hæc cum ad te
Gualtere Mildmaï scribo, ne auribus à me tuis dari suspicèris, cum
huius consilij, & instituti, quod te ipsum minimè latere potest, multos
proferre queam, & auctores, & socios, cum tibi sua fide comendatos;

tum

Epistola

tum mihi valde probatos : virtutis verò, probitatis, integritatis, literarum ingenij, humanitatis tuæ tot sint testes, quot sunt tui, & amici, & clientes, quos cum ipse amplecteris, tum à quibus, vt par est, obseruaris, quorū frequentiam habes, qui hæc tuas admirentur virtutes, maximam. Hoc in cœtu libenter cum sim, non solum mea voluntate, perpetuâq; erga honorem tuum studij propensione adductus, verum etiam incredibili excitatus, & inflammatus bonitate naturæ tuæ, non vereor, inquam, ne hæc à me assentatoriè potius, quàm verè dicta arbitrere. Equidem superiorum temporum ruinas, quibus obrutæ, penèq; sepultæ literæ iacuerunt, cum huius scælicissimæ ætatis ornamentis componens, dubitare soleo maiorem ne vim studiosorum industria, an principum virorum liberalitas, ad ea excitanda, & colenda, opis, & præsidij attulerit, præsertim cum vtriusq; temporis desiderium par fuerit, non par fortasse literarum gloria. Etsi enim nonnullos inexplibilis quædam auiditas teneat scientiæ, & cognitionis, eamque vt assequantur nullos labores, nè cum valitudinis quidem incommodo, defugiant : tamen hæc mira persequendæ, & excolendæ sapientiæ cupiditas nisi optimorū ciuium opibus, & auctoritate, tum etiam fide, & beneuolentia incitetur, & exardescat : in ipso ad summam excellentiam cursu, & contentione frangatur, & languescat necesse est. Quo magis tuam, vir optime, mentem, & institutum laudare possumus, cui licet ipsa naturā talem virtutis indolem inseuit, fortuna tantos honores dedit, vt sine disciplina vir magnus, & omni laude cumulatus euadere potuisses : tamen eam vitæ rationem secutus es, vt nec naturæ, nec fortunæ satisfactum putares, nisi vtramq; cum optimis tuis, & elegantissimis studijs, tum incredibili erga omnes doctos comitate adæquasses. Qua quidem in re nobilissimorum hominum, qui superioribus sæculis extiterunt, & exemplum imitaris, & laudem assequeris. Est enim, mihi crede, dignitatis non fuscæ, & veræ amplitudinis, quæ in te maximè elucet, ita cæteris aperire fores humanitatis tuæ, ingenij, auctoritatis, opum : vt, cum ad alios tuorum omnis fructus laborum perueniat, ad te ipsum gratæ conscientiæ, & rei benè gestæ gloria cum summa lætitia, & voluptate reuertatur. Hac ego mente cum te sciam esse, cum prudentiæ tuæ, benignitatis, suauitatis diuitias euoluam, earumq; admirer, & splendore, & magnitudinē : non sanè id agam, vt deinceps te, id vt constanter facias, ad horrer (es enim tua sponte satis incitatus) sed statui tamen quasi aculeum quendam lubijcere, admonitorem nostri in te officij, testem tuæ erga nos beneuolentiæ. At quem, inquis? Qua fide? Qua constantia? Si professio labore, & certo suscepto consilio esse aliquid certius, & stabilius potest : nihil afferò. Sed si industria, si diligentia, assiduitas, elucubrationis,

Epistola

tionis, etiam propensi erga tuam dignitatem animi vlla esse potest sue laus, siue fides: nonnihil affero, in quo non minor vis est admonendi tui de officio nostro, quam testificandæ tuæ erga nos bonitatis, & beneficentiæ. Affero igitur hominem non tantum, quantus ipse est: sed quantum nos, omnibus subductis rationibus, studio, & diligentia efficere potuimus. At quem? Prudentiam si flagites, cautissimum, si acumen, acerrimum, si vsum vitæ, exercitatisimum, si eloquentiam, cui adhuc par nemo fuit, sed ne futurum quidem aliquando quenquam arbitror. Et ad te, inquam, Gualtere Mildmai, affero. Cuius enim in patrocinium, & fidem potius tradi debet, excellenti clarissimarum laudum corona septus orator, quam in tuam? Qui, non solum pulcherrimo virtutum cœtu comitatus, in omnium oculis, & sermone versaris, verum etiam, vt ne reliquis ea desint, præcipuus, & maximus auctor es. Eadem igitur mente, qua cætera soles, Demosthenem tuum accipe, commendatum quidem sua sponte, sed tibi maximè, homini prudentissimmo, prudentiæ magistrum, acuto, ingeniosissimum, disertorum fautori, eloquentiæ parentem, optimè sanè Græcè, vix fortasse mediocriter, at quoquo tamen modo, latinè loquentem. Nam optimè quidem, qui possum dicere? Cùm nec deceat has nostras Latinas nugas cum Atheniensis principis, viri incredibili, ac propè diuina eloquentia comparare, nec ab alijs id factum adhuc videam, qui eodem in genere interpretationis elaborarint, sed nec ab vllò sanè, vt arbitror, licet ingeniosissimmo, & disertissimo præstari aliquando potuerit. Mihi profectò, cùm illius incomparabilem, & supra humanum ingenium positam eloquentiam contemplor, simulq; meipsum inspicio, &, quid cum eo egerim, considero, idem vsu venit, quod ab Heraclito apud Platonem Socrates de deo dictum retulit. Nam vt in hominum cœtu, qui sapientissimus est, si cum deo conferatur, simia videbitur, non sapiens: ita nostræ scilicet istæ præclaræ orationes, & gloriatio, nescio qua, dignæ, quando cum diuinitate Demosthenicæ dictionis cōponuntur, vix vmbra eius eloquentiæ representare possunt. Sed nitor hac defensione, quasi minus tibi probem facultatem meam: spero tamen probatam iri voluntatem. Diuinum est illud Socratis apud Xenophontem.

ὁ πᾶν γε ῥᾷδίον ἐστὶν εὐρεῖν ἔργον, ἐφ' ᾧ ἢ ἄν τις αἰτίαν ἔχοι. χαλεπὸν γὰρ ἔστω τὶ ποιῆσαι, ὥστε μὴ δὲν ἀμαρτεῖν. χαλεπὸν δὲ καὶ ἀναμαρτήτως τι ποιῆσθαι μὴ ἀγνώμονι κρείττερι πόριτυχεῖν. Rectè sanè. Nō enim facile potes aliquid reperire, quod omni culpa vacet, adeo difficile est nusquam peccare, nusquam offendere. Etiā illud ad vitādū perdifficile, cū omnia optimè feceris, & nusquam

Epistola.

nusquam titubaris, tamen non ab aliquo imperito reprehendi. Quo mihi magis pertimescendum est in re tam ardua, & difficili, ac à multis sepe attentata, ne omnium reprehensionem effugere non possim. Verum tamen meus labor, si tibi tuique, similibus, id est, hominibus probis, & acri iudicio præditis, gratus sit futurus: quid *ΦΙΛΑΙΤΙΟΙ* tandem, & maleuoli senserint, non valde sanè laborabo. Ego enim tantum mihi sumpsi, quantum præstare nõ erat difficile, præsertim cum hæcenus semper statuerim nulla in re longius progredi, quàm mearum virium ratio pateretur. Voluntatem igitur summam adhibui, etiam diligentiam summam, facultatem, quam potui, ut si iam maxima, maximèque optanda defuerint: tamen vel hisce nominibus culpa vacare debeam. Præcipuè verò, quod in his artibus, quæ nobis ad discendum propositæ sunt, summus magister, & sapientissimus dixit Socrates *τὰ μέγιστα τοὺς θεοὺς ἐαυτοῖς καὶ ἀλείπειν*. Itaque si minus laborum, & assiduitatis meæ fructum, quem ego totum non ex aliorum opibus, sed ex hominum bonorum sermone, & fama ipsa metior, percipiam: non magis me læsisse fortunam putabo, quàm Socratem. Sed ista, inquis, cur verbis, & oratione minuis, quæ ut maiora, & ampliora redderes, tua potius facultas postulare? Quod tu mihi, vir omnium optime, tribuendum putas, id si esset eiusmodi, quale vel amor erga me tuus fingit, vel aliorum mihi benevolentia concedit: videndum tamen mihi est, rectius ne alienæ commendationis terminis, an rerum ipsarum natura, & cupiditate discendi nostra, hanc facultatem, quæcumque est, definiri velim. Nam si à me quæris, cupio sanè has artes, hæc populorum, hæc regum, & ciuitatum ornamenta, si minus immortalia esse queant, tamen multorum sæculorum memoria propagari. Quod tamen vereor ne effici nequeat, nisi hanc etiam curam, & cogitationem adhibeamus, multa nobis deesse ad perfectam, & omnibus numeris absolutam cuiusvis generis scientiam. Eaque nisi ad ea, quæ sunt, adiunxerimus, & perpetuatis studiis, ac inflammatis animis fuerimus complexi: ne non possimus vel iamdiu neglecta nostro aliquando arbitrio excolere, vel propè amissa, cum velimus, ab interitu vindicare. Etiam ille metus accedit, cum naturales quædam sint, ut ciuitatum, & rerump. sic ingeniorum, & scientiarum cōversiones: nisi omnium acerrimis studiis, & maxima cōtentione frequentetur, & excolatur hæc dicendi vis, & elegantia: ne immatura ætate, non confecto naturali annorum curriculo, præcipitetur, & ruat. Nam si, cum infinitis penè clarissimorum hominum ingenijs, contentionibusque ciuilibus, tum cum ambitio popularis maximè floreret, non solum appetita à multis, verum etiam alta, & educata celeriter adolesceret, maturitatemque suam, ac quasi caniciem haberet oratio: tamen sta-

Epistola.

to decurso spacio, consumptis ætate viribus, propria quasi depressa mole corrueret, & dilaberetur: ecquid de nobis egregium, ecquid magnificum, & predicatione dignum expectari poterit: remisso studio, amissa diligentia, qui umbras eius potius, & opinione quadam afflicta nobis simulacra, quàm expressam, & eminentem effigiem sequimur? Centum penè annos in huius egregiæ laudis possessione Roma fuit, quoad Cæsarianis armis, & ciuili tumultu erepta populo libertas mutos reddidit oratores. Nusquàm enim vestigium poterat orator ponere, cum agere cum populo, seruitute pressio non liceret, & omnium penè ambitione ad vnius potestatem translata, interire necesse fuit ea studia, quibus ad honores, & gloriàm aditus patebat. Similis penè fortuna Athen. qua in vrbe primum, tanquàm procreatrice, & parente omnis humanitatis, & sapientiæ, hæc admirabilis dicendi vis eodem annorum curriculo, & culta, & extincta est. Nam cum paulò ante Periclis ætatem exorsa, partium studijs, & ambitionibus, longius progressa esset, exardescens finitimis bellis, graue vulnus accepit, post Macedonũ armis mirabiliter afflicta ex oratorũ penè manibus erepta est: prorsus verò corruit, vt Athenę eodem, quo vniuersa Græcia, belli incendio cõflagantes, victore Alexandro, occubuerunt. Magna igitur diligentia, & summis atq; acerrimis studijs opus est, vt hanc facultatem reiectam à subsellijs, explosam è foro, in scholais, & gymnasia receptam, & a nostris hominibus mediocriter cultam, tanquàm omnium bonarum artium nutricem, & exornatricem retineamus, & tueamur. Quam ad rem licet multa sint adiumenta à prudentibus viris sapienter excogitata: tamen hoc sanè meo iudicio vel maximum est, cum ad acrem, & assiduum discipulum bonus, & peritus artifex accesserit, si vniuscũque cum discantis, tũ docentis natura, ac voluntas, nō solum præceptionibus, & institutis sapientiæ, verũ etiam bonorũ ciuium comitate, & beneficentia foueantur. Quod ego, vir clarissime, & de optimis artibus optimè merite, non scribo reprehendens tuam, quam omnes intelligunt esse amplissimam, sed aliorum, quæ deesse non debuerat, euocans bonitatem. Tibi verò maximas gratias ago, & literarum nomine, quæ te semper gratiosissimo patrono, & indulgentissimo patre vsæ sunt, & meo, quodd, cum ad me non dubio sermone in primis discreti, & optimi iuuenis Thomæ Bingi, mihi sanè charissimi, meiq; amantissimi, de singulari tua, ac penè inaudita erga nos humanitate, & beneuolentia, allatum esset: ad hoc genus scriptiõnis, temporibus quidem intermissum, sed te auctore repetitum, reuocasti. In quo primum si te defenforem habeam, qui auctor extiteris, de reliquo necum præclare agi arbitrabor, si in perfuntione huius officij ac muneris, temeritas tantum mea minimè reprehensa videatur. Vale.

Præfatio interpretis.

VM TVCVN DA MIHI SEMPER VISA EST, auditores, tum verò inaximè fructuosa huius scholæ consuetudo, qua diuersarum notitia rerum adolescentibus nostris proponitur: & cum philosophis oratores, cum dicendi artibus sapientiæ studia coniunguntur. Quanquam enim nec elegantia in ignorantia, nec in infantia locum habere sapientia potest: tamen est vtriusq; generis aliquid proprium, atq; suum, quod nec per se contemni debet, & cum altero temperatum, ac confusum, magis splendescit. Nam cum clarior est sapientia, quæ lucem ob oratione accipit, tum eloquentia nobilior, quæ sapientiæ præceptis est informata. Itaq; non solum huius utilitatem moris,

sed etiam iucunditatem sequens, neq; adimere vobis harum conjunctionem duarum rerum volui, & tamen dissimilitudine quadam præceptionis, vestrum fastidium lenare. Tres iam anni sunt cum apud vos cepi ex homine longe eloquentissimo, & sapientissimo Platone philosophari, cuius ad diuinam sapientiam ab oratorum curriculum eadem me causa coegit deflectere, quæ nunc, eius singulari suauitate satiari penè vestris auribus, ad superiora spatia retulit. Tum enim oratorum contentionibus intentos vestros animos remittere, ac relaxare volui: nunc ex isto tanquam delicatioris diuersorio exiens, ad illas forenses asperitates reuertor. Copiosus in dicendo Plato: tam sapiens verò, ut maior mihi sapientia ne requiri sanè in philosopho debere videatur. Quid Demosthenes? Num vel huic cedit, constituende reip. prudentia, vel cuiquam eloquentia? At dissimiles sunt, non nego. Hoc enim mihi propositum est, varietate quadam, & dissimilitudine nutrire vestra studia. Quod ipsum tamen ineptè facerem, si ita iudicarem, qui horum alterum norit, eum vtrumq; nosse. Distant enim inter se plurimum, non sententijs solum, sed etiam ipso orationis filo. Quoniam, cum in vtroq; eloquentiam summam esse constet: tamen ille ut philosophus, hic loquitur ut orator. Habet autem philosophia interiorem quandam & reconditam sapientiam, remotam ab usu vitæ communis, & consuetudine fori. Eloquentia in medio sitam prudentiam affert, ciuitatum gubernatricem, gnaram communis vitæ, habitantem in sensu, & moribus populi, peragantem, & pertractantem venas reip. ad motus animorum, inclinationes temporum, rerum oportunitates se accommodantem, nihil seuerè ad philosophorum normam, omnia liberè ad mentes ciuium, & utilitatem reip. referentem. Quæ licet in vulgari sensu posita, & defixa sit: tamè haud scio an aliquid maius, aut vberius reperi possit, præsertim cum, qui eam sunt consecuti oratores, maximis commodis affecerint suas ciuitates. Sed ita non frequentes extiterunt, ut hoc ipsum maxime populare, & ex multorum sensu tractum, vix paucis, ex infinitis, contigisse videatur. Iam ille philosophorum sermo, qui leni, & equabili tractu fluit, nihil secum deferens turbulentum, nihil commotum, nihil agens, nihil vehemens, acre, contortum, quemadmodum se intra gymnasia, & scholas continet, ita populari laude semper caruit. Non quin & ceteri philosophi præclarè locuti sint, & quem proximè cognouistis, genus quoddam habeat suum, admirabili quadam amplitudine, & copia decoratum: sed quod minus instructi populari ciuitatum eloquentia, illis aculeis, & clamoribus, illis etiam asperitatibus careant, quibus oratorum voces in libris solent inhorrescere. At tamen genus hoc pertractandum vobis est, atq; euoluendum mansuetioris eloquentiæ, & accedendum etiam aliquando ad oratorum pugnæ. Decet enim his vos præsertim temporibus, in quibus omnia literis referta sunt, cum in nulla disciplina hospites, & peregrinos esse, nam quæcumq; vel usu, vel præceptionibus addidicistis: puriore ea sermonis quasi sapore perfundere. Quanquam esse nonnullos audio, quibus displicent scilicet hæc studia elegantioris doctrinæ, eaq; curiosorum hominum

Praefatio.

esse dicunt, & linguae, atque ori indulgentium. Quibus ego, si praeter verba nihil sit, assentior. Sed si disertè eloqui nemo potest, nisi qui prudenter intelligit: faciunt non prudenter, quod, cum prudentia se maximè ornari velint, quibus ipsa vicissim ornatur, tam ingratis detrachunt. Nam si mecum considerare voluerint, non solum quid eloquentia dicatur esse, verum etiam quantam vim omnis prudentiae eorum libri complectantur, qui eloquentes sint habiti: nullum in eis locum reperient non plenum ingenij, consilij, animi. Etenim quae ratio regendae reip. in omni varietate temporum, quae sciendorum foederum, quae coeundae societatis, instituendae cum exteris amicitiae, non & prudenter est ab eis excogitata, & cum sensu, atque intelligenter explicata: iam quam acutè legum interpretationes, iuris, & equitatis defensiones, quanta in periculis praesidia, in salute ornamenta, dubijs temporibus prudenter consulta, quod exemplum deest cuiuscunque generis, siue culpe poenam queras, siue virtuti premium? Denique quod praclarum, & memorabile regendae reip. institutum, cuius non imago, & effigies in oratorum actionibus expressa sit? Quid illa minora? Quantum sagacitatis, & cautionis habent, primum causam, de qua coram sapientibus loquaris, penitus pertentare, quod mali habeat, abiudicare, motum dissimulare, in conciliando docendi, in difficili loco fugiendi speciem adhibere, in iurgio lentum esse, personam respicere, vel eius, quem defendis, vel eorum, qui iudicibus sunt chari, vel ipsorum iudicum, vel tuam: locum necessarium, ne grauius offendas, praeterire? Haec quanquam fortasse hominibus, non acriter intelligentibus, parua videri solent: tamen sunt sanè ad vincendum, in quo vno orator oratori praestat, maxima. Hoc tam lautum praclarissimarum rerum instrumentum, haec diuitiae, haec ornamenta non hominum solum, sed ipsarum etiam ciuitatum, quanquam in oratoris prudentia sint sita, nec sine eis orator esse quisquam possit: libenter tamen hosce vituperatores, & bona cum venia dimissem, nisi non contenti vernaculo, & peruulgato conuitio, atrocissimi nos criminis reos facerent. Nam religionem etiam violari sermonis elegantia, eiusque sententias, & opiniones istiusmodi calamistris non ad illustriorem, clarioremque speciem componi, sed quasi fucò quodam oblitis deformari clamitant. Magnum profecto crimen, & atrox, neque verbis solum, ut ego existimo, sed etiam poena coercendum, seuerissimèque vindicandum. Quis enim adeò lentus esse potest, cum nihil religione, & pietate erga deum augustius sit, qua non modò sublata, verum etiam obscurata, terribissima quaedam vastitas in hominum vitam, & mores immittitur: qui non quam primum eius perturbatoribus occurrendum, atque omnibus resistendum viribus arbitretur? Sed suspicor istos, bonos sanè viros, id quod libenter de eis predicare soleo, non tam facile hanc elegantiam perceptam ab eis, & cognitam repudiaturos esse, quam nunc, quod eandem siue metu, siue errore, non norunt, quantum splendoris religioni afferat, non videre. Quanquam si inscitia adducti nolunt in ea facultate ceteros esse disertos, in qua ipsi balbutiunt: audiendi non sunt. Nemo enim debet vlla in re alteri esse auctor, cuius ipse ignarus est. Sin timiditate quadam superstitiosa verentur, ne aliquid ex eloquentia labis ad religionem allinatur, quouis modo sunt subleuandi, & ad familiares suos deducendi, rogandi, ut quorum scientiam admirentur, eorum nolint eloquentiam vituperare. Sed quinam tamen isti sunt familiares, tam scientes, tam disertis, tam copiosi viri? Nimirum quos ipsi principes ponunt, quorum in ore, & sermone acquiescunt, quos meditantur, quos sequuntur, quibus cum habitant, Chrysostomus, Basilus, Gregorius, & ex eadem gente alij penè innumerabiles. Qui cum incredibili studio flagrant eloquentiae, non solum iuuentem adolescentiam praecipis rhetoricis imbui curarunt: verum etiam ad oblectationem senectutis, & retinendum extremae aetatis verum orationis succum, prophanos oratores adhibuerunt, & cum eius artis magistris familiariter vixerunt. Quanquam in oratorum libris quid tandem eiusmodi reperitur, quale in foedis, & spurcis Aristophanis fabulis, quas tamen Chrysostomus, sanctissimus vir, etiam senex in sinu solebat circumferre? Iam cui non est audita Basilij, & Libanij familiaritas, ac penè domestica consuetudo? Is autem optimus

Chrysostomus.

Chrysostomus.
Basilus.

Præfatio.

mas est habitus temporibus illis Demosthenis interpres. Ex quo etiam Basilius magis redolet Demosthenis vim, quam Nazianzenus, aut Chrysostomus. Et si ipse Nazianzenus qualis, & quantus poeta, non solum orator? Nam Chrysostomi genus loquendi, ut Athenis Theophrasti, vel ipsius nomine est nobilitatum. Quam dulcis, quam profuens, quam copiosa oratio? Mihi sane, cum lego, inter Isocraticas delicias versari videor. Ac in una orationis virtute, & ea quidem egregia, longè etiam ipsum Isocratem superavit. Nam cum huius cum aliqua molestia cincinnati, sensus penè omnes veritatis elidunt: vitati a Chrysostomo ornatus non necessarii, ut verè, minimèq; fucate videatur dixisse, effecerunt. Astrictior Basilius, sed impetu maiore, sententijs frequens, vi argumentorum pugna, Chrysostomo, si totum dictionis genus ponderes, perfectior. Nec mirum. Fuit enim magis, quam ceteri omnes oratorijs artibus institutus. Grandior, & sublimior verbis Nazianzenus: & in criminando magis ardens, quam ambo superiores. Sed idem, vel cum ipse secum loquitur, vel cum suis, tam concinnus, & elegans, ut, etiam nonnunquam data opera, quæsiuisse videatur argutias. Iam quid ego reliquos commemorem, quorum est in Grecia non contemnenda copia? Quid Theodoretis profuentem suauitatem, & tamquam stellulis, sic crebris distinctam, & illuminatam metaphoris orationem? Quid Iustini clari, & nobilis philosophi, post etiam venerandi Christi testis accuratorem, & splendorem? Quid Clementis Alexandrini eximiam quandam, ac propè diuinam in disputando, & refellendo copiam? Quid argumentorum, & neruos, & frequentiam, & in his, eiusmodi cum acumen, tum orationis abundantiam, ut nec copia subtilitate, nec vbertate acumen obruatur? Hic nobis quam se offert multiplex illa, & recòdita Origenis doctrina, quæ nò innatans, & fluctuans, sed penitus in altis, & profundos gurgites immersa, abstrusissimarum rerum fontes aperuit: tamen quoniam in hoc loco de acumine, & ingenio, & orationis genere propriè disputamus, eundè ut longè ingeniosissimū, & rei obicure perspicuū, & copiosum explicatorem laudemus. Nam de Theophylacto, Oecumenio, ceteris quasi minorū gètium dijs, ut ab illa excellentissima perfectione abfuerint, tamè illud breuiter, & verè dici potest, omnes in probabili, tolerabiliq; genere versatos esse. Sed abeamus ab istis, & Latinos videamus, quorum etsi non minor in diuinis voluminibus viguit industria: tamen hac eloquentiæ laude minus floruerunt. Non quod hunc sermonis nitorem non curarunt, sed quod in eum, aduersariorum rixis distracti, minus studij conferre potuerunt. Hieronymus aliquandò, propter maiorem in hoc artificio exercitationem, præclare loquitur, & fuit in accusando, & reprehendendo, ut còtra Iovinianum, acer, & vehemens cum quo iam aculeo: multis locis pura, elegans, ornata locutio: sed pluribus etiam sui dissimilis. Cyprianus floridus ille quidem, & argutus, sæpe etiam altius se attollens: eiusdemq; (ne perpetuò istis calumniatoribus premamur) infucata scholasticæ delicijs oratio. Augustinus licet non purissimè loquitur: reliquis tamen omnibus tantum acumine præstat, quantum idem a ceteris elegantia vincitur. Verum tamen ob eodè, non ipso sanè elegante oratore, sed studioso, & acri eius artis inagistro, præcepta dicendi, atq; omnem eloquendi scientiam monumentis traditam, & perpolitam habemus. Sed hæc fortasse tempora, sua quadam felicitate vbertatem, & copiam genuerunt. Quid multis sæculis post? Num desitum est de his studijs, atq; hac elegantia cogitari? Quis pietate, & sanctimonia vitæ cum diuo Bernardo conferendus? & tamem quam ingeniosus, quam amator ingenij, quibus ille acuminibus non elaborat, ut arguta, ut ingeniosa sit eius oratio? Non purus verbis, sic est. Quanquam sæpe omnino non peccat. Verum tamen verborum leni compositione suavis, & dulcis, in sententijs verò in primis concinnus, & elegans, & in earum conformationibus, quæ præcipua virtus est oratoris, tam peritus artifex, & varius, ubi vult, ut cum primis eiusdem cœtus hanc sibi laudem vendicare possit. Omnino quocumq; nos vertamus, reperiemus in hac, quam illi contemnunt, facultate, præclare nonnullos, neminem nihil, tolerabiliter multos esse versatos. Conferant mihi nunc cum istorum elegantia, posteriorum temporum infantiam, & dicant se malle Scoti, & Brigotti, & reliquarum quisquiliarum

Nazianzenus

Theodoretus

Iustinus.
Clement
Alexandrinus

Origenes.

Theophylact
Oecumenius

Hieronimus.

Cyprianus.

Augustinus.

Bernardus.

Scotus.
Brigottus.

Praefatio.

liarum esse similes, quàm horum clarorum, & disertorum hominum, omniq; cum doctrina, tum etiam auctoritate oratorum. Sed non facient. Noui enim nihil posse eos obscurum, & sophisticum delectare. Nec, si minus ipsi propter alias occupationes, disertis esse queant: tamen horum eloquentem sapientiam sibi esse ignotam patientur. Itaq; ut iam mea reconciliet eos oratio, primum quanta hi eloquentia fuerint, rogabo ut animaduertant, tum ut, si eos probent, nobis sint aequiores, qui eum hos veneramur nostri instituti sanctissimos auctores, tum etiam priscos illos, si minus tam pios, tamen certe non minus, vel potius magis elegantes, Lyfiam, Æschinem, Hyperidem, Lycurgum, Demosthenem, Ciceronem adiungimus, quorum illi è fontibus tam copiosi, tam ornati, tam varij extiterunt. De quibus deinceps, quoniam ita res postulat, dicemus aliquid, si prius oratoriarum virtutum fontes aperuerimus. Ita enim, & quantum in quoq; fuit, & quis cui præstitit, facile intelligetis. Ordiamur ab ipsis incunabulis. Est igitur solum, & fundamentum eloquentiæ, pura, & dilucida oratio, sine qua nec nomen oratoris poterit consistere, nec reliquarum virtutum eminentia aspici. Veruntamen res ista in oratore admirationem non habet: in nobis fortasse habet, qui tanquam peregrini ad alienam linguam accessimus. Apud veteres Græcæ, & Latinæ linguæ principes, non tam laudari solebant, in quibus hæc erant, quàm a quibus aberant vituperati. Quod sic existimarent, qui tandem modò purè, & perspicuè dicerent, rectè eos vernaculo sermone uti, non etiam disertè causam pronunciare posse. Qui verò non solum ita loqui vult, ut probetur, verum etiam ut laudetur, is ea, quæ dixi, incunabula eloquentiæ grandiore quodam vocis sono decorare debet, ut purus, & incorruptus sermo, & dilucidè rem explicans, verborum, sententiarumq; amplitudine exaggeratus, mirabilior videatur. Quod efficitur, si in verbis, & sententijs, earumq; figuris, & conformationibus, ipso præterea tractationis genere, & cõpositionis, adhibeat orator dignitatem quãdam, & maiestatem, qua maximè ipsius commendatur auctoritas. Et si cum res, causaq; postulet, in criminando acerbis atq; vehemens sit, in obiurgando, & castigando, acer cum quodam aculeo: si (splendidus, si illustris, si depictus (modò absit à sophistarum lenocinijs) si ut in veste, sic in oratione moderatè indulgeat elegantiae, si ex pluribus hisce virtutibus enascentem quasi maturam quãdam virilitatem afferat, quam *ἀξυῖν* Græci vocant, quæ nec omninò flore careat, & eadem cum dignitate vehemens, & neruosa sit. Si fufum, & naturale dicendi genus vitans, ut vberiore, & pleniore filo coagmentetur, & extruatur oratio: totam cum parte, cum forma genus, cum rerum notatione definitum, vagam, & non circumscriptam multiplicium rerum siluam componat. His enim formis, & quasi figuris dicendi, exedificatur grandis, & ampla oratio. Sed hæc etiam orationis venustate, & accuratone, ornanda, perpoliendaq; sunt: nè fluens, nè dissipata, nè vulgaris oratio sit. Quamquàm in ipsa diligentia ornandæ, illustrandæq; grauitatis, vitandi sunt cõquisiti, & continui lepores, ac venustates, persequendumq; interdum vehementius, & celeritas adhibenda, volubilitasq; ut vibrans, & incitata cum breuitate feratur oratio. Hæc enim vna virtus maximè, granditati, & amplitudini dictionis, vim affert, eiq; ut ita dicam, spiritum, & vitam largitur. Hac quia caruit Isocrates clarus orator, & maximis ornamentis abundans, nimis lentus, & piger, sine viribus, sine neruis, iacere existimatur. Iam verò hæc omnia naturali quodam sensu, non fucato, non veteratorio sunt perfundenda, & ipsius oratoris, & eorum, apud quos dicit, & pro quibus, mores, submissè, leniter, suauibus, mollibusq; sententijs, sunt exprimendi. Adhibendum etiam aliquandò acumen, & nonnunquàm ex communi sensu depromenda oratio. Sæpe etiam festiuè, & eleganter agendum. Omnibus enim his efficitur, ut vera, ut morata oratio videatur. Has qui in se virtutes habet, & eam præterea virtutem adiunxerit, ut ad causam, & tempus loqui possit, omniaq; aptè, congruenter, & ut decet, facere: is sit summus orator, quo melior, & perfectior, nò modò queri nò debeat, sed ne esse quidem profectò queat. Magnū opus & difficile, quodq; à multis, & diu attentatum, serò, & à paucis est perfectum. Nam ut prætereamus Latinos oratores, quorum inuenisum cœtum collegit Cicero: Athenis,

Praefatio:

vbi hæc dicendi vis & nata, & educata, & consummata fuit, vel ex eorum paucitate, qui aliquid potuerunt, quantum difficultatis habeat, intelligi potest. Primus enim omnium de quibus constat, Antipho Rhamnufius ausus est, adultis iam Athenis, in aciem forensem egredi, & illud opus oratorium, vel incognitum ceteris, vel non tractatum, versare. Ante hunc causa quidem capitis nulla accuratius in iudicio acta, quàm Aristides esset, & Themistocles, & Pericles, nec tempora, causæ deessent. Qui verò sunt antiquissimi in hoc genere versati, ut Alcibiades, Critias, Lysias, ab huius præceptis, & disciplina deflexerant. Sed in Antiphonte genus dicendi fuit perspicuum quidem illud, & amplum, & sanè amplitudine ea, quæ secum præclare cohereret, & ad rem, causamque; esset accommodata. Neque tamen sæpè volubilis, & feruida oratio, quanquam hac virtute non omnino caruit, sed ita accurata, & cum morum, tum veritatis notis impressa, ut & summè probabilis esset, & minimè fastidiosa. Nec inirum, nascente tum primùm forensi eloquentia, in inuentore, & principe nonnulla defuisse. At idem acutus in primis fuit, & prædens, & in instruenda, componendaque; causa versutus, callidè argumenta texens, ad legum interpretationes desectens, motus etiam animorum, & voluntatum inclinationes obseruans. Huius ætati coniunctus Andocides non minimùm descieuerat ab hac prudentia, & accuratione dicendi, dissolutus, & negligens orator, & sine exquisito ornatu sententias magis simplices persequens, toto genere vulgaris, idem perturbatus, ac propterea etiam subobscurus. Tulit tamen nonnullum ingenij fructum, quod ex clara profectus, nobilique; familia, licet non satis probabilem, gratiosam tamen orationem afferret. Hunc post subtilissimus orator, & politissimus sequutus est Lysias: tanto ipse minor Andocide, quanto idem Isocrate maior. Fuit enim inter horum ætates interiectus, & in eodem cursu præcessit Isocratem viginti annis paulo ampliùs. Huius in acumine, lepore, argutijs, maximè viget natia illa Athenarum urbanitas. Quanquam ipse Syracusanus fuit (licet aliter est apud Ciceronem) sed Athenas puer adductus, & ab optimis qui tùm erant, præceptoribus institutus. Inde verò quindecim iam annos natus, Syracusas reuersus dicendi habuit magistros Tisiam, & Niciam. Iamque adolescens, constituta Syracusis familia, ad reimp. se contulit, in qua tam diu est versatus, quoad Siciliensi tumultu fractis Atheniensibus coactus sit senex propter partium inuidiam Athenas fugere. Inde rursus triginta tyrannorum factione ciectus, sed per Thrasibulum recuperata rep. restitutus, cum ab eodem ciuitate donatus esset, Archiui cuiusdam criminatione, qui inique rogationis Thrasibulum accusauerat, ab eo depulsus beneficio, peregrini loco vixit, ibique summa senectute, cum iam adolescente in vidisset Demosthenem, e vita excessit. Huius orationes plurimis oratorijs virtutibus refertæ sunt. Habent enim cum summa breuitate singularem perspicuitatem. Sermo in eis tam purus est, & liquidus, ut in nullo oratore melior. Cumque proprijs verbis penè semper vtatur, tamen artificio quodam assequitur, ut illustris eius oratio sit. Illustrem voco, quæ rem ante oculos ponit, & in ipsis penè sensibus, quod dicitur, defigit, neque ea quidem fluens, & dissipata, sed astricta numeris, & conclusa. Idem in exprimendis moribus, & tractandis quodam acumine animis, verumque; orationis sensum adinuendo ad aures, mirus artifex, lepore autem, & elegantia facillè princeps. Iam ipso tractationis genere, & versutia quadam, ac calliditate, quam semper secum nouam, ac inauditam afferbat: non satis cautum iudicem facillè circumuenire potuit. Verumtamen caruit virtutibus illis, propter quas in tantum honorem ascendit orator. Nihil enim apud eum amplum, nihil formidabile, nihil vibrans, nihil vehemens, nihil incitatum, nihil nè magnoperè quidem ornatum. Tum fuit Isocrates, non ipse quidem in foro, & causis versatus (erat enim exili voce, & summa verecundia) sed cum excellentissimo ingenio predictus, tum plurimorum etiam, ut ipsius Demosthenis, magister. Is genus sermonis afferebat amplissimum, & magnificentissimum, cum splendore, tum dignitate. Nam apud eum apparatus, & totius quasi corporis, sic orationis altitudo, magnum quiddam præ se fert, & excelsum, diuinique; videtur esse, quam humano ingenio propius. Itaque vixit hic quidem

Antipho.

Andocides.

Lysias.

Isocrates.

Præfatio.

Lysias.

dem Lysiam amplitudine, & copia sermonis: sed idē est victus à Lysia, subtilitate acumine, elegantia. Nam ut iste in minutis operibus, tanquam Calamides aliquis, aut Calimachus politior est: ita ille, quasi Polycletus clarorum operum fabricator, in grandioribus magnificentior. Hanc autem amplitudinem tam diuina perspicuitate collustrauit, & tanta circumfudit luce, ut hæc in eius maximis laudibus habeatur. Sed idem, quia nec volubilis, nec acer, nec vehemens est, aut, sicubi est, tamē q̄ hæc ipsa nimia quadam compositionis accuratione emollit: fit ut parum virium ipsius habeat oratio, eiusdemq; venustate, & conquisitis cum quadam molestia concinnitatibus, infucata veritas est, & morum notę obscuratę. Attamen ipso argumenti genere tantum Platoni est visus a Lysia differre, quantum a puero vir. Horum utroq; felicior Isæus, cuius oratio cum incitatē fertur: tum eadem amplior est, & accuratior, q̄ Lysia, vehementior, & fortior quā Isoeratis, nec eadē tamen præcisa, & decurtata, sed sæpē fusius dilatata. Hunc Demosthenes præceptorē domesticum habuit, quem, quod prius cœperat grauiore quodam ornatu, & pressiore, non illo Isocratis delicato, & diffuente vestire sententias, eaq; ad mentem ciuitatis, & nutum populi accommodare: studiosius fertur, quā reliquos omnes esse imitatus. Hocq; dicendi genus ab isto suo præceptore inchoatum, & acceptum, quia

Isæus.

Æschines.

perpoliuerat, *πολιχῶτατος* est habitus. Summam in Æschine eloquentiam ponerem, cum nec celeritas ei desit, nec dignitas, multaq; & asperē, & vehementer dicat, & in admonendo, obiurgandoq; grauis sit, & copiosus: nisi speciosior eius esset oratio verborum splendore, & elegantia, quā quę veram istarum virtutum effigiem representaret. Atq; etiam, id quod mirari soleo, cum in nemine flagrantius studium fuisse dicatur: tamen paulō est omissior. Cūq; maximē referat, quibus quasi articulis, & nodis cohæreat, & coniungatur oratio, in his non abiectus ille quidem, sed sæpē parum concinnus, & aptus videtur. Omnibus iam coloribus depictus Lycurgus, profluens, canorus, volubilis, acer, incensus, & non iratus solū, sed etiam acerbis accusator. Huius genus dicendi maximē aptum fuit clamoribus populi propter orationis in summa copia splendorem, & verborum sonantium volubilem cursum, cuius ita homines admiratione capiebantur, ut etiam ipse Demosthenes, cum huic succederet in accusatione Aristogitonis, coactus sit, ab illa sua astricta granditate discedens, istud Lycurgi affluentius, & vberiorē elatum sonitu arripere. Multæ sunt præclarę istius oratoris virtutes, & magna cum in vita, tūc etiam in oratione libertas. Attamen ē Platonis schola perfectus philosophus, & pluribus, atq; interioribus literis instructus, cum ad historias, versus, fabulas digreditur, minus popularem, & vulgi sensibus accommodatam orationem affert. Sed reliquos videamus. In quibus si temporum rationem sequimur, proximum se offert Demosthenes. De quo tum aliquid dicemus, cum eius suppres Hyperidem, & Dinarchum, attigerimus. Quanquā de Hyperide, quod eius nullum ad nostram ætatem scriptum peruenit, difficile est amplius suspicari, quā quātum de eodem in Græcorum monumentis traditum est. Fuit igitur, ut accepimus, grandis orator, sed tamen durus, & strigosus, quod accurationem eius sermo non haberet, acutus sanē in primis, & in tractanda causā, singulq; proprijs locis, & vbi plurimum valerent, collocando, cum quadam diligentia prudens: verba interdum minus vsitata, minusq; oratoria: itaq; purē loquendi laude caruit. Sed idem tamen, propter incredibile in argumentando, & disceptando acumen, tantam habebat in concionibus vim, ut ipsi etiam Demostheni sæpē præferretur. In iudicijs quasi statarius fuit orator, sine motu, sine contentione laterum, & vocis. Itaq; forensis pugne magnitudinem sustinere non potuit. Dinarchus, ad optimi similitudinem iam proximē accedit, fuitq; ut ex eius scriptis apparet, æmulator Demosthenis, eiusq; maximē sensus in dicendo, & asperitatem & vehementiam, & incitationem, quęq; præcipuē in oratore dominatur, vim adumbravit. His duobus superior, reliquis ætate inferior Demosthenes, illos dicendi vi, hos elegantia superauit. Nihil purum, nihil perspicuum, nihil amplum, vel dignitate, vel splendore, vel vehementia, vel circumductione, vel asperitate, nihil speciosum, nihil accuratum, nihil incitatum, & vi-

Lycurgus.

Hyperides.

Dinarchus.

mosthenes.

brans,

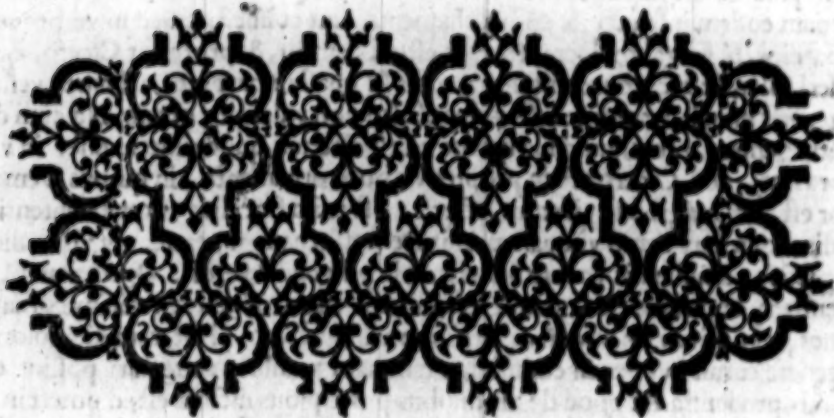
Prefatio.

brans: nihil ad sensus, & mores accommodatum, nihil veritatis luce collustratum, nihil popolare, acutum, suaue, nulla denique virtus orationis est (enumeravi autem penè omnes) quam is non, & ingenio arripuerit, & diligentia perpoliuerit, & agendo expresserit. Huius in Latinis oratoribus effigiem habemus M. T. Ciceronem: cuius de vniuersis laudibus, quas hoc tempus capere non potest, alius erit dicendi locus. Nunc quod eum assidue in manibus habetis, & in eius similitudine consecretanda elaboratis, quod vestrum studium magnopere probò, non erit alienum, ut spero, vel a meo instituto, vel a vestris studiis, vel ab hoc tempore, maximè cum ipsum etiam Demosthenem vobis simul esse notum cupiam, si vtriusque imaginem coram oculis vestris proponam, ut vter sit præstantior, & melior orator, vtrumve sint in omni dicendi ratione pares, an sit in quo differant, scire possitis. Constituamus igitur coram duo corpora, quam fieri potest, omnibus numeris absoluta, in quibus non solum eadem bona valetudo sit, verum etiam iidem nervi, iidem lacerti, eadem vires, neque hæc solum, sed etiam earo, sanguis, succus idem, & cum omnibus his iuncta dignitas, pulchritudo, suauitas coloris, partium denique omnium secum coherentium eadem venustas. Iam verò amictum etiam demus eundem, & lacertos, ac brachia, totumque corpus, bysso, purpura, auro, gemmis, vel si quid potest his esse præciosius, vestiamus. Adhuc quidè paria videris omnia, sed iam alteri in eodè ornatu aliquid deliciarum concedamus. Hæc si in se committamus, quoniam robore, & tota mole, ac omnibus lineamentis paria sunt, verisimile est neutrum ab altero vinci posse, sed in specie tamè, & apud vulgus hominum clarius videri, cui ad eadem ornamenta, aliqui, ut in corona, flores accesserint. Similes corporibus his mihi videntur esse Ciceronis, & Demosthenis orationes. Pugnant enim pari robore, eadè prudentia, eadem vi, simili pulchritudine, simili venustate, apparatu etiam eodem instructe, & eisdè ornamentis sunt coëssite. Sed in verborum ornamentis parior, & frugalior Demosthenes est, affluentior, & profusior Cicero, qui, ut mihi videri solet, secta, coronas, vnguenta addit, & quasi in purpurea, vel aurea veste flores omnis generis intexit. Itaque speciosior eius est, sed non valentior oratio. Nam cum duo sint eloquentiæ genera, unum, quod sua sponte ita est, alterum, quod videtur esse in utroque vterque præstat, sed Cicero etiam propter verborum ornamenta, in quibus Demosthenes curiosior est, ut magis esse videatur, efficit. Est enim floridior, non in sententijs conformandis, quia in re nemo unquam potuit Demosthenem superare, vix vllus aliquando equare, sed in cumulandis vocum delicijs, & in pingendis verbis. Quo etiam fit, ut minus extense atque emineant eius, quam Demosthenis vires. Non quia minime ornatus Demosthenes, vel potius non omni ornatisimus, sed quod eo, id est, tam diuino ornamentorum genere caruit, ut per ea conspici, & tanquam manibus atrectari possint eiusdem acumen, vis, prudentia. Ac quod de his duobus principibus dictum est, id potest in multos eiusdem generis artifices accommodari. Est enim dissimilissimis in locis, temporibus, hominibus, dissimili, & morum, & institutorum genere præditis, tanta tamen ingenij, & orationis similitudo: ut in vnius quasi gremio ciuitatis, & sermone educati esse videantur. Quod siue omnium hominum parens natura, siue imitatrix nature ars effecerit, ut cum plures essent vno loco, disparibus studiis, opinionibus, sententijs, oratione: existerent etiam in alia orbis terrarum parte, qui cum ipsi inter se plurimum differrent, tamen illos alteros tanquam ex eodem solo æditi, & simili succo enutriti, omnibus lineamentis, & coloribus representarent, quis non iure admiraretur, atque eo quidem admiraretur magis, quod in tanta artium, & scientiarum varietate per infinitas regiones peragantium, eadem penè artificum, in sua cuiusque regione, imitandi, agendique ratio proposita semper fuerit. Neque id tantummodo in peruulgatorum opificum genere, quorum artes, quoniam faciliè imitabiles sunt, & promptius addiscuntur, & minus habent admirationis: nec in ceteris artibus, eisdemque elegantibus, quarum opus cerni, tangique potest, verum etiam in abstrusis, & reconditis scientijs, in hac etiam, quæ semper est difficilis habita, populari, & plausibili dictionis materia. Nam si M. Ciceronem sequimur, qui suæ ciuitatis, atque

M. Cicero.

Praefatio.

adeo gentis oratores collegit, & quæ in quoque dicendi ratio, voluntasque fuit, acerrimo iudicio, summa eloquentia, scienter, proprièque expressit. Quis tam Lysiae similis quam Cotta? & tamen quam longè ab eo disiunctus, non solum locorum intervallo, sed etiam annorum numero? Cui quanquam Cicero Catonem comparat, benevolentia fortasse motus, tamen Catonis prudentia, & multis è studiis collecta vis, horridior est, & strigiosior, quam quæ cum elegantia Lysiae, & politissimo orationis filo conferri queat. Superior uterque subtilis fuit, argumentosus, facetus, brevis, & quod in Catone summe defuit, proprii, purique sermonis egregius architectus. Ac quoniam audaces esse cepimus, dum eloquentissimorum inter se hominum vires componimus, quid ni etiam Æschini adiungimus Hortensium? Nam eorum virtutes in contentione politæ, eandem penè imaginem, & similitudinem referunt. Iam Isocrati, si eius amplitudinem paululum submiseris, in reliquis eius laudibus, quid tam simile, quam Callidius? Quid autem Hyperidi, quam Antonius? Illi dulces, soluti, suaves, concinno numero, & compositione effluentes: hi tecti, acuti, acres, callidi, & quod de eis constat, in verbis minus accurati. Sed infinitum opus aggredimur, & ut in hoc loco, non maxime necessarium. Quare ad Demosthenem reuertamur, eumque membratim euoluamus, Sed post hunc diem. Satis enim est a nobis pro huius temporis ratione dictum. Dixi.

Carmina in D. Carri versionem

Antonius Cocus Eques

auratus.

Qui patriam cupit incolumem, studiosus honesti,
Huic Demostheneci cura sit eloquij.

Illius eximia laudes sine fine manebunt,

Hic referet votis premia digna suis.

Viderat hoc Carrus, voluit multisq; videri,

Romanosq; dedit Græcus ut ore sonet.

Lector ab Ioanne Coco, scholæ

Paulinæ magistro, de Olynthiaca-

rum, ac Philippicarum Demosthenis

versione, trimetris lambi-

cis edoctus.

I. **N**E forte quis sit huius autor codicis,
Meditando, lector, cura te cruciet frequens,
Mihi referendi adest benignitas, modò
Par audiendi prompta sit comitas tibi.
Hunc perpoliuit rhetor ille maximus
Demosthenes, soli vnicum Actei decus,
Quod pura prædicant styli enthymemata,
Ornata varijs dictionis floribus.

L. At sermo rem diuersus hanc falsam arguit,
Affine nullo tinniens penitus sono:

I. Rem ipsam tenes. Nam Latius hinc Demosthenes
Alter, Latina hoc tinxit expressum phrasi,

C.ij.

Sic

Carmina in D. Carri versionem

Sic paria paribus singula exequans suis,
Nihil vt redundans, neue concisum foret.

L. Pol ille summi munus est interpretis
Pulchrè assequutus, quisquis hoc tam dexterè.
Sed nomen hoc ludens viri ad facundiam,
Proprij relinquit nihil in ancipiti nota.
Cedò nomen huius, quæso, versoris merum.

I. Hic Carrus, hic fuit, dolens dico, fuit,
Tot plena viuis plaustra qui facundia
Superauit vnus Carrus, ac rheda vnica.
Hoc, Lector, etsi nosse non est arduum,
Testatius tamen hisce fiet versibus,
A plurimis qui plurimi huc sunt editi,
Præsentis ad calcem reperiundi libri.

Io. Frerus medic. D. In Demo- sthenem, Latinum, & Britannum.

QVi Demosthenæ studiosus es artis, & ipsum
Forsthan ignoras Græco sermone loquentem,
Hic poteris purè Romana addiscere lingua,
Auxilio Carri, cuius non infima laus est,
In benè vertendo de Græcis plurima scriptis.
Præstitit hoc lingua vulgari, nec minus aptè,
VWilsonus, doctor ciuili iure peritus.
Angli cui multum debent, cui plurâq; multo
Debebunt, multos, si vt par est, vixerit annos.

Gulielmus

Carmina in D. Carri versionem
Gulielmus Malimus, Cantuarien-
sis in Demosthenicas orationes, &

Domino Nicolao Carro in ser-
monem Latinum tras
ductas.

Noscimur à brutis tantum ratione, loquela.
Altera pars linguę est, altera mentis opus.
Ergò quid est maius, quàm quod benè concipit intus
Mens, hoc dulciloquo posse referre sono?
Hoc tibi dat Carrus, doctrina rarus, & atte,
Flos Nouocastrensis, gloria summa suis.
Qui Demostheneas Anglis traduxit Athenas
Dum vehitur Latijs lingua Pelasga rotis.
Mella iuuentuti qui protulit Attica nostræ.
Hinc Carri in magno nomen honore volat.
Te, VVilfone, simul venerabitur Anglia, fulmen
Quòd Demostheneum sermo Britannus habet.

Thomas Hatcherus Cantabrigien-
sis in Demosthenem, Carrum, &
VVilsonum.

INter erant Græcos Demosthenis optima Græca,
Natiuo retulit qualiacunq; sono.
At quęcunq; vides isto contenta libello,
Optima de Carri fonte Latina fluunt.
Hæc eadem patrio Thomas sermone poliuir
C.iiij. VVilfonus,

Carmina in D. Carri versionem

VWilsonus, patrij gloria prima soni.
Qualis erat Græcis, talem, tantúmque Latinis
Eloquium Carri, possit vt esse, facit.
Qualis erat Græcis, talem, tantúmque Britannis
VWilsoni eloquium, possit vt esse, facit.
Emicat orator Græcus, seu Græca placebunt,
Sive Latina magis, sive Britannia tibi.

Th. Hatcherus.

In orationes Demosthenis à D.

Nicolao Carro conuersas, car-
men encomiasticum.

Osmundi Lakefi.

GRæcia docta diu cultum aspernata Latinum est,
Atque alio puduit blæsius ore loqui.
Edocuisse suam multi voluere loquelam,
Nec vult barbaricos lauta subire modos.
Nascitur inde alias inter contentio gentes
Vtra esset doctis nobilitata magis.
Prædicat Osorium Lusitania, Gallia Bezam
Effert, illa suos suspicit, illa suos.
Hoc tamē in studio laudum, magis omnibus Anglus
Doctrina reliquis vberiore placet.
Nomen enim Carri quum iam clareret, & ipsa
Mirata est tantum Græcia tota virum.

Ille

Carmina in D. Carri versionem

Ille etiam quum se permetteret esse magistrum
Dicendi rudibus, eloquijq; ducem :
Græcia non timuit Demosthenis ora, disertæ
Incudi gentis perpolienda dare.
Suscipit hunc Carrus, proprio vt vestiret amictu,
Et docet insolita voce, Latina loqui.
Clarus in assuetis lenitus vocibus hospes
Gaudet, & ornatum laudat amatq; nouum .
Vis dicam quid sit, quod in hospite Graius hospes
Præ reliquis Anglo curet habere locum ?
Fecit, vt ante fuit, pleno sermone potentem ,
Et dedit innumeras suauiloquentis opes.

Εἰς τοὺς λόγους Δημοθένους, τοὺς ὑπὸ Νικολάου Κάρρου
μετάφραθέντας, ἐπίγραμμα
ἱλέμου Χάρκου.

Μνημόσυνον σοφίης Κάρρου τόδε μίσηρον ἔδωκεν.
Οὐκ ἔμπης σμικρῆς μνημόσυνον σοφίης.

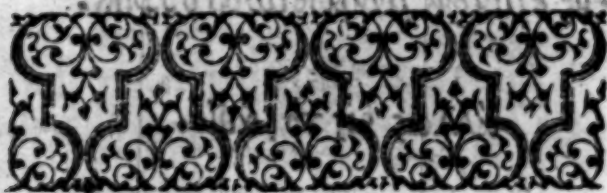
ἄλλως εἰς τὸ αὐτό.

Ῥωμαϊκῶς τότε πρὶν μῦθον Δημοθένης εἶπας.
Νῦν τὰ τοῦ Κάρρου, καὶ Κικερωνιακῶς.

Thomas Wilsonus, Legum Do-
ctor, in Demosthenem Græcum,

Carrum Latinum, & seipsum in-
terpretem Demosthenis e Græco in ser-
monem Britannicum.

Græcia præclaro Demosthene clara triumphat.
Inclyta Britannis gloria Carrus erat.
Ille inter Græcos summus fuisti, Latinus
Optimus, ostendit versio Græca virum,
Quandò Græca iuvant, videas Demosthenis artem.
Carrus at accedat, quandò Latina placent.
Sed quid ego post hos iam tertius, ore Britanno
Hanc Demostheneam quero sonare tubam?
Magnum opus aggredior, dignum maiore cothurno.
Maxima namq; sonat buccina Martis opus.
Est onus hoc, nobis impar: nec voce, nec arte,
Fistula nostra potest, Attica facta loqui.
Sic picus inter aues, sic graculus inter olores,
Sic Pan concertans, excoriatu erat.

Libani argumentum primæ

orationis Olynthiacæ Demosthenis.

OLYNTHVS CIVITAS FVIT IN THRA-
cia. Eam incolebant græci è Chalcide, Euboie ciuitate,
profecti. Fuit autem Chalcis Atheniensium colonia.
Iam Olynthi multa feruntur, claraq; bella. Nam cum
Atheniensibus, qui priscis temporibus Græcorum im-
perium tenebant, bellum gesserat, & post cum Lacedæmonijs. Pro-
grediente verò tempore, ad magnam potentiam peruenit, & socijs ci-
uitatibus præstitit. Erant enim in Thracia multi Chalcidici. Sed Olyn-
thij cum Philippo Macedonum rege societatem coeunt, & initio
bellum cum eo coniungentes contra Athenienses, idq; partim propter
acceptam à Macedone Anthemontem (qua de vrbe eis cum Macedo-
nibus contentio fuit) partim propter Potideam, quam Philippus, abla-
tam Atheniensibus per vim, Olynthijs dederat: postea regem suspec-
tum habere cœperant: cum eius amplificationem virium celerem, at-
que magnam, mētem autem infidam, & fallacem esse perspicerent. Ita-
que cum longe illum abesse viderent, missis Athenas legatis, contra
pactiones cum Philippo initas, bellum aduersus Athenienses suscep-
tum dirimebant. Fuit enim inter eos pactum, vt contra Athenienses
commune bellum gererent, vel, si secus videretur, communi consen-
su inducias paciscerentur. Sed Philippus cum longo iam tempore oc-
casionem eos inuadendi sibi cuperet offerri: tum eam nactus, quod belli
pactiones violassent, & cum eius hostibus amicitiam fœdere sanxis-
sent, bellum eis intulit. Illi legatos ad Athenienses, vt opem ferrent.
Adest eis in concione Demosthenes, suadens, vt auxilia mutent Olyn-
thijs. Nam incolumitatem Atheniensium salute Olynthiorum contineri
dicit. Conseruatis enim Olynthijs, nunquam in Atticam venturum
Philippum. Contra, Atheniensibus potestatem fore in Macedoniam
nauigandi, ibiq; bellum gerendi. Sin illa ciuitas in Philippi potestatem
venerit, viam regi ad Athenienses aperiri. Addit etiam existimari Phi-
lippum inexpugnabilem esse: sed tantummodo opinione quadam vul-
gari, vt hac videlicet ratione animum addat Atheniensibus. Disputat
præterea de publicis pecunijs, suadens, vt pro theatralibus militares
fiant. Qua in re cuiusmodi Atheniensium mos fuit, quoniam peruul-
gatus non est, necesse erit explicare. Priscis temporibus theatrum apud
Athenienses è lapide non fuit, sed è ligneis tabulis cœdificatum, in quo
cum omnes locum aliquem occupare contenderēt, ad plagas, & verbera

Argumentum.

deueniebat, sepe etiam ad vulnera. Id cum principes Athenienses prohibere vellent, venalia loca faciebant, pro quibus singulis, singulos oportebat bips obolos pendere. Quibus pensatis, & persolutis, locus ad spectandum dabatur. Sed ne inopes hoc sumptu premi viderentur: decretum fuit, ut singuli binos obolos ex publica pecunia acciperent. Hinc illa consuetudo orta. Sed eadem progressa eo usque est, ut non solum spectaculi nomine, verum etiam quavis de causa omnem publicam pecuniam diuiderent: quo etiam factum est, ut ad militiam obeundam tardiores essent. Nam superioribus temporibus cum in bellum exirent, stipendium a rep. accipiebant. At tum in spectaculis, & publicis epulis, domi sedentes pecuniam publicam partiebantur. Quapropter non solum recusabant deinceps in militiam proficisci, & pericula adire: verum etiam legem de hac theatri pecunia sanciebant, quæ capitalem ei poenam minitabatur, qui eam ad veterem usum, id est, militarem, & castrensem, reuocandam decerneret. Itaque Demosthenes cautè, & timidè hanc consultationis partem attingit, sequè ipsum interrogat. Tunè igitur hanc pecuniam castrensem esse, & militarem vis? Respondet. Minimè per deos ego. Atque hæc quidè de theatri pecunia. Disputat etiam orator de urbanis copiis, petiq; ut ipsi Athenienses arma capiant, nec per militem peregrinum, ut consueverant, opem ferant. Id enim dicit, res ipsas penitus perdidisse.

Demosthenis

oratoris, Olynthiaca oratio

the 3¹ accent in to prima. d. l. l. l.

I QVIBVS DE REBVS IN

hoc tempore deliberatis, Athenienses, in his quid optimum factu reip. foret, sciretis: multis id arbitror diuitijs vos esse antelatu-
ros. Quod cum ita sit: libenter a vobis audiendi sunt, qui consilium afferre volunt.

Etenim non solum si quid vtile aliquis diu meditatus attulerit, id cum audieritis, probare possitis: verum etiam hoc vestre fortune proprium esse statuo, multa nonnullis, eaque necessaria subito in mentem venire, que dicant: quo sit, vt ex omnibus quidem, vobis sit facile, quod vtilissimum videatur, sequi. Præsens igitur tempus aperta penè voce clamat, vobis ipsis Athenienses, capeffendas, gerendasque esse res illas: si vllam vestre salutis curam habeatis. Sed nos, nescio quo modo, ad eas videmur affecti esse. Ego verò scio, quam primum auxilium decernendum, & comparandum esse, urbanisque vestris copijs opem ferendam, ne rursus incidatis in superiores difficultates: legatos etiam mittendos, qui hæc ipsa demuncient, & ad res, tempusque occurrant. Vehementer enim pertimescendum est, ne Philippus, homo callidus, & in obseruandis rerum momentis sagax, partim, quando ita acciderit, cedendo, partim minitando, fide dignus, idque

D. ij.

iure

DE PROSIDENS
iure videatur : partim nos, nostramquē absentiam cri-
minando, rem integram, & benē coherentem aliqua
ex parte conturbet, & dissipet . Quāquā percom-
modē accidit, Athenienses , vt quod Philippi actioni-
bus sit ad vincendum difficillimum , id ad vestras rati-
ones expediendas sit vtilissimum . Nam quōd is om-
nium rerum, & apertarum, & occultarum dominus
sit, quōd dux, quōd magister , quōd quēstor , quōd ab
exercitu nunquā discedat : in eo vel ad oportunitatē
suscipiendi belli, vel ad celeritatem conficiendi , longē
vobis antecellit . Attamen ei reconciliationi, qua li-
benter cum Olynthijs in gratiam redire cupit , vehe-
menter hęc aduersantur . Vident enim iam planē O-
lynthij, se non de gloria, nec de agrorum aliqua parte,
sed de euersione, vastationequē patriæ bellum gerere,
simulq; norunt, quemadmodum cum Amphipoli-
tanis egerit, qui urbem in illius potestatē tradiderant,
& cum Pydnensibus , à quibus est in ciuitatem recep-
tus . Omnino sic, Athenienses, existimo, popularibus ,
rebusp. inimicam esse, atquē infidam regiam potesta-
tem , maximē verō si propinqua, finitimaquē sint .
Hoc cum minimē vos lateat, Athenienses, cumquē
cētera, quę oportet, omnia animis vestris teneatis : de-
betis mentes, & voluntates vestras excitare , atq; adeo
inflammare, omniquē studio in bellum incumbere .
& si vnquam antehac, nunc sanē pecuniam libentes
pendere, vosquē ipsi in bellum exire, nullam deniq;
partem officij vestri pratermittere . Nulla enim ratio,
nulla excusatio iam reliqua vobis est, quę animos ve-
stros ab officio reuocare potest . Nam quōd omnes

vno ore vociferabamini, oportere Olynthios infestos Philippo reddere: id iam sua sponte accidit, atque ita accidit, ut est vestris opportunitatibus maxime accommodatum. Nam si nostro suafu, nostroque hortatu bellum Olynthij suscepissent: lubrici omnino socij, & parum fortasse diu firmi in hac sententia permanerent. Sed quoniam, eius contra se eriminationibus adducti, illum oderunt: verisimile est cum propter acceptas, tum etiam expectatas iniurias, constanti eos animo inimicitias esse persecuturos. Minimè autem dimitendum est huiusmodi oblatum tempus, nec ea plaga accipienda, quam sepe iam sensistis. Nam si, cum Eubœensibus opem ferremus (quo quidem tempore hoc ipso in tribunali Hierax & Stratocles, Amphipolitarum legati, aderant, hortantes ut enavigaretis, & civitatem in vestram potestatem reciperetis) si tum, inquam, idem nos in nostram, quod in Eubœensium salutem, studium, & diligentiam contulissemus: & Amphipolim obtinuissetis, & omnibus, quæ post acciderunt, molestijs fuissetis liberati. Rursus cum Pydna, Potidæa, Methona, Pagasa, breviter, ne singulis per censendis longior sim, civitates reliquæ obsideri nunciarentur, si libenter rerum initijs occurrere, & ita, ut decuit, opem ipsi ferre voluissent, multo iam faciliore, & abiectione uteremur Philippo. Nunc autem presentis occasionem temporis deserentes, & futurarum rerum fortuitam felicitarem spe, & opinione expectantes, non solum auximus, Athenienses, Philippum: verum etiam talem tantumque effecimus, qualis adhuc nullus Macedoniæ rex fuit. Sed iam eiusmodi

Demosthenes.

ab Olynthiorum societate diuinitus nobis oblatum
tempus est, quod cum omnium superiorum fortuna
temporum conferri potest. Ac mihi videtur, Athen.
qui cum aequitate considerare voluerit deorum erga
nos beneficia, etsi multis in rebus non optimè no-
biscum agatur, tamen magnam illis gratiam habitu-
rus esse, nec iniuria. Nam quod multa bello amisim⁹,
id iure, nostræ negligentiae tribui debet. Sed quod non
ita diu est, quod in hac calamitate fuimus, iamquè so-
cietas quædam nobis ostenditur, qua ista incommoda,
si quidem vtræ ea velimus, compensari queant: id ego
deorum beneficio, & munere accidisse planè arbitror.
Quamquam perindè existimo in hac re fieri, vt in ac-
quirenda pecunia. Nam quæ adeptus aliquis est, ea si
conseruauerit, & retinuerit, magnam habet fortunę
gratiam: sin imprudenter effuderit, simul etiam me-
moriam effundit fortunę gratias agendi. Eodem mo-
do in rebus gerendis fit, qui non rectè temporibus vsi
sunt, ne si quid boni quidem deorum benignitate ob-
uenerit, eius meminisse possunt. Nam omnia ple-
rumquè facta euentu ponderantur. Quapropter mag-
na, & vehemens cura reliquarum rerum suscipienda
vobis est, Athen. vt his benè gestis, superiorum tem-
porum ignominiam eluamus. Quod si his homini-
bus à nobis desertis, & proditis, urbem ipsam Olyn-
thum euerterit: dicat mihi iam aliquis, quid tandem
impediet, quo minus licebit ei, quocunque voluerit,
proficisci? Quis enim vestrum Athen. non cōsiderat,
atquè animaduertit, quibus Philippus rationibus,
cū initio imbecillis esset, tam magnus, & potens e-
uasit?

uasit : Primum capta Amphipoli, deinde Pydna, tum Potidæa, post Methona, ad extremum inuasit Thessaliam, deinde Pheras, Pagasas, Magnesium. Cumque in his omnia ex sententia sua constituisset : transijt in Thraciam, vbi alijs pulsus, & eiectis, alijs constitutis, & confirmatis regibus, in morbum incidit, è quo paululum recreatus, non otio se, atq; ignauia dedit: sed rursus Olynthios vi, & armis aggressus est. Mitto eius in Illyrios, & Pæonas, & Arymbam, & quas vllum in locum quisquam commemorare potest, expeditiones. Sed quorsum tandem, dicat aliquis, ista commemoras? Vt intelligatis, Athen. atq; adeò oculis vtrumq; contempleri, non solum quantum damni vobis afferat oblatas singulas oportunitates deferere, & prodere, verum etiam qua assiduitate in omnibus rebus vtatur atq; vsus sit Philippus, quæ profectò illi non sinet, rebus gestis contentum, bellandi finem facere. Iam si is existimet aliquid sibi gerendum esse, præsentibus ipsius rebus gestis maius, & gloriosius, vos autem nihil vobis esse putetis fortiter, & animosè suscipiendum : videte quem exitum hæc vestra spes habitura sit. Quis vestrum, per deos, tam sine mente est, Athenienses, qui non animaduertit bellum illic exortum, si nos negligentes simus, vsq; huc peruenturum. Quod quidem

“ si euenerit, Athen. vereor, ne, quemadmodum qui pecuniam pro grandi fœnore mutuo dant, quamuis ad
 “ exiguum tempus abundant, tamen postea vnà cum fœnore sortem etiam ipsam amittunt : ita & nos, si propter abundantiam, & opes torpescere, ac indormiscere
 “ videamur, omniaq; ad voluptatem querere, multa ad extremum

Demosthenis.

extremum, eaq; dura, atq; aspera vel inuiti cogamur
facere, ac omnes facultates, & opes nostras in periculū,
& discrimen adducere. Sed dixerit quispiam, facile esse,
& cuiusvis hominis, reprehendere: explicare autem de
rebus praesentibus sententiam suam, & quid facien-
dum sit ostendere, id demum esse consultoris propri-
um. Me vero non latet, Athen. sepe numero vos sole-
re non auctoribus alicuius sententiae, si quid praeter ex-
pectationem vestram euenerit, sed his, qui postremo
loco dixerunt, irasci. Veruntamen faciendum mihi
non arbitror, ut propriae saluti consulens, ea dissimu-
lem, quae ad vestram existimem utilitatem pertinere.
Sic igitur statuo: duplici ratione praesentibus rebus, &
Olynthiorum saluti, esse vobis prouidendum. Nam
& exercitus mittendus est, qui Olynthiorum salutem,
& urbem tueatur, & trirenibus, & altero exercitu
regnum Philippi deuastandum, ac diripiendum est,
quorum utrum praetermiseritis, vereor, ne frustra bel-
lum a vobis susceptum sit. Nam siue à vobis suum de-
populari regnum sinens, Olynthum capiet: facilius do-
mum reuersus se vliscetur: siue opem tantummodo
Olynthijs ferentibus vobis, res suas domesticas extra
omne periculum animaduertens, obsidionem vrgebit,
& in rem gerendam incumbet: ipsa temporis diutur-
nitate obsessos superabit. Quapropter & magnum esse
oportet, & bipartitum praesidium. Ac de praesidio qui-
dem ita sentio. Quod ad pecunias comparandas perti-
net: sunt vobis Athen. sunt quante nemini cuiquam
mortalium militares. Sed vos eas ad vestras volunta-
res, & studia accommodatis. Has igitur si militiam ob-
cuntibus

enutibus reddideritis: nullo præterea opus erit tributo.
 Sin minus, omnino erit opus, vel potius vnde conflare
 pecunia possit, non reperiemus. Quid igitur dicat ali-
 quis. Tu istas pecunias decernis esse militares? Minimè
 per deos ego. Sed sic existimo, militè esse cōscribendū,
 & has pecunias sua natura esse militares, eandemq; esse
 descriptionē, & ordinem, cum eas accipiendi, tum verò
 etiā, quæ oportet, faciendi. At eas vos non adito bello,
 nec re gesta, ad ludorum, & festorū celebritates adhibe-
 tis. Quare reliquū est, vt omnes tributa conferamus, &
 si magnis sit opus, magna. Sin paruis, parua. Omnino
 pecunia opus est, sine qua nihil omnino è reip. salute
 geri potest. Proferunt alij alias quasdam cōparandę pecu-
 nię vias, è quibus sequamini eam, quę vobis maximè
 utilis videatur, & dum tempus est, res ipsas capeßite:
 Operępretiū verò est, diligenter perpēdere, & cōsidera-
 re, quonā statu res Philippi sunt. Non enim, vt viden-
 tur, nec, vt aliquis fortasse diceret, minus eas diligenter
 contemplans, præclarè sunt constitutę: nec optimè, pul-
 cherrimeq; in hoc tempore affectę. Neq; verò is vn-
 quam hoc bellum suscepisset, si id sibi necessariò geren-
 dum fore existimasset. Sed sperabat se repentina incur-
 sione rem omnē subito esse confecturum. Quæ tamē
 illum spes fefellit. Hoc igitur primum, quia contra ip-
 sius opinionem, & expectationem accidit, vehementer
 hominem perturbat, magnamq; ei desperationem in-
 iicit. Deinde Thessali, qui cum sua sponte, suaq; natu-
 ra semper omnibus infidi fuerunt: tum vero, vt sem-
 per hætenus, ita nunc quoq; huic sunt. Atq; iidem Pa-
 gasas ab eo repetere decreuerunt, & Magnesium mu-

Demosthenis.

nire prohibuerunt, etiam à nonnullis audiui, quòd nec portoria, nec forensia vectigalia eum exercere, & exigere patientur. Publicas enim Theſſalorum rationes illis pecunijs administrari, nò ad Philippum eas transferri, oportere. His si priuetur, magnas in angustias peregrinorum eius militum commeatus redigetur. Iam verò de Pæonibus, Illirijs, & omninò illis reliquis, sic existimandum est, suis malle eos moribus viuere, & legibus, ac in libertate esse, quàm seruire. Etenim non sunt soliti illi quidem cuiquam parere. Hic autem crudelis est, & ad vim factus, vt aiunt, nec meherculè id est incredibile. Nam singularis in summa indignitate, fortuna, stultis, & mente carentibus, insolentiæ, & improbitatis occasionem affert. Itaq; sepe numero videtur, conseruare bona, quàm comparare, difficilius esse. Vos igitur oportet, Athen. hanc eius aduersam tempestatem, vestram existimantes occasionem, omni studio, & contentione animorum, bellum persequi, & de rebus necessarijs legatos mittere, simulq; vos metipsos arma capere, & alios omnes excitare, atq; inflammare, considerareq; si talem contra nos oportunitatem Philippus nancisceretur, iamq; in ipsa Attica bellum consisteret, qua voluntate, quo animi ardore nos inuasurus esset. Deindè, non pudet, quæ vulnera, si posset, vobis imponeret, ea vos non audere, hac præsertim oportunitate, ei vicissim infligere? Præterea Athenienses, hoc quoq; scitote, in vestra iam esse potestate situm, vòsne apud illum, an illum apud vos bellum gerere malitis. Nam si eius impetum Olynthij sustinuerint, vos ibi bellum geretis, & cum ipsius regionem deuastabitis,

bitis, tum vestram hanc sine metu retinebitis. Simil-
 lam Olynthiorum Philippus ceperit: quis illum ab
 huius loci aditu arcebit? Thebani? At illi (ne sit hoc
 dictu nimis acerbum) cum eo libenter irrumperent.
 Num igitur Phocenses? qui ne suas quidem sedes tue-
 ri possunt sine vestro, aut aliorum presidio. Sed heus
 tu, nolet. Iam hoc maximè absurdum, si quæ nunc de-
 mens se facturum aperte iactitat, ea, cum poterit, non
 faciet. Et si quantum intersit hîc, an illîc bellum gera-
 mus: ne egere quidem oratione arbitror. Nam si vos
 oporteret triginta tantummodò dies extra urbem ver-
 sari, & quæ ad exercitum alendû essent opus, ex vestris
 agris sumere: quanquam nullus esset contra opposi-
 tus hostis, tamè plus arbitror ex eo sumptu detrimen-
 ti ad vestros agricolas peruenturum, quàm quantum
 ex omnium superiorum bellorum impensis peruenit.
 Quod si bellum aliquod fuerit: quibus putatis eos in-
 commodis, & difficultatibus oppressos iri? Accedit eò-
 dem contumelia, & rerum ipsarum dedecus, & turpi-
 tudo, quæ hominibus prudentibus nullo sunt incom-
 modo leuiores. Hæc omnia omnes cōsiderare oportet,
 & vno consensu opem ferre, atq; ab illo loco bellum
 propulsare. Diuites, inquam, vt è multis opibus, quas
 honestis sunt rationibus consecuti, pauca quædam in
 remp. profundentes, reliquis sine metu fruuntur, ata-
 te florentes, vt militandi vsum in Philippi regno
 comparantes, formidabiles patriæ suæ florentis, & in-
 columis, custodes esse queant, oratores: vt gestæ ab
 se reip. rationes facilè queant referre, vtq; cuiusmodi
 res vobis euenerint, tales rerum ab eis gestarum iudi-

Demosthenis.

ces sitis, quas faustas, ac salutare esse vehementer opto.

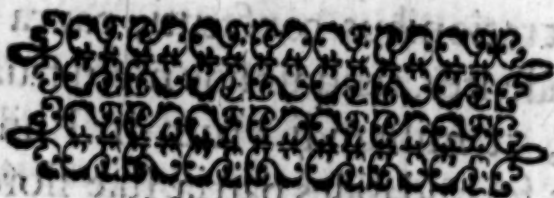

Libanij Argumentum secundæ Orationis Olynthiacæ.

esse imbecillos.

Eceperant Olynthiorum legationem Athenienses, & opem eis ferre decreuerant. Sed populum cunctantem, & metuentem Philippum, ut hominem penè in expugnabilem, Demosthenes conatur erigere, & quam parvis Philippus viribus sit, ostendere. Nam & socijs eum suspectum esse dicit, & domesticis copijs minime firmum. Macedones enim sua sponte

Demosthenis

ubi accensio *secunda.* *to Leland's translation*

Vm multis ex rebus, Athenienses, vt mihi videtur, intelligi potest, apertam esse, & perspicuam deo-
tum immortalium erga hanc remp. beneuolentiam: tum verò maxi-
mè ex hoc presenti negotio. Nam quòd hi in Philippi hostibus sint, qui & finitimam regionem tenent, & nonnullis viri-
bus præditi sunt, & in quo maximum momentum est, quòd ita de hoc bello sentiant, vt initas cum eo re-
conciliationes, primùm infidas, deinde patriæ suæ cala-
mitosas, & exitiosas esse putent: id mihi videtur diui-
na omnino benignitate contigisse. Nunc igitur nobis prospiciendū inprimis est Athen. ne ipsi magis, quàm
tempora, nobis ipsis defuisse videamur, præsertim cum
turpe sit, vel potius omnium turpissimum, non solum
ciuitates, & agros, quos in nostra potestate habuimus,
videri amisisse: verùm etiam socios, & tempora ab ip-
sa fortuna nobis diuinitus oblata prodidisse. Hic ego
alienum esse profectò arbitror, Athen. Philippi vobis
vires recensere, & eiusmodi quadam vos oratione ad
vestra erga remp. officia cohortari. Quid ita? Quoniã
mihi omnia videntur, quæ in hanc sententiam dici
possunt, eius quoddam complecti studium, & cupidi-
tatem gloriæ: vestram rei turpiter gestæ ignominiam
continere. Is enim, quo plura supra ipsius dignitatem
geffit, tanto apud omnes admirabilior existimatur,

E. iij.

vos

vos autem quo peius, quàm vestram dignitatem decebat, rebus ipsis estis vsi, tanto maiorem turpitudinem suscepistis. Quanquàm, vt ista omittamus, si quis verè rem considerare voluerit, hinc eum animaduertet, non suis viribus, ac per se, tam magnum esse factum. Nam quibus ille gratiam debet, qui ad eius nutum, & voluntatem reimp. gesserunt, quosq; iam vestris sententijs poenas luisse oportebat, de his nullum video nunc dicendi tempus esse. Quæ verò sine his licet, atq; adeò utilissimum est, vestris auribus mandare, quæq; magno ei dedecori, & probro esse videantur, ea conabor vobis explicare. Periurum igitur eum, & foedifragum vocare, nisi etiam causas afferas, cur ita voces, vanum, & futile conuicium iure appellari potest. Omnia verò, quæ vnquàm gessit, recensere, & persequi, atq; in eis illum omnibus reum statuere: cùm breui mihi videtur oratione egere, tùm duarum rerum causa pernecessarium esse. Primum vt is (quòd sanè verum est) improbus, & nefarius videatur. Deinde vt, qui Philippum tanquàm inexpugnabilem perhorrescunt, iidem animaduertant omnes nunc ei rationes esse consumptas, quibus hactenus homines in fraudem impellens, ad tantam potentiam peruenit, omnesq; eius conatus, & consilia ad exitum esse adducta. Nam & mihi ipsi Philippus formidabilis, & admiratione dignus videretur: si honestis illum rationibus creuisse cernerem. Nunc autem, cùm contemplor, & considero: primum reperio nostrā stultitiam in causa fuisse, q nonnulli (cùm Philippus se Amphipolim nobis redditurum, & vt nos sibi adiungeret, nescio quid occultum, vt vulgo ferebatur, perfecturum

Eturum diceret) Olynthiorum postulata reiicerent, cum maximè vellent nobiscum communicare. Deindè Olynthiorum ipsorum initam cum Philippo amicitiam, quòd Potideam, quæ nostra esset, nobis, licet antea quidem ipsius socijs per summam iniuriam ereptam Olynthijs daret. postremò Thessalorum societatem, quòd Magnesiam se daturum eis polliceretur, & Phocense bellum esse pro eis gesturum reciperet. Omninò nemo est, cui modò res vlla cum eo fuit, quem non fefellit, & in fraudem induxit. Nam ceterorum semper stultitiam omnium, qui ipsum non norant, infatuando, & ad suas rationes adiungendo, tam potens, & nobilis euasit. Quemadmodum igitur his rationibus ad tantas opes ascendit, cum singuli illum existimarent aliquid ad ipsorum vtilitatem gerere: ita rursus eisdem rationibus deprimi, affligiq; debet, quando nunc omnia manifestè deprehensus est sua causa facere. Quapropter, Athen. in eiusmodi tempus coniectus est Philippus, in quod videtis, vel si quis secus existimet, prodeat, & mihi, vel potius vobis demonstret, aut ego quæ dixi, minimè esse vera, aut de reliquo ei fidem habituros, quos iam antè decepit, aut Thessalos, qui nunc contra ipsorum dignitatem seruiunt, non libenter velle libertatem recuperare. Quanquam si cui vestrum ita esse ista videantur, & idè tamen arbitretur vi illum omnia, & armis in sua potestate retenturū, quòd agros, & portus, & alia quædam eiusmodi præoccupauit, non rectè sentit. Nam per amorem, & beneuolentiam res constitutæ cum sint, atq; eadem omnium vtilitas sit, quos belli ratio attingit: tum vnà omnes, labores subire, molestias perferre, & ad extremum

Demosthenis.

tremum persequi volunt. Sed cum per iniuriam, atque
improbitatem aliquis, ut nunc iste, vires consecutus sit :
prima quævis occasio, & levis offensio, omnia excutit, &
euertit. Non potest, Athen. non potest quisquam, per in-
iuriam, periurium, fraudem, stabilem potentiam conse-
qui, omniaque huiusmodi perbreui, & exiguo tempore
stant. Et quanquam spe fortasse, & opinione efflores-
cant: tamen tempore refutantur, & per se, suaque sponte
corruunt. Nam quemadmodum adium, & nauium, &
ceterarum eiusmodi rerum fundamenta esse firmissima
oportet: ita etiam actionum nostrarum principia, &
causas arbitror veras, & iustas esse debere. Sed hoc iam
Philippo, gestis magna ex parte rebus, integrum non est.
Censeo igitur, & Olynthijs auxilium ferendum esse
(quod quemadmodum optimè, celerrimeque fieri possit,
qui dixerit ei assentior) & ad Thessalos mittendam le-
gationem, quæ partim de his rebus eos admoneat, par-
tim excitet, & inflammet. Iam enim publico decreto
statuerunt Pagasas repetere, & de Magnesia cum eo age-
re. Videte autem Athen. nè verba tantummodò legati à
vobis perferant: sed ut vestrum aliquod etiam factum
demonstrare possint, profectis nimirum vobis ad bel-
lum pro huius reip. dignitate, & rem ipsam gerentibus.
Etenim rebus non susceptis, nec aditis, futilis quidam
sonitus est, & inanis, omnis oratio, maximè à nostra
reip. gremio profecta. Nam quo facilius ea, & promp-
tius nos videmur uti: eo magis apud omnes suspecta est.
Quapropter magna, & vehemens vobis animorum, &
voluntatum mutatio facienda est, Athen. & cum pecu-
nia conferenda, tum militia obeunda, omnia denique
promptè,

promptè, & alacriter faciendâ, si cuiusquam studiū,
 & beneuolentiam ad vestram causam, velitis adiunge-
 re. Hec enim si, vt decet, & oportet, conficere, & profligare volueritis, non solum languescere, ac vacillare videbitis sociales Philippi copias; verum etiam domesticam eius potentiam, & imperij dignitatem multis detrimentis, & incommodis affectam deprehendetis. Omnino Macedonum copiarum, & potentia, si ad alias copias accesserint: non sunt illarum quidem, contemnenda. Quemadmodum aliquando vobis, imperatore Timotheo, aduersus Olynthios vsu venit, & rursus vtrumque Olynthijs Potideam oppugnantibus, animaduersum est, ac iampridem cum Philippus laborantes, ac dissentientes, & turbatos Thessalos contra tyrannidem adiuuit. Sic enim existimo, paruas quocumque loco accessiones, multum sepe numero prodesse. Sed Macedonum quidem potentia ipsa sua sponte languida est, & enervata, & multis difficultatibus obruta. Etenim sibi eam Philippus his ipsis, quibus cum non nemo creuisse putat, bellis, & expeditionibus magis lubricam, quam per se fuit, magisque periculosam reddidit. Nolite enim putare, Atheniensium eisdem rebus Philippum, qui eius parent imperio, delectari. Is enim flagrat gloriæ cupiditate, eiusque splendorem etiam vitæ tranquillitati, securitatique anteponens, vt rerum gestarum fama reliquos omnes Macedoniae reges superare, ac vincere possit, paratus est summo studio, atque adeo constituit, quicquid acciderit, perpeti, nec vllum laborem, periculumue recusare. Iam illi in multam partem istarum gloriosarum rerum venire possunt.

Demosthenis.

Sed istis assiduus, & laboriosis expeditionibus attriti, & afflictati, perpetuis bellorum ærumnis, & calamitatibus deprimuntur, nec vlla eis potestas fit, vel ad opera redeundi, vel priuata negotia exercendi, sed ne ea quidem disponendi, ac dispensandi, quæ quoquo modo sunt consecuti, clausis præsertim bellorum calamitate, omnibus Macedoniae emporijs. Quemadmodum igitur Macedonum magna pars erga Philippum affecta sit, hinc aliquis potest facillimè perspicere. Iam verò peregrini milites, & omnes eius pedestres copiae, videntur illæ quidem admirabiles esse, & in bellis diu, multumq; iactatae. Sed vt mihi contigit audire ab aliquo, in ipsa Macedonia nato, homine mehercule, qui minimè mentiri potest: nihilo reliquis meliores, fortioresuè sunt. Nam, si qui sint in eis belli, ac dimicationum gnari, ac periti, eos à Philippo, gloriolæ cuiusdam nimio studio, repellere, ac reijci omnes dicit, vtpote qui ab se, suaq; virtute velit omnia videri gesta. Nam ad reliqua eius vitia incredibilem quandam accedere gloriæ cupiditatem. Quòd si quis moderatus vir sit, vel cæteroquin iustus, quiq; huius quotidianam in vita intemperantiam, & ebrietatem, & impudicas saltationes ferre nequeat: eum penitus ab isto despici, & nullo loco haberi. Restare cum eo prædones, adulatores, & qui ebrij in conuiujs saltent: idq; tam petulanti gestu, vt eum vel nominare apud vos horreat oratio. Hæc autem ita esse ex eo intelligi potest, quòd quos hinc omnes, vt longè ridiculis scurris intemperantiores, eiecerunt: Calliam nimirum illum è triuio peruulgatum, & eius generis homunciones, qui ridiculis de rebus mi-

mos

mos commentantur, & obscenas cantilenas in famili-
ares, & contubernales suos, ridendi causa componunt:
hos ille complectitur, & in sinu gerit. Et quanquam
hæc aliquis contēnenda esse putet: sunt tamen Athen.
magna apud prudentes viros eius stultitiæ, perditæq;
fortunæ argumenta. Sed eam nunc quidem obscurari
arbitror rebus eius præclare gestis. Nam prospera for-
tuna facillimè potest eiusmodi probra, & dedecora con-
tegere, atq; inumbrare. Sed si leuiter modò titubauerit:
quicquid in eo est, facile poterit excuti, & deprehendi.
Quod quidem mihi videor, Athen. breuiter vobis de-
monstrare posse: si mihi deorum primum, vestraq; de-
inde voluntate, id liceat facere. Quemadmodum igi-
tur in corporibus nostris fieri solet, vt quàm diu integra
aliquis valetudine est, quicquid in corpore putridum, ac
viciosum sit, minimè sentiat: vt verò morbus aliquis
inciderit, tum siue fractum, siue distortum, siue putri-
dum, & corruptum aliquid fuerit, omnes corporis par-
tes quatiantur: eodem modo ciuitatum vitia, & regum
externa bella gerentium plerisq; obscura esse solent, sed
ijdem finitimis bellis implicati, seipso vndiq; patefaci-
unt, & detegunt. Sed si quis vestrum, Athen. Philippi
contemplans fælicitatem, formidabilem hostem futu-
rum existimet: prudenter sanè cogitat. Magna enim
est, vel summa potius, in omnes res humanas fortunæ
vis. Idq; etsi ita sit, tamen, si mihi optio daretur, vestrâ
potius, Athen. quàm Philippi fælicitatem fumerem: si
vel aliqua ex parte officium vestrum præstare velletis.
Nam ad conciliandam, & retinendam deorum erga
vos beneuolentiam, multo plures vobis, quàm illi, cau-

Demosthenis.

01
sas offerre video. Sed nos otiosi sedemus, & prorsus de-
sumus officio nostro. Non potest autem, qui piger est, ,
atq; iners, ne amicis quidem mandare, vt aliquid sua ,
causa faciant, nedum sanè dijs. Mirum autem non est, ,
si, cùm Philippus ipse exercitum educat, militares labo-
res subeat, atq; omnibus rebus gerendis intersit, nec
vllum tempus, horamue vllam prætermittat: si vos, in-
quam, cunctantes, decreta facientes, sententias flagi-
tantes superet. Hoc ego sanè minimè miror. Contra
verò illud esset dignum admiratione, si cùm nos nihil
faciamus, quod ad militare officium pertinet: Philip-
pum nullam officij partem prætermittentem superare-
mus. Sed illud profectò miror, Athen. cùm contra La-
cedæmonios aliquando, vt Græcorum ius, & libertatem
tueremini, arma ceperitis, eodemq; tempore, sprete pri-
uatarum vestrarum facultatum amplificatione, vt reli-
qui ius suum obtinerent, fortunas vestras in illud bel-
lum contuleritis, principesq; fueritis adeundi pericula,
miror, inquam, si nunc, cùm de omnibus vestris fortu-
nis dimicetis, non solum bello, verum etiam pecuniæ
moram, & tarditatem afferatis, cùmq; alios sepe nume-
rò omnes, atq; adeò sigillatim singulos conseruaueritis,
vestras fortunas, & opes sedendo si amittatis, illud pro-
fectò miror. Præterea etiam illud miror, Athen. si ne
cuiquam quidem vestrum in mentem venit meminisse,
quanto iam tempore bellum cum Philippo geratis, &
quid tandem a vobis tam longo tempore huius decur-
su actum sit. Etenim neminem vestrum latere potest,
Athen. dùm cunctemini, & aliorum opem expectetis,
dùm mutuis vos criminationibus appetatis, atq; in iu-
diciu

dicium vocetis, & rursus ad inanem spem deuoluamini, eademq; ferè, quæ nunc, geratis, totum hoc tempus transmissum esse. Deinde adeone prorsus desipitis, Athen. vt quibus rationibus ex optima rep. pessimam effecistis: eisdem speretis è deterrima optimam fieri posse? Iam hoc nõ rationi solum, sed etiam naturæ repugnat. Est enim multo facilius, quæ habemus omnia conseruare, quàm noua comparare. Nunc verò, quod conseruemus, & tueamur, nihil penè nobis superiorū bellorū fortuna reliquit. Noua igitur cōparanda sunt. Id iam vestrarū partium, vestri officij est, Athen. Censeo igitur conferendā vobis pecuniam esse, & summa alacritate arma capienda, neminem accusandum, antequàm rerum ipsarum potiti fueritis, tum demum ex rebus ipsis de vnoquoq; existimantes, laude dignos præmijs, & honoribus afficite, delinquentes supplicio coercete, causas verò & deferendi ab imperatoribus belli, & officij a vobis prætermittendi amputate, & præcidite. Non enim potestis seuerè ab alijs rerum gestarum rationem reposcere: nisi vos primum, quæ vestrarum partium sunt, præstiteritis. Etenim quid causæ esse putetis, Athen. tur omnes, quos legastis, imperatores, hoc Philippiæum bellum defugiant, & priuata quædam bella consecretentur? Equidem si, quod verum est, Athen. etiam de imperatoribus vestris liceat dicere, idcirco bellum hoc defugiunt, quod hæc quidem præmia, de quibus bello decernitur, vestra sunt. Nam Amphipolis si capiatur, eam vos exemplo in vestram potestatem recipietis. At pericula, imperatorum propria sunt: merces periculorum nulla. In suis autem cuiusq; priuatis

Demosthenis.

priuatis bellis, & minora sunt pericula, & præmia ducibus ac militibus proposita, Lampſacus, Sigæum, nauales prædæ. Priuatam igitur omnes vtilitatem sequuntur. Vos autem cum in res ipsas inspicitis debilitatas, & afflictas: duces, & imperatores vestros accusatis. Sed cum facta eis dicendi potestate necessitates relictæ belli audieritis: vestris eas imperatoribus condonatis. Ex quo fit vt inter vos digladiemini, & discordeis, cum alij isto modo sentiant, alij secus: intereaq; resp. detrimentum capiat. Nam superioribus. Athen. temporibus, tributa conferebatis per classes: nunc temp. geritis per classes: Vtrorumq; princeps orator, eiq; parentes imperatores, & eis tanquam subsidio futuri trecentumviri. Reliqui vestrum, partim ad hos, partim ad illos adherescitis. Quapropter & hæc vobis omittenda sunt, & communis omnibus, cum dicendi, tum consilij dandi, & agendi, facienda potestas. Sed si alios tanquam vestra armatos auctoritate, & potentia, quiduis imperare permiseritis, & nonnulli cogantur triremes instruere, tributum conferre, arma ferre: alij tantummodò decreta contra hos scribere, nullum verò vnâ laborem subire: nihil commodè, & è rep. à vobis suo tempore fiet. Nam quæ pars per iniuriam premitur, ea semper suo decrit officio, eamq; licebit deinceps vobis quasi infestam, & hostilem, supplicio mactare. Quare caput esse censeo, vt cuncti ex his, quas habetis, facultatibus, pro rata portione pecuniam conferatis, omnes per capita in miliciam exeatis, quoad omnes descripti, & centuriati fueritis, atq; vt omnibus his, qui adsunt, dicendi potestatem faciatis: nec, quæ ab hoc

hoc, vel illo dicantur, sed quæ optima audiueritis, sequamini. Quod si feceritis, non solum propediem laudabitis eum, qui consilium dederit: sed & postea vosmetipsos, rebus præsertim vniuersis meliori loco, quam nunc sunt, constitutis.

Libanij argumentum orationis Olynthiacaæ tertiæ.

Miserant Athen. subsidium Olynthijs, eoq; videbantur iam aliqua ex parte rem bene gessisse, idq; ita nunciatum est. Hac fama gestientem iam populum, & exultantem: oratores ad vlciſcendum Philippum cohortantur. Sed Demosthenes, metuens ne nimium sibi præfidentes tanquam omnia vicissent, satiq; auxilij, & opis tulissent Olynthijs, reliqua negligerent: accedit in concionem, & eorum fastum, ac arrogantiam illudit, atq; moderatam cautionem mentes eorum, animosq; traducit, suadetq; non de Philippo vlciſcendo, sed de sociorum salute agi. Nosse enim se dicit cum ab Atheniensibus, tum etiam ab alijs prouideri, & curari, ne sua amittant, sed de hostibus vlciſcendis minus laborari. Hac etiam oratione illam de theatralibus pecunijs deliberationem apertius attingit: &, vt videatur optimum consilium dare, petit vt leges abrogentur, quibus pœna irrogatur his, qui eas militares esse decernant. Omnino autem hortatur, vt se excitent ad maiorum imitationem, atq; vt ipsi in bellum proficiſcantur. Frequenter autem obiurgat & populum, quod hætenus dissolutus, atq; ignauus fuerit: & populi tribunos, quod non recte recip. præſint.

Demosthenis

Demolthenis Olynthiaca

He 2. *secundus* *tertius* *Stas*

On possum, Athenienses, idem sentire, cum in res ipsas intueor, & cum quid ab oratoribus dicatur, animaduerto. Dicit enim video sententias de vliscendo Philippo. Sed res in eum locum adductas esse, ut celeriter providendum sit, ne ipsi prius vulnus accipiamus. Nihil igitur mihi videntur aliud facere, qui eiusmodi vestris inculcant auribus, quam in eo peccare, quod causam, de qua deliberetis, alienam proponant. Ego vero licuisse aliquando huic reip. & sua sine periculo tenere, & de Philippo poenas sumere, plane noui. Meis enim utrumque non ita pridem temporibus licuit. Nunc vero sic arbitror, sic mihi persuadeo, Athenienses, debere nos contentos esse, si primam partem, causamque precipiamus, & persequamur, hoc est, si sociorum salutem tueamur. Hoc enim perfecto, & explorato, tum demum quemadmodum is vliscendus est, licebit considerare. Sed principijs non bene positis, & constitutis, inane esse arbitror aliquid de nostrorum consiliorum fine statuere. Presens igitur tempus, Athen. si ynquam antehac, nunc profecto magnam curam, magnamque prudentiam flagitat. Ego autem non esse sane difficilimum puto, quid de presentibus rebus consilij dandum sit, exponere. Sed illud dubito quibus verbis, & quo genere orationis mihi apud vos dicenti utendum sit. Etenim
pro

pro rerum earum, quibus interfui, quasq; audiui, notitia, sic planè sentio: maximam istorum negotiorum partem non vestra inscitia, & ignoratione, sed prætermissione officij, è manibus vestris delapsam esse. Peto autem à vobis, Athen. vt me liberè vobiscum agentem bona cum venia audiatis, & verane dicam, spectetis: idq; propter eam causam maximè peto, vt, quæ reliqua sunt, meliori conditione esse queant. Etenim videtis præsentem reip. statum nonnullorum assentationibus, ad vestram voluntatem, non veritatem loquentium, in pessimum locum adductum esse. Sed pauca quedam ex præteritis rebus gestis necessariò mihi, Athen. delibanda sunt, & vestris auribus repræsentanda. An non meministis, Athen. nunciatum vobis fuisse hoc iam tertio, vel quarto anno obsideri à Philippo Heraum oppidum in Thracia? Erat autem tùm ferè mensis September, quo tempore cum varij inter vos sermones haberentur, & magnus motus esset: plebiscitum tulistis, vt quadraginta triremes deducerentur, utq; omnes conscenderent, qui quadagesimum annum non excessissent, utq; sexaginta talenta tributi nomine conferrentur. Pòst cùm ille annus abiisset, & consequentis anni Iunius, Iulius, Augustus, vix tandem eo ipso mense confectis mysterijs, Charidemum cum nauibus decè inanibus misistis, & argenti talentis quinq;. Nam, vt nunciatum erat Philippum in morbo esse, atq; adeò supremum diem suum obiisse (vtrunque enim allatum est) cùm nullo prætereà subsidio opus esse arbitraremini, omnem de instruenda classe curam abiciebatis. Sed fuit illud opprimendi Philippi per-

portunum tempus. Nam si ad illum locum, sicuti decreueramus, promptè, & alacriter auxilium misissemus: non potuisset nunc Philippus, minimè recuperata valetudine, molestiam nobis exhibere. Sed quæ tum gesta sunt, mutari nullo modo possunt. Nunc alterius belli tempus oblatum est, & quidem cuiusmodi putatis? Nimirum hoc ipsum, cuius causa etiam ista commemoravi, nè scilicet in easdem rursus difficultates incidatis. Isto igitur diuinitus oblato tempore, cur non quàm primum, Athen. abutimur? Nisi enim omnibus, quoad eius fieri potest, viribus, Olynthijs opem tuleritis: perspicite quemadmodum omnes belli partes pro Philippo administrabitis. Habebant aliquandò satis magnas copias Olynthij, resq; ita affectæ erant, & constitutæ, vt nec eos Philippus aggredi auderet, nec Philippum illi. Pacem nos cum illis fecimus, & nobiscum illi. Iam hoc Philippo maximè aduersarium, atq; infestum, magnam, & potentem ciuitatem nobiscum amicitia coniunctam contra illius tempora venire: & quod tùm in omnium ore fuit, quòdq; confici debere existimabamus, vt à Philippo alienaretur, id nunc tandem quoquo modo effectum esse. Quid igitur restet, Athen. nisi vt fortiter, & alacriter opem feramus, profectò non video. Nam præter turpitudinem, quæ nobis, si hoc bellum defugerimus, necessariò suscipienda est: non minimum consequentis temporis terrorem imminere video, ita præsertim animatis in nos Thebanis, atq; omni pecunia destitutis Phocensibus, nemineq; impediante, quo minus Philippus, rebus his omnibus, quas iam oppugnat, euerfis, ad hanc belli partem deflectat.

flectat. Sed si quis vestrum, Athen. etiam adhuc lon-
 gius differat studium faciendi officij sui, is mihi cupere
 videtur ea ipsa pericula impendentia cernere, quæ a-
 lijs adhuc locis consistere licet audire, & adiutores si-
 bi, ac socios quærere, cum nunc ei liceat alijs opem fer-
 re. Nam huc rem esse peruenturam, si præsentem o-
 portunitatem reliquerimus, neminem ferè nostrum la-
 tere potest. Quamquam fortasse, dicat aliquis, ferendum
 esse Olynthijs auxilium omnes scimus, & ita faciemus:
 sed quomodò ferendum sit, id explica. Nolite igitur
 mirari Athen. si, quod offero, à multorum opinione, &
 sententia alienum esse videatur. Legislatores create,
 quibus tamen auctoribus legem nullam ponite (sunt
 enim vobis satis multæ) tantummodò, quæ præsen-
 tis vestris commodis aduersantur, abrogate. Eas au-
 tem dico, & dicam apertè, quæ sunt de pecunijs thea-
 tralibus, addo etiam nonnullas de his, qui in armis
 sunt, è quibus illæ castrensem, & bellicam pecuniam
 domi sedentibus ad spectacula diuidunt: hæ belli mu-
 nera non obeuntes reis eximunt, deinde eorum ani-
 mos frangunt, & studia debilitant, qui ad rem geren-
 dam parati sunt. Has igitur cum sustuleritis, & tu-
 tam, minimèq; periculosam viam optima profitendi
 patefeceritis: tùm demùm aliquem deposcite, qui, quod
 omnes ad reip. salutem pertinere scitis, decernat. Ante-
 quàm vero hoc feceritis, nolite quærere quis vestra
 saluti cum maximo capitis sui periculo, velit consule-
 re. Non enim reperietis, Athen. præsertim cùm, qui
 decreuerit, & sanxerit, id ad extremum assequetur, vt &
 iniustam pœnam perferat, & non solum res ipsas ni-

Demosthenis

hil adiuuet, verum etiam optima suadendi rationem deinceps etiam, quam nunc est, formidabiliorem efficiat. Quare rogandi sunt à vobis, Athen. harum legum scriptores, ut eas abrogare velint. Nam minimè sanè æquum est, gratiam, quæ vniuersam remp. lēsit, his, qui tūm legem ferebant, integram esse: offensionem, per quam omnes iniuari possimus, ei, qui nunc optima decreuerit, fraudi esse. Hęc priusquàm rectè constituta fuerint, nolite Athen. esse quenquam existimare, vel qui tanta apud vos auctoritate sit, ut has leges si perfrerit, poenas non sit daturus, vel tam amentem, qui in apertum, & manifestum periculum se velit conijcere. Quanquam ne illud quidem vos, Athen. latere oportet, nullius esse momenti vestra psephismata, nisi ad ea, quæ decreta sunt, facienda, summam voluntatem, & studium adiunxeritis. Nam si decreta potuissent, vel vos ad ea, quæ sunt agenda, impellere, vel quibus de rebus sunt lata, eas sua sponte conficere: neq; vos, tot factis decretis, tam pauca, vel potius nihil, effecissetis, nec tam diu in nos debacchatus esset Philippus. Iam diu enim decretis vestris poenas dedisset. Sed longè secus se res habet. Nam rerum ipsarum susceptio, & administratione, licet sententiæ dictionem, & suffragia, ordine sequatur: tamen natura tūm præcurrit, tūm etiam præstantior est, & melior. Quapropter actio est adhibenda. Reliqua sua sponte se offerunt. Sunt enim apud vos, Athen. qui, quid vobis faciendum sit, possint dicendo explicare, vosq; acerrimis ingenijs estis cum ad ea, quæ dicuntur, percipienda: tūm ad eadem, nisi officio desitis vestro, hoc ipso tempore gerēda. Etenim quod
tandem

tandem tempus, aut quam oportunitatem ista meliorem queritis? Aut quando tandem, si hoc tempus elabi sinetis, quod vestri erit officij, facietis? An non belli propugnacula præoccupauit Philippus? Quòd si in hanc etiam patriam vestram victor peruasferit: nulla nobis turpitudine recusanda erit. An non, quos omni studio nos esse conseruatuos sponndimus, si nobiscum bellum coniungerent, nunc miserabili bello afflictantur? Non hostis Philippus? Non vestra occupans? Non barbarus? Non, quicquid de eo dici potest? Atqui per deos immortales, hæc si neglexerimus, & quodammodo illi arma dederimus: tum ad extremum, quinquam istarum rerum auctores fuerint, requiremus? Non enim, certò scio, nosmet ipsos accusabimus. Neque enim in bellorum periculis quisquam fugiens, se accusare vult, sed imperatorem, sed commilitonem, sed omnes potius: qui tamen victi sunt, & superati, non sua sed fugientium ignauia. Poterat enim resistere, qui alios accusat, idque singuli si fecissent, victores euasissent. Et nunc, consuluitne aliquis non optima? Exurgat alius, & ipse, quæ sibi videantur, exponat, non eum, qui antè dixerat, accuset. Quòd si alterius melior sententia sit, eam dijs approbantibus sequamini. Ne hoc quidem placet? Nulla eius, qui dicit, culpa: nisi, si quid optandum fuerit, id prætermiserit. Nam omnibus rebus in vnum locum collectis, & coaceruatis, perfacile est, Athen. vota facere: sed eisdem rebus in deliberatione propositis, quam quisque maxime velit, non perinde est in promptu assequi. Honestiora enim iucundioribus sunt anteponenda, nisi vtraque liceat adipisci. Sed si quis

Demosthenis

omissis istis theatralibus pecunijs, alias quasdam militaris pecuniæ conficiendæ vias monstrare poterit, an non is, dicat aliquis, magis audiendus est? Ego verò assentior, si quis eiusmodi reperiri potest. Sed illud miror, an cuiquam hoc homini euenerit, aut eventurum sit aliquando, ut cum ea, quæ habet, in res minimè necessarias profuderit: his, quæ non habet, possit cum opus erit, abundare. Sed omnibus istiusmodi rationibus, magnum cuiusq; voluntas momentum affert, quo fit, ut à se quisq; facillimè possit decipi. Quod enim probat, id rectum esse opinatur. Sed rerum ipsarum sæpenumero longè alia natura est. Vos igitur, Athenienses, hæc ita perpendite, ut rerum ipsarum natura flagitat. Ita enim, & satis virium habebitis ad obeundam militiam, & laborum vestrorum præmia feretis. Minimè sanè prudentium hominum est, & generosorum, omissis militaribus officijs ob pecuniæ inopiam, eiusmodi dedecora facilè perferre, ac perpeti, nec, arreptis subito armis, contra Corinthios, & Megarenses ire: Philippo, propter militaris stipendij inopiam, Græciæ ciuitates vastandas, diripiendâsq; relinquere. Quanquā hæc ego non ut vestrum quenquā offendam, temerè, & sine causa interponere volui. Nec enim tam demens sum, aut profligatus, ut, cum me nihil dicendo proficere posse existimem, animos vestros coner dicendo alienare: sed boni ciuis esse duco, reip. salutem, orationis iucunditati anteponere. Nam qui maiorum nostrorum temporibus publicè dicebant, eos audio, quemadmodum fortasse vos etiam accepistis, quosq; etiam nunc sanè omnes efferunt laudibus, sed non nimium imitantur:

imitantur: Aristidem illum dico, & Niclam, meumq;
gentilem Demosthenem, & Periclem, hac consuetu-
dine, & more regendæ reip. vfos esse. Sed ex quo tem-
pore exorti sunt isti noui oratores, qui, quid vos veli-
tis, quid à vobis decerni placeat, quemadmodum vobis
gratificari queant, interrogant: præfenti orationis sua-
uitate, & lenocinijs, reip. salus deuorata est. Ex quo
factum est, vt illi præclara conditione viuant: vos sor-
didè. Etsi videte Athen. cuiusmodi tandem oratio de-
maiorum vestrorum rebus gestis, deq; vestris haberi
possit, erit omninò breuis, & vobis nota, Athen. Vos
enim non peregrinis, & externis, sed proprijs, ac dome-
sticis exemplis vtentes, fœlices, ac beati esse potestis. Il-
li igitur, maiores inquam vestri, quorum ad volunta-
tem nulla habebatur oratio, nec qui tam chari scilicet
oratoribus erant, quàm istis vos: quinq;, & quadragin-
ta annis Græcorum imperium summa ipsorum volun-
tate obtinebant, & plûsq; decies mille talenta in A-
cropolim attulerunt, simul etiam eis parebat, vt dece-
bat barbarum Græcis, huius ipsius Macedoniae rex.
Multa etiam præclara, ex bellis à se terra, mariq; gestis,
trophæa statuebant, & soli ex omnibus gentibus eam
rerum gestarum gloriam post se reliquerunt, quæ om-
nem inuidiam superaret, atq; huiusmodi ferè extitit
eorum in Græcia regenda virtus. Iam domi, & in vr-
be, videte quemadmodum se, cum in publicis, tum etiã
in priuatis rebus gesserint. Publicè igitur tot, & tam
præclara, ac tam insigni pulchritudine fana construxe-
runt, eaq; tam excellentibus donis ornarunt: vt nihil
penè posteris, quo maiora illa possint effici, reliquerint,
Priuatim

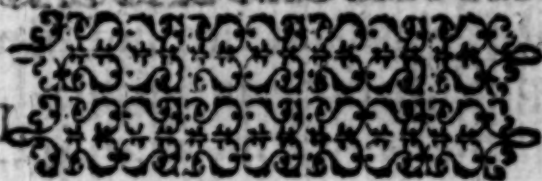
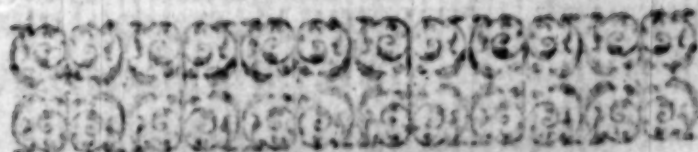
Demosthenis

Privatim verò tantam coluerunt moderationem, & tam constanter institutum, morémq; reip. tenuerunt, vt Aristidis, Miltiadis, & ceterorum clarorum hominum domus, si quis vestrum, quales hæ fuerint, meminisse potest, nulla ex parte vicinorum tectis magnificentiores videre queat. Non enim ad suarum rerum amplificationem, reip. gerendæ rationem reuocabant: sed suis laboribus, suâq; virtute augeri remp. oportere existimabant. Ac quia Græcorum communem causam fideliter, religionem piè, domestica æquabiliter administrabant, magnam iure foelicitatem erant consecuti. Tum igitur, illis, quos dixi, remp. tenentibus, eiusmodi fuit rerum status. Nunc verò, sub istis bonis viris, qualem habetis reip. formam? An eandem, aut omnino similem? Ac cetera quidem taceo, quanquam multa proferre possem: sed quanta in solitudine relictis sumus, omnes profectò videtis, præsertim Lacedæmonijs occupatis, & impeditis Thebanis, reliquis minimè sanè dignis, qui de principatu nobiscum contendant. Cùmq; liceret nobis & nostra sine periculo retinere, & aliena iura, præmij loco occupare: tamen nostris agris orbati, spoliatiq; sumus. Mille etiam & quingenta talenta frustra consumpsimus. Iam, quos in bello socios habebamus, cos isti, dùm pax fuit, euerterunt, nòsq; ipsi istum Philippum tanta potentia, tantisq; viribus contra nosmet ipsos armauimus. Aut si quis secus existimet, prodeat, & demonstret mihi, quibus rationibus Philippus alijs, quam nostra negligentia ad tantas opes peruenit. Sed heus tu, hæc quanquam se malè habent: tamen res urbanae meliori loco sunt. Et

si quid opus est commemorare murorum fastigia, quæ
 dealbamus? Vias, quas curamus? Preterea fontes, &
 eiusmodi nugas? Inspicite, & contemplamini eos, qui
 hæc gerunt, & administrant: intelligetis nonnullos è
 mendicis diuites esse factos, alios ex inglorijs, & ob-
 securis, nobiles, & notos etiam multos quorum priua-
 tæ ædes publicis rebus magnificentiores sunt, qui quan-
 tum de reip. splendore detraxerunt, tantum ipsi sibi
 facultatum, & opum adiunxerunt. Sed harum quæ
 causa rerum est, & cur illis temporibus omnes reip.
 partes florebant, nunc longè aliter est? Profectò, Ath.
 id esse causæ puto, quòd tùm populus ipse auderet in
 bellum proficisci, neq; solum dominus esset, & magi-
 ster magistratum, sed, etiam ad nutum solum omnes
 reip. facultates reuocaret, ceteriq; præclare secum agi
 putarent, si honorem aliquem, aut magistratum, aut
 vllum omninò præmium à populo adepti essent. Nunc
 secus fit. Reip. facultates penès magistrat^{us} sunt, eorūq;
 arbitrio omnia geruntur. Vos, qui populi nomen obti-
 netis, enervati, & cum pecunijs, tùm etiam sotijs spolia-
 ti: serui, ac potius nullo loco, numeroq; habemini,
 contentiq; estis, si theatrales vobis pecunias impertiant,
 vel ad epulum boues mittant, &, quod omnium est ab-
 iectissimum, & sordidissimū, pro vestris bonis gratias
 illis agitis. Illi iam intra urbem vos coercentes, ad hæc
 quasi manu adducunt, & blandis contrectationibus ci-
 cures reddunt. Equidem sic sentio Athen. non posse si-
 bi aliquando eos magnum, & excelsum animū sumere;
 qui minuta, & contemnenda gerunt. Qualia enim cu-
 iusq; instituta fuerint, tali ferè mente quemq; prædi-

tum esse necesse est. Hæc mihi nunc apud vos dicenti,
non miror per deos, si magis noceant, quam harum re-
rum, de quibus loquor, auctoribus. Non enim licet a-
pud vos, Athen. omnibus de rebus semper liberè loqui,
& in hoc quidem tempore licuisse miror. Si igitur ad-
huc, repudiata hac consuetudine, arma capere, & vt ve-
stra dignitas postulat, rem ipsam gerere volueritis, atq;
has vestras domesticas facultates ad extrinsecas opes adi-
piscendas conferre: fortassis, Athen. fortassis singula-
rem aliquam, & egregiam vtilitatem consequi poteritis,
& illis tandem largitionibus liberari, quæ cibus his
similes sunt, quos medici præbent ægrotis. Nam nec
vires afferre possunt, nec emori sinunt. Eodem modo,
quæ vos de publicis vectigalibus percipitis, eiusmodi
sunt, vt nec satis magnam per se commoditatem vobis
afferant, nec quasi desperatione debilitatos, aliud quic-
quam moliri possint, potiusq; vestrorum animorum
focordiam alunt, atq; augent. Tunc igitur, dicat aliquis,
stipendium decernis? Equidem sine mora, & cuncta-
tione, eandem, Athen. volo vniuersorum descriptio-
nem esse, vt quandò publicæ pecuniæ partem singuli
aliquam accipiunt, quæ pars reip. eorum opera egebit,
ad eam sustinendam, & tuendam, se quisq; promptum,
& paratum ostendat. Licetne in pace viuere? Domi ma-
nens melior vir es, omni necessitate turpiter aliquid
propter egestatem faciendi liberatus. Acciditne ali-
quid eiusmodi, quale nunc? His largitionibus condu-
ctus pro patriæ salute, vt par est, dimicato. Estne vestrum
aliquis extra militarem ætatem? Quæ extra ordinem
accipit, nihil reip. adiuuans, ea pari cum reliquis ordi-
ne,

ne, & descriptione accipiat. Omnia circumspiciens,
omniaq; tractans, quæ oportet, omniq; nihil detra-
hens, vel adiungens, extra paucis quædam, sublata con-
fusione, & perturbatione, in æquabilem ordinem remp.
adduxi, eandem nimirum, & accipiendi, & militandi,
& iudicia exercendi, &, quod cuiusq; ætas, tempusq;
flagitat, faciendi, descriptionem, rationemq; constitu-
ens. Non possum, Athenienses, quæ rem gerentibus
debentur, otiosis tribui oportere, nosque interea iner-
tes, & somnolentos, omniq; spe destitutos iacere,
quodq; alicuius vestri imperatoris, vt nunc sit, peregrini
milites vicerint, audire. Quæquam non ego sanè re-
prehendo eos, qui sua studia ad vestram salutem confo-
runt. Sed illud tamen peto, vt quarum rerum præmia,
& honores ceteris tribuitis, eas vosmetipsi pro vobis
gerere velitis, nec eam virtutis aciem deseratis, quam
nobis maiores nostri, multis, & gloriosis laboribus par-
tam reliquerunt. Dixi ferè, quæ vestris rationibus con-
ducere arbitror. Vos, quod vobis, totiq; reip. vtile futu-
rum est, statuite.

Demosthenis

Libanij Argumentum Philip-

pica prima.

Thenienses Philippico bello afflicti, desperatis animis in concionem conflunt. Hanc igitur animorum desperationem orator eximere cupiens, minime mirandum esse dicit, si per ipsorum sortordiam deiectioni sint, simulq; adungit, & exponit, quemadmodum se optime ad bellum comparare queant. Suadet igitur exercitus conscribi, ynum e civibus maiorem, qui domi manens ad omnium temporum oportunitates paratus sit, alterum e peregrino milite, sed cum civibus confuso, iniquorem, huncq; Athenis manere non vult, nec ad opem ferendam in ciuitate residere, sed in Macedonia versari, & semper in armis esse, ne flantes Etesias obseruans Philippus, vel hyemem, cum Athenis in Macedoniam nauigare non possit, bellum faciat: & per absentiam Atheniensium, omnia in suam potestatem recipiat, sed ut, qui contra Philippum exercitus opponatur, non longo ab eo intervallo absit.

Demosthenis

Prima.

I de noua aliqua re dicendum nobis esset Athen., contererem me, quoad pro more reip. sententiam suam maiores natu aperuissent: & si mihi, quæ ab illis dicerentur, placerent, silerem: sin minus, cum ipse, quæ sentirem, conarer explicare. Sed quoniam ita accidit, ut, quibus illi de rebus iam ante sepe numero dixerunt, hæc nunc in deliberationem vocentur: arbitror mihi, quauis primus ad dicendum surrexerim, veniam tamen iure concedi oportere. Nam si superioribus temporibus optimum illi vobis consilium dedissent: nunc minime nouo consilio opus esset. Primum igitur, Athenienses, non est de presentibus rebus, ne si vehementer quidem afflictæ sint, desperandum vobis. Nam quod est in eis preteritorum temporum culpa pessimum: id ad consequentis cautionem temporis, vtilissimum, atq; optimum existit. Quid igitur hoc est? Vestra nimirum esse factum socordia, & negligentia, Athen. quod tam male cum rep. actum sit. Nam si in summo vestro studio constituendæ reip. is status esset, qui nunc est: nulla spes reliqua esset, fore cum aliquando meliorem. Deinde etiam illud cogitandum vobis est, de quo & ab alijs audiistis, & ipsi, presertim re pene recenti, meminisse potestis: quam preclare, & fortiter, & ut vos decebat, nec alienum ab huius reip. dignitate fuit, bellum contra

H. iij.

Lacedæ-

Demosthenis.

Lacedæmonios magnis copijs, & potentia armatos, pro vestro iure, vestraq; libertate sustinuiſtis. Sed quorū ſum iſta cōmemoro? Vt perſpicere, & animaduerrere poſſitis, Athen. nihil, neq; vigilantibus vobis formidabile, neq; indormiſcentibus optabile euenire poſſe. Exemplo vobis ſint tū quidē Lacedæmoniorū opes, quas, q̄ in bellum intentos animos habebatis, fregiſtis. Nunc verò huius arma, & vis, quibus, quòd omnem curam de reip. abieci⁹, turbati, deiectiq; ſumus. Quòd ſi quis veſtrū, Ath. præſentes Philippi copias penē immenſas cōtemplans, ſimulq; ſecum reputans, omnium locorū, & ciuitatū præſidio nobis penitus erepto, inexpugnabile penē eſſe cū arbitretur: rectē ſanē exiſtimat. Verū tamē idem etiam cogitet, fuiſſe aliquandò in noſtra poteſtate Pydnam, Potidæam, Methoniam, & illam omnem vndiq; circumfuſam regionem. Plurimas etiam gentes, quæ nunc cum illo ſunt, tū liberas fuiſſe, & ſuis vixiſſe legibus, ac vobiſcum maluiſſe, quàm cum illo, coniungi. Si igitur Philippus in hac tū opinione, & mente fuiſſet, difficile, & periculoſum eſſe cum Athenienſibus, huiusmodi munitionibus ſeptis, ſibi, præſertim à ſocijs inopi, bellum gerere: nihil profectò eorum ſuſcepiffet, quæ iam magna ex parte confecit, nec tantam eſſet potentiam confeſcutus. Sed præclare ſanē norat Philippus has omnes regiones, & hæc loca tanquàm in medio eſſe propoſita belli præmia. Naturę autem, iure, quæ ſunt abſentium, à præſentibus occupari poſſunt, & ab his, qui labores, & pericula adire volunt, quæ ſunt otioſorum, & negligentium. Hoc ille cōſilio, & ſententia vſus, omnia partim bello capta, partim ſocietatibus,

ciuitatibus, & amicitijs diuincta euertit, & occupat. Cū
 his enim ferē omnes societatem coire, seq; coniungere
 cupiunt, quos ad rem gerendam bene instructos, & ani-
 mis paratos esse videant. Quod si vos, Athen. in hac
 nunc mente, à qua hactenus abhorruistis, esse volueri-
 tis, & quibus vestrum, quibus in rebus oportet, possitq;
 se ad reip. vtilitates adiungere, in his omni abiecta si-
 mulatione, aliquid nauare, & efficere paratus sit: & si
 locupletes pecunias conferre, adolescentes arma capere,
 & vt complectar breui, si ad vos ipsos redire volueritis,
 sperareq; deseritis aliquando alios esse pro vobis om-
 nia gesturos, cum pro se vestrum quisq; gerat nihil:
 tū, & quæ habetis, deo volente, retinebitis, & per
 negligentiam amissa recuperabitis, & pœnas de illo
 tandem sumetis. Nolite enim existimare præsentem
 eius fortunam, tanquam alicuius dei, fixam, & stabi-
 lem in perpetuum futuram. Sunt enim, Athen. qui il-
 lum oderunt, sunt, qui metuunt, qui inuidet etiam
 inter eos nonnulli, cum quibus ei videtur magna esse
 familiaritas, & coniunctio, & profectò, quæ in reliquis
 hominibus reperiuntur, in eius omnia comitatu, & fa-
 miliaribus inesse existimandū est. Sed hæc omnia nunc
 quasi metu quodam reprimuntur, quia nullum vsq; per-
 fugium ostenditur, propter vestrā nimirum tarditatē, &
 negligētiam, quā vobis iam esse abiiciendā dico. Etenim
 videre, Ath. quò intēperantiæ homo ille progressus est,
 qui neq; belli gerendi vobis, nec in ocio degendi liberam
 potestatem facit, sed minitatur vobis, & vt fama est, super-
 be, & arrogāter de se iactitat, nec cōtēptus rob^r his, quas
 cepit, & euertit, aliquid semper amplius adiungit, & vos
 cunctantes

cunctantes, ac sedentes, vndiq; circumscribens ad necem
 designat. Quandò igitur, Ath. quandò tandem aliquid
 vestro dignum officio facietis? An cùm contra vos ali-
 quid geri cœptum est, an per deos immortales cùm
 necesse fuerit? Nunc igitur de rebus presentibus quid
 vobis videtur? Ego enim sic sentio, ex rebus ipsis sus-
 ceptam turpitudinem, maximam hominibus liberis,
 vim ad rem gerendâ afferre. Quid? Placétne per forum,
 volitare? Quid noui afferatur, ab alijs querere? Ecquid
 magis nouum esse potest, quàm hominem Macedonē,
 deiectis bello Atheniensibus, Græciam vniuersam ad-
 ministrare? At mortuus est Philippus. Minimè per
 deos. At in morbo est. Quid vestra hoc interest? Qui,
 etiam si aliquid aduersi huic euenerit, celeriter, si isto
 modo de rebus vestris statuatis, alium contra vos Phi-
 lippum armabitis. Neq; enim ille tantùm creuit viri-
 bus suis, quantum negligentia vestra. Quanquàm eti-
 am hoc scitote, si hæc illum calamitas attrigerit, & no-
 bis nostra fortuna nō defuerit, quæ semper arctius nos,
 quàm nosmetipsi, complexa est, multoq; magis adiu-
 uit, propius modò instemus, & vrgeamus, rebusq; om-
 nibus turbatis, & afflictis, occurramus: ita, vt voletis,
 omnia gerere poteritis. Sed, vt nunc res est, nè si tem-
 pora quidem ipsa vobis deuouerent Amphipolim, pos-
 setis eam recuperare, suspensi omni cùm apparatu, tum
 etiam sententia. Quapropter finem faciam vos cohor-
 tandi, vt omnes parati sitis, quæ vestrarum partium
 sunt, summa cum voluntate, & studio facere: quoniam
 id quidem iam planè nosse, persuasq; esse videmini.
 Sed de apparatu, quo istis vos molestijs liberari posse
 arbitrer,

arbitreri, quemadmodum institui debeat: præterea quam
 magna copiarum, quæ ratio pecuniarum, cetera etiam, quem-
 admodum optimè, celerrimèq; videantur comparari
 posse: conabor vobis explicare sententiam, & opinio-
 nem meam, cum illa tamen obtestatione, Athenienses,
 nè prius de re statuat, quam omnia audieritis, nève
 aliquid vobiscum præiudicari afferatis. Nec si cui videat
 initio nouum apparatus decernere: res ipsas à me dif-
 ferri, & procrastinari existimet. Non enim quorum o-
 ratio festinationis, & celeritatis auida est: hi, quod res
 ipsa postulat, maximè loquuntur: (nō possumus enim,
 quæ iam confecta, & profligata sunt, præsentibus copiis
 arcere) sed qui demonstrare poterit, qualis, quantusq;
 apparatus instrui possit, & quibus facultatib⁹ ali, quoad
 vel persuasi, bellandi finem fecerimus, vel hostes supera-
 uerimus. Ita enim omnem de reliquo molestiam, &
 calamitatem depellemus. Puto igitur me ista vobis ex-
 plicare posse, neq; tamen impedio, si quis aliud habeat,
 quod promittat. Magna sanè pollicor, sed ea cuius-
 modi sint, res ipsa ostendet, vos iudices eritis. Primum
 igitur, Ath. quinquaginta triremes censeo instruendas
 esse, deinde vos ita animis constitutos esse debere, vt ip-
 si, si opus sit, consensu eis, nauigetis. Præterea dimidiæ
 equitum parti triremes, quæ equos vehant, & satis mul-
 tas præterea naues ornari volo. Hæc in promptu arbi-
 tror esse oportere, contra repentinas eius è patrio reg-
 no in Thermopylas, & Cherrhonesum, & Olynthū,
 & reliquas eius expeditiones. Nam hac opinione im-
 buendus Philippus est, quod ex ista vestra non ferenda
 negligentia, quemadmodum in Eubœam, & antè ali-

Demosthenis.

quando, vt ferunt, in Haliartū, & nouissimè in Thermopylas, ita nunc fortasse in hoc bellum incitatis animis, & magno impetu ruituri estis. Quod sanè consilium meum, licet, vt à me pręscribitur, secuti non fueritis: tamen non est omninò contemnendum. Nam vel terrore, cū nos ornatos, instructosq; cognouerit. (Nā planè sciet: Sunt enim, sunt, Athen. qui omnia ad eum nostra consilia deferunt, etiam plures sanè, quàm reip. interest) ocio se, & quieti dabit: aut spreto, & contempto exercitu, & apparatu nostro, imparatus obruetur, nemine pręsertim impediēte, quo minus oblata occasione, in ipsius regnum nauigemus. Hęc sunt, quę censeo publicis vestris suffragijs comprobanda, quęq; existimem esse cōstituenda. Præterea alterum exercitum, qui quasi in procinctu sit, à vobis conscribendum decerno, qui assiduè eum armis laceſſat, & continuatis pugnis affligat. Atq; hīc, quid mihi cum decem, aut viginti millibus peregrinorum, vel cum istis subsidiarijs copijs? Volo vt ex huius ciuitatis flore exercitus sit, & siuè vnum, siuè plures, quocunq; ex ordine imperatorem creaucritis: huic morem gerat, hunc sequatur. Iam hisce copijs commeatum suppeditari iubeo. Sed quę tandem hæ copię, & quantę esse debent, quibsq; sumptibus ali, & quam vos istarum rerum expediendarum rationem inire debetis, dicam, Athenienses, & singula singulatim persequar. Peregrini milites vt conscribantur censeo, vtq; ne idem deinceps faciatis, quod sæpe vobis detrimentum attulit, cū omnia minora existimantes, quàm suapte natura essent, maxima verò in vestris decretis vobis ad gerendum proponentes: tamen

men nē minima quidem susciperitis : nūc ista , vel
opinionē vestra , minima suscipiatis , & geratis , & ad
ea , cū maiora , & ampliora fieri coepta sunt , quan-
tumcūq; volueritis , adiungatis . Censeo igitur omnes
milites bis mille tantum esse debere , & in his quingen-
tos Athenienses esse volo , ætate , qua maximē vobis es-
se commodum videatur , hiq; ad militiam obeundam
circumscriptum , & definitum tempus habeant , idq; nō
longum , sed quoad videantur alij alijs commode posse
succedere . Reliquos peregrinos esse iubeo , quibus equi-
tes ducentos adiungi volo , in quibus minimum sint
Athenienses , quinquaginta . Iam horum in obeunda
militia eadem sit , quæ pedestrium , ratio , suasq; habeant
hippagines , quibus vehantur equi . Sed age . Quid præ-
terea decernis ? Triremes celeres decem . Nam cū is
classē habeat , nobis etiam triremibus celeribus opus
est , vt tutō exercitus , & sine periculo navigare possit .
Sed his comēatus vnde suppediet ? Dicam equi-
dem , & demonstrabo vobis , Athenienses , si prius docu-
ero , cur has copias reor esse satis magnas , & cur ciues in
militiam ire iubeo . Exercitum igitur tam infrequen-
tem decerno , quōd satis magnum in hoc tempore ad
statariam cū eo pugnam , conflare , & conficere non
potestis . Itaq; depopulandi , & deuastandi eius agri sunt ,
& hoc potius initio bellandi genere vtendum est . Nec
igitur ingentem esse oportet , cū nec stipēdium , nec
comēatus suppediet : nec planē contemnendum exer-
citum . Iam ciues interesse , simulq; navigare idcirco iu-
beo , quōd aluisse aliquando hanc urbem peregrinum
exercitum Corinthi , & vos ipsos , imperatoribus

Demosthenis.

Polystrato, Iphicrate, Chabria, alijsq; nōnullis, stipendia tum meruisse audio, certoq; comperi ab ipso peregrino milite, vobiscū iuncto, deuictos tūm Lacedæmonios fuisse. Sed ex quo tempore peregrinus, sine vestris subsidijs pro vobis bellum gessit, amici, & socij nostræ reip. deuicti: hostes maiores sunt, quā reip. interfuit, vires consecuti, & ipse miles, relictis, & desertis nostris bellis, ad Artabazum, & quōvis potius nauigat, quā ad nos, idq; imperatore, non duce, sed comite, nec iniuria. Nullum enim potest in milites imperium habere, qui militare stipendium non persoluit. Quid igitur decerno? Sanè vt persoluendo stipendio, & vrbanijs copijs apponendis, quasi quibusdam speculatoribus totius exercitus, causas omnes recusandi belli, & imperatoribus, & militibus præcidatis. Nam perridiculum est sanè, ita, vt nunc, a nobis rempergi. Nam si quis percontaretur: Quid? In pace nē estis, Athen? Minimè per deos, dixeritis. Nam cum Philippo bellum gerimus. An non è vobis ipsis, vestris suffragijs, decem ordinum ductores, & imperatores, & tribunos militares, & duos equitum magistros creauistis? At quid hi tandem omnes faciunt, extra vñum, quem ad bellum extruxistis? Reliqui cum sacrificijs vestris pompas, & spectacula ducunt. Non enim ad bellū, & arma, sed ad forum, & spectacula, vt fectores, luteas statuas: ita duces, & tribunos vestros creatis. Quid? An non duces è vobis, non equitum magistros è vobis, non imperatores è vobis, & ex isto coetu deligi oportebat, vt reipsa ciuiles, & vrbanae copiae essent: sed in Lemnum è vobis aliquis equitum magister nau-

nauigare debet? Cùm verò de huius vrbis fortunis, &
 possessionibus disceptetur armis, Menelaus, nescio
 quis, vestris equitibus præerit? Quamquàm non hæc
 affero, vt hominem reprehendam. Sed quòd quicunq;
 tandem imperator futurus sit, is vestris debeat suffra-
 gijs creari. Atq; hæc fortasse rectè à me dici arbitrami-
 ni. Pecuniæ vero magnitudo quæ esse debet, & vnde
 comparari, maximè auctis audire, quod ego, quoniã
 pecuniæ sunt quasi quidam commeatus, quibus exerci-
 tus alitur, breuiter expediam. His igitur copijs nona-
 ginta tantum talenta, vel paulo amplius, commeatus
 nomine attribuantur. Nauibus decem celeribus qua-
 draginta talenta, singulis nimirum nauibus, in singulos
 menses viginti minæ. Peregrinorum duobus millibus
 totidem ferè talenta, vt singuli in singulos menses
 drachmas decem commeatus nomine accipiant. Equi-
 tibus ducentis, si in mensem singuli triginta drachmas
 accipiant, duodecim attribuantur talenta. Sed si quis
 existimet, quod est militibus commeatus nomine tri-
 butum, non posse id satis excitare eorum animos ad
 bellum: non rectè sentit. Etenim planè noui, inita, &
 fuscepta hac ratione, ipsum sibi exercitum è belli præ-
 dis, quod reliquum persolui debet, esse suppeditatu-
 rum: ita vt, sine iniuria reliquorum Græcorum, socio-
 rumq; reip nostræ, plenum, & integrum stipendium
 habere queat. Equidem ipse, Athenienses, libenter vnà
 nauigabo, nec vllum supplicium recusabo, nisi ita,
 vt dixi, res ipsæ successerint. Sed vnde hæc tanta pecu-
 niæ vis, quam vobis imperaui, emanare possit: dicam,
 Athenienses.

Demosthenis.

Ratio, & descriptio pecuniarum comparanda.

Hæc sunt, Athenienses, quæ excogitare potuimus. Cum verò suffragia feretis, quæ vobis videantur, statuite: sed ita, vt non solum decretis vestris, & literis, verum etiam vi, atq; armis cum Philippo bellum geratis. Ac mihi videmini, Athen. multo commodius de vniuerso belli apparatu deliberare posse: si naturam, situmq; loci, quem obsidebitis, animis vestris antè proponatis, simulq; cogitetis Philippum ventos, & anni commodissima tempora in rebus suis gerendis præripere, & anteuertere: obseruantemq; etesias flantes, ac hyemem, rem suscipere solere, quo tempore nos in Macedoniam nauigare non possumus. Hæc igitur vobis diligenter consideranda sunt, & non repentinis subsidijs (ita enim omnia amitteremus) sed quotidiano apparatu, & perpetuatis copijs bellum persequendū est. Licebit ad hybernandas vestras copias Lemno vtī, & Thaso, & Sciatho, & reliquis circumfusus insulis, quæ & portus habent, & frumento, reliquisq; rebus omnibus abundant, quæ vestris militibus vsui esse possunt. Nam quo anni tempore, & ad terram facilius nauigari potest, & à ventorum procellis, & turbinibus maria tuta sunt: eo facilimè in illius regnum, atq; omnes emporiorum fauces irrumperè licebit. Sed quas ad res, & quo tempore, his vtendum copijs est: id dux, & dominus à vobis designatus, pro temporis ratione constituet. Ac quæ à vobis præstari debent: ea ferè sunt, quæ mea iam sententia complexus sum. Si igitur has primum pecunias, quas impero, suppeditaueritis: deinde reliqua curaueritis, milites, triremes, equites, vniuersum fanè exercitum

tum eadem persequendi belli lege includetis : Quòd si vos iidem pecuniarum & quæstores, & dispensatores sitis, rerumq; ab imperatore gestarum rationem repositis : finem aliquando facietis eisdem de rebus frustra semper deliberandi . Sed quid præterea, Athenienses ? Primum illius maximam, & expeditissimam colligendæ pecuniæ rationem subuertetis. At quæ tandem illa est ? Vestrorum sociorum vectigalibus contra vos pugnat, direptis, & asportatis nauigantium bonis. Postremò quid sequitur ? Extra omne sanè periculum eritis, addo etiam minimè eum esse facturum, quod superioribus temporibus fecit, cùm in Lemnum, & Imbrum inuadens ciues vestros captiuos abduceret, & ad Gerastum, captis vestris nauibus, infinitam pecuniæ vim colligeret : ac postremò transiens in Marathonem, sacram auferret huius ciuitatis nauem, quæ vos neq; tùm prohibere poteratis, nec, quo tempore maximè volebatis occurrere. Etsi, quid esse causæ putetis, Athenienses, cur illa Quinquatriorum, & Bacchanalium celebritas suis semper, & statis tēporibus peragitur : siuè hominibus prudentibus, siuè plebeijs eorum curatio sorte obtigerit, in quæ tam grandem effunditis pecuniam, quantam in nullâ vnquam classem, tantamq; hominum frequentiam, & apparatus adhibetis, quantum haud scio an vlla vnquam classis vestra habuerit : ipsarum verò classium nauigationes, siuè in Methonem, siuè Pagasas, siuè Potidæam, semper in aliena tempora reiiciuntur ? Nimirum quòd illa superiora omnia legibus sancita sunt, & lōgè antè vos prouidere soletis, quis ædilis, quis cuiusq; tribus gymnasiarcha, quando,

Demosthenis.

quando, & à quo, & quo sumptu quicq; faciendum sit, nec aliquid in his non accuratè prouisum, aut incertum, indefinitum uè relinquitur. At in re militari, eiusq; apparatu omnia confusa, incerta, & vaga sunt. Itaq; simul vt belli motus aliquis increpuit: triremium præfectos constituimus, eisq; de permittendis facultatibus litem lege instituimus, & de pecunia conficienda deliberamus. Post, vt inquilini, & urbani conscendant, decernimus: deinde rursus vt eorum loco ipsi nauigemus. Interea dùm hæc cunctantes geritis, amittuntur ea, ad quæ conseruanda nauigamus. Nam gerendi belli tempus in apparâdo bello consumimus. Sed rerum agendarum oportunitates vestram tarditatem, & socordiam ferre non possunt. Quas verò interea copias nobis putamus affuturas, hæc nullius esse momenti temporibus ipsis arguuntur. Sed Philippus eò iam infantiæ progressus est, vt Eubœensibus huiusmodi epistolas mittat. EPISTOLA. Huius, quâ, audiuitis, epistolæ magna pars, secus quàm esse debebat, vera est: verumtamen vobis fortassè ad audiendum minime iucunda. Quancquàm si, quæ aliquis in dicendo prætermiserit, nè offendar, ea re ipsa omitti, & taceri possunt: est ad audientium voluntatem conferenda omnis oratio. Sed si ad aliorum nutum habita oratio, quòd rebus ipsis cõsentanea non sit, manifestum damnum afferat: turpe profectò vobis est futurum, Ach. à vobis ipsis decipi, & omnia, quæ ardua videntur, & ad gerendum laboriosa, procrastinando, rerum omnium oportunitatibus excludi, neq; hoc quidem posse intelligere, qui sapienter vti volunt temporibus ad eun-

di

di belli, eos res ipsas nō subsequi, sed antevertere debe-
 re. Nam quemadmodum imperatorem aliquis militi-
 bus existimet præire oportere : sic etiam de bonis con-
 sultoribus est statuendum , debere scilicet eos res ipsas
 deliberando præcurrere, ut his ex ipsorum sententia, &
 auctoritate susceptis, incertos eventus persequi non co-
 gantur. Vos autem, Athenienses, cum maximis copiis
 abundetis, triremium, peditum, equitum, pecuniæ : ta-
 men nunquam eis, in hunc diem, suis temporibus usi
 estis. Quanquam ne nunc quidem re vlla egetis. Sed ut
 barbari inter se cæstibus depugnant : ita vos cum Phi-
 lippo bellum geritis. Nam ut illi, à qua parte plaga ve-
 nit, ab ea semper excipiunt , & siue hanc , siue illam
 partem feriat aliquis, ad eam manus admouent , pro-
 pellere autem vim, aut ictum venientem cernere , neq;
 norunt neq; volunt: ita vos, si in Cherrhoneso Philip-
 pum audiat consistere, ad eam auxilia decernitis, si in
 Thermopylis, ad eas, si usquam alibi, sursum, ac deor-
 sum tumultuantes concursatis , & tanquam milites ad
 eius nutum in bellum exitis : nihil interea salutaris de
 bello gerendo consilij capitis , nec, priusquam aliquid
 vel gestum esse, vel geri audieritis , omnino de pecu-
 nia prouidetis. Hæc quidem fortasse ante hoc tempus
 licuit facere. Nunc verò re ipsa in aciem, & discrimen
 perducta, nullo modo licet . Ac mihi videtur deus ali-
 quis, Athen. auersus à nobis, vel ipsa turpitudine re-
 rum, quæ huius vrbs nomine geruntur, hanc curio-
 sam , & occupatam diligentiam Philippo immisisse.
 Nam si, quæ vi, & armis euertit, & occupat, his con-
 tentus, se ocio & quieti daret , neq; longius progredi
 K.j. vellent :

Demosthenis.

vellet; arbitror vestrum non neminem, publicè iam suscepto dedecore, & turpitudine, & reliquis etiam omnibus probris, contentum fore. Nunc verò, cum semper aliquid moliatur, & plura appetat: euocare fortasse, atq; excitare vos poterit, nisi penitus omnem vestrae salutis spem abieciatis. Ego sanè, cum rem contempler, & confidero, miror, Athen. nemini vestrum in mentem venire, neq; adeò quèquam cogitare, belli à nobis initia ad ultiscèdum Philippum suscepta esse: sed eiusdem extrema, depellendi à nobis periculi causa, persequi. Quis autem non videt, nisi repressus ab aliquo fuerit, arma depositurum non esse? Deinde, hoc expectabimus, & si inanes triremes, & nescio quam, ab aliquo nobis oblatam spem cum classe emiserimus: rectè esse omnia, & præclarè rem geri arbitramini? Non conscendemus? Non, hoc saltem tempore, licet antè non fecimus, cum aliqua copiarum nostrarum parte ipsi exhibimus? Non ad illius regnum classe contendemus? Sed dicat fortasse aliquis, quò appellemus nauibus? Bellum ipsum, Athen. sua sponte nos, si rem aggrediamur, ad eius imbecilliores rationes, & magis afflictas regni partes, deducet. Sed si domi sedentes mutua inter se oratorum iurgia, & criminationes audiuerimus: nihil aliquando a nobis, nostro dignum officio, proficiscetur. Nam quem ad locum aliqua reip. pars, licet tota non intersit, simul cum reliquo exercitu nauigauerit: ibi & deorum nos beneuolentia, & fortunæ prosperitas adiuuabunt. Sed quocunq; vos cum inani decreto, & vana de tribunali spe imperatorem emittitis: nihil geritur, quod reip. interest. Sed hæc
vestrae

vestrae preclarae classes hostibus risum, socijs vestris,
 praemetu, interitum afferunt. Non potest, non potest,
 Athen. quisquam vobis per se omnia prestare, quae
 vultis: etsi polliceri fortasse licet, suamque voluntatem
 profiteri, aliorum studia erga vos accusare. Sed his ra-
 tionibus res ipsae iam pridem amissae sunt. Nam, cum
 imperator miseros peregrinos sine stipendio ducat, &
 hic facile reperiantur, qui, quae res ab imperatore sunt
 gestae, falsis criminibus in iudicium vocent, & vos cri-
 minibus auditis, fortuito, ac temere de eo statuatis:
 quid omnino optabile expectare possumus? Medicina
 igitur rebus istis quae tandem reperietur? Equidem: si
 vos, Athen. eosdem esse volueritis, & milites, & impe-
 ratoriae diligentiae testes, cumque domum redierint, ra-
 tionum referendarum iudices. Non enim fama tan-
 tum, & aliorum de rebus vestris sermone, contenti esse
 debetis: sed eas etiam oculis vestris praesentes contemplari.
 Nunc eodem res devenit turpitudinis, ut imperatores ve-
 stri penes singuli, bis, terque, in capitis, & vitae discrimen
 adducti sint. At cum hostibus eorum adhuc nemo ausus
 est cum vitae periculo dimicare, sed turpem potius pla-
 giariorum, & latronum interitum, & necem, gloriosam morti
 maluit anteposere. Nam iudicum sententijs damna-
 tum vitam amittere, improbi est, bello vero cum hoste
 confligentem occumbere, imperatoris. Iam vestrum
 alij, per forum volitantes, Philippum cum Lacedaemonijs,
 Thebanorum pestem, & eversionem moliri, ac resp. dis-
 sipare clamitant, legatos ad regem alij misisse, alij in
 Dalmatia civitates munire, alij cum alijs, nescio qui-
 bus fictis rumoribus, circumcurramus. Ego vero per-

Demoſthenis.

deos immortales, Athen. ebrium illum eſſe puto magnitudine rerū ab ſe geſtarum, & multa eiufmodi quaſi per ſomnium ſibi aſſingere, maximè cū, & ſummam paucitatē, ac infrequentiam videat eorum, qui eius conatus reprimant, & iam mirum in modum rebus ſuis geſtis elatus ſit. Quanquā non ita illum arbitror conſilia ſua inſtituiſſe, vt etiam a ſtultiſſimis, quid ſit acturus, ſciri poſſit. Nihil autem poteſt iſtorum rumorum auctorib⁹, ſtultius, aut vanius reperiri. Sed ſi, his relictis moribus, hęc cogitare volumus, hoſtē nobis eſſe Philippum, noſtra nobis eripuiſſe, longo iam tempore vi, & armis uſum eſſe, quæquē ſperabamus aliquem aliquando noſtra cauſa facturum, contra ſalutem noſtram omnia apparare, & quod reliquum eſt præſidij, in nobis ſolis poſitum eſſe, quòdquē niſi ſtatim cum eo bellum ibi geſſerimus, cogemur id fortasſe hoc in loco ſuſtinere: hęc inquam ſi cogitare, & animaduertere voluerimus, non ſolum ea, quæ noſtra intererit, cognoscemus, ſed etiam vanis iſtis rumoribus liberabimur. Non enim, cuiuſmodi res veſtræ futuræ ſunt, deliberandum nunc, & cogitandum eſt, Athenienſes: ſed ita planè ſtatuendum vobis, & ſentiendum, inſeclices eas, ac miſeras fore, niſi omni ſtudio rem complectamini, & ſumma cum alacritate officium veſtrum facere volueritis. Ego verò nec ſuperioribus temporibus vnquam ad veſtram voluntatem locutus ſum, niſi ſi quid eiufmodi erat, quod vobis profuturum eſſe, mihi metipſi perſuaſerā: & nunc, quæ cognoui, omnia ſimpliciter, & nudè, nihil ſubterfugiens cum ſumma libertate explicaui. Vellem profectò

profecto ut, quemadmodum noui uestra interesse v-
tilissima audire: ita sciuissem mihi optima profiten-
ti, hoc non inutile futurum. Multo enim libentius vo-
biscum egissem. Nunc licet incertum est, quid mihi
ex ista sit oratione euenturum: tamen utilitas me
uestra, quæ in istarum rerum administratione
sita est, ad dicendum compouit. Vin-
cat precor ea sententia, quæ om-
nibus vobis utilis sit
futura.

Libanij Argumentum Philip-

ptica secunda.

Ohortatur in hac oratione Athenienses Demo-
sthenes, ut Philippum hostem esse suspicentur,
neq; pacis nomine magnopere confidant: sed ut
excitentur, & in rem incumbant, seq; ad bellum
parent. Criminatur enim Philippum, & contra A-
thenienses, & reliquos omnes Græcos insidias
comparare, quas cum persecuturum esse vel ip-
sius testimonio conuincit. Pollicetur etiam se re-
sponsurum Philippi legatis, quibus quid respondendum esset, dubita-
bant Athenienses. Sed unde isti legati, & quibus de rebus erant mis-
si, hac oratione non ostenditur: at ex Philippicis historijs intelligi potest.
Nam sub hoc ferè tempus miserat Philippus legatos ad Athenienses
cum hac querela, quod iniuste eum apud Græcos in inuidiam vocarent:
cum multa illum, & prædara polliceri dicerent, nihil tamen præstare.
Nam se nec pollicitum esse dicit, nec fefellisse, deq; his, se argumentis
conuinci postulat. Simul etiam cum Philippi legatione, suos Athenas
legatos Messenij mittebant, & Argiui, atq; hi quidem pop. Athenien-
sem accusabant, quod Lacedæmonijs Peloponnesum opprimentib; fa-
ueret, & applauderet: sibi verò, de libertate bellum gerentibus, aduersa-
retur. Hic hærent Athen. quid regi, quid ciuitatibus respondendum sit,
præsertim cum Lacedæmoniorum causæ fauerent, licet eorum in op-
primenda Peloponneso, factum iure tueri non possent, & Argiuorum
& Messeniorum cum Philippo cõtionem, & conspirationem odissent,
suspectamq; haberent. Ad Philippum igitur quod attinet, depulsi erant
ea spe, quam de eo conceperant: tamen ab eo minimè esse decepti vi-
derentur, cum nec in epistolis, eis aliquid esset pollicitus, nec per lega-
tos se esse facturum receperat. Sed erant Athenis nonnulli, qui plebem
in spem adduxerant, Philippum Phocenses conseruaturum, & Theba-
norum vim, atq; impetum repressurum. Atq; hac de causa responsi mē-
tionem faciens Demosthenes, daturum id se pollicetur, sed addit fuisse
æquum, qui huius difficultatis, & molestiæ auctores erant, quiq; popu-
lum deceperunt, & Philippo Thermopylas aperuerunt: ab his & re-
sponsa peterent. Hæc obscure dicit contra Aeschinem, viam sibi ad accu-
sationem muniens euentu legationis, quam post instituerat, sed
hic eum antè, leuiter in crimem, & inuidiam vocans.

Secunda.

V. M. de rebus his sententiæ dicuntur, Athenienses, quas contra pacis pactio-
nes Philippus semper per vim molitur, & gerit: animaduertito, quæ pro vobis afferuntur, summam quandam æquitatis, & humanitatis speciem representare, etiam eorum, qui Philippum accusant, orationes in omnem partem probabiles videri: attamen nihil, vt ita dicam, omninò quod reip. interest, fieri, ne in his quidem rebus, quarum causa hæc audire debetis, sed in eum locum omnes reip. fortunas deductas esse, vt quanto quis diligentius, & apertius demonstret, & in tantam vobiscum pacem Philippum violare, & totius Græciæ libertati insidias comparare: tanto difficilius sit actionum nostrarum, vel magna cum deliberatione principia reperire. Cuius rei hanc causam pono, Athenienses, quòd qui iniustas opes, & potentiam quarunt: reipsa & factis, nò verbis, & oratione, reprimendi sunt. Sed primum quidē nos, qui adsumus, propter vestrarum voluntatum offensionem, & à scribendo, & à cōsulendo nosmetipsos remouimus, & tantummodò à Philippo quæ res gerantur, & quàm graues illæ quidem, & acerbæ sint, recensemus. Deinde vos hîc sedentes quòd ad rem causamq; dicatis, & alium dicentem intelligatis, longè melius Philippo estis comparati. Sed quemadmodum, quæ ab eo nunc geruntur, impediatis, prorsus non videtis. Ex quo quidem illud arbitror necessariò, & fortasse etiam rectè accidere, vt, quibus

quibus in rebus utriq; versamini, & elaboratis, in his alteri alteris, vobis ille rebus gerendis, illi vos, verbis, & oratione præstetis. Si igitur satis esse videatur, oratione tantummodò æquiore uti, iam cetera erunt facilia, nullaq; in rebus ipsis difficultas. Sed si, quemadmodum præsentibus periculis occurri poterit, videndum sit, neq; committendum ut imprudentibus nobis longius progrediantur, neq; infinita aliqua vis cervicibus nostris immineat, contra quam ire, & cui obsistere non poterimus: non eadem est adhibenda, quæ antehac, deliberandi ratio. Sed omnibus, & auctoribus publici consilij, & vobis, qui ad audiendum accessistis, optima, & maximè salutaria, facillimis, & iucundissimis sunt anteponenda. Primum, Ath. si quis est, qui, quibus viribus Philippus sit, & quàm latè pateat eius potestas, animaduertens, tamen bono animo est, nec ullum id existimat huic ciuitati periculum creare posse, neq; hæc omnia contra vos, vestramq; libertatem comparari: vehementer miror. Qua quidem de re, Athen. volo à vobis similiter omnibus petere, ut breuiter eas rationes audiatis, quibus adducor, ut, & longè alia expectem, & Philippum huius reip. hostem esse existimem, ut, si ego reliquis melius præuidisse videar, mihi assentiamini. Sin illi, qui Philippum non esse sibi metuendum persuaferunt, sed ei potius credendum: ad eos accedatis. Mihi igitur in mentem venit, Athen. cogitare, quibus primum rebus post initam nobiscum pacem, potitus sit Philippus, Thermopylis nimirum, & rebus Phocensibus. Quid igitur? Quemadmodum istis usus est? Maluit actiones suas ad Thebanæ

banæ reip. quàm nostræ, vtilitatem accōmodare. Quid
ita? Quoniam cū non ad pacem, non ad otium, non
ad æquitatem, sed ad iniustam potentiam, ad opes, ad
tyrannidem rationes suas reuocet: nouit ille quidem,
præclare nihil se posse reip. nostræ, nostrisq; moribus,
vel verbis ostentare, vel reipsa facere, quo vos adducti
cæterorum Græcorum salutem, nè commodi quidem
vestri causa, prodere velitis: contrāq; intelligit cū æ-
quitatis rationem vos habituros esse, tum ex ipsa re
natam turpitudinem perhorrescere, simulq; omnia,
quæ ad decus, & honestatem pertinent, præuidere, ac id-
circo vos ei perinde occursuros esse, si quid eiusmodi
incipiat moliri, ac si præsentibus cum eo bellum gerere-
tis. Sed Thebanos arbitrabatur, id quod accidit, cum
eos mercede deuinctos haberet, reliqua omnia ipsius
arbitrio, & potestati permissuros, neq; solū non re-
pugnaturus, aut conatus eius repressuros, verū etiam,
si ita eis mandaret, simul arma sumpturos. Et nunc
quod eandem de Messenijs, & Argiuis opinionem ha-
bet, eosdem tenet muneribus, id quod vobis, Athen.
maximæ laudi ducitur. His enim factis vestris de vo-
bis solis iudicatum est, vos neq; lucri vllius causa com-
mune Græcorum ius, & libertatem deseruisse, neq;
vestram erga eos beneuolentiam vlla gratia, vllōve
commodo commutasse. Nec sanè iniuria, cum, &
res præsentibus inspiciat, & præteritis animo repetat,
de vobis ita sentit: de Argiuis, & Thebanis longè se-
cus. Reperit enim in monumentis, vt arbitror, atq;
adeo accepit, maiores vestros, cū potuissent reli-
quis omnibus præesse Græcis, si ipsi regi parere vel-

L. j.

lent:

Demosthenis

lent : non modò huic conditioni locum nullum dedisse , cùm ad eos faciales hac ipsa de causa venisset istorum auus Alexander : verùm etiam ciuitatem relinquere , & quoduis periculum subire maluisse : postea verò tam præclaras res gessisse , ad quas orandas , omnes cupiunt accedere , sed quas adhuc pro ipsarum dignitate nemo satis laudare potuit . Ac propterea etiam à me iure prætermittendæ sunt , præsertim cùm magnificentiora , & ampliora sint eorum facinora , quàm quæ oratione quisquam comprehendere , & complecti possit : Thebanorum verò , & Argiuorum maiores , partim cum barbaro militiam obijisse , partim non repugnasse , nec restitisse . Itaque vtramq; gentem nouit , vtilitatem esse secutam : nullam communis Graciæ salutis rationem habuisse . Sic igitur statuebat , si vos sibi amicos adiungeret : honestis quidem in rebus se a micos habiturum : sin cum illis se coniungeret , adiutores sibi ad iniuriam non defuturos . Quibus rebus adductus est , vt & his temporibus , & illis , istorum amicitiam vestræ anteponeret . Non enim maiorem eos tiremium copiam , quàm vos , habere videt , nec imperium aliquod mediterraneum inuenit , & maritimam oram , emporiaq; reliquit , nec oblitus est , quibus habitis colloquijs , quibúsq; interpositis pactationibus , & conditionibus , pacem est adeptus . Sed per deos , dicat aliquis , vt hæc omnia scierit , tamen non alicuius potentia aut cupiditatis , sed nè earum sanè rerum causa , de quibus cum accuso , tum ista patrauit : verùm quòd Thebanorum causam postea æquiores putaret . Sed hæc minimè omnium

omnium profectò ei conuenire potest oratio . Nam qui vrbe Messena Lacedemonios cedere iubet, is quomodò potest, cum Orchomenum, & Coroneiam Thebanis daret, id se, quod æquum arbitraretur, fecisse defendere? Sed coactus est scilicet (hæc enim vna reliqua est defensio) & contra eius expectationem equitatu Theffalorum, & Thebanorum peditatu circumuentus, ista concessit . Præclare . Ac propterea iactitant eum suspectos habiturum Thebanos, & sunt, qui circumuolitantes fingunt fabulas, cum Elateiam scilicet muniturum . Is verò hæc molitur quidem, & adhuc, vt mihi videtur, molietur . Sed idem tamen profectò cum Messenijs, & Argiuis in Lacedemonios irruptionem facere non molitur, verum & peregrinū militem iam immittit, & pecunias mittit, & ipse cum magnis copijs affuturus expectatur . Hostes igitur Thebanorum, Lacedemonios euertit, & quos antè afflixerat Phocenses, nunc tuetur, & conseruat. Sed quis tandem hæc ita esse credat? Ego enim profectò non possum, Athenienses, existimare Philippum, si aut superiora illa vi coactus fecisset, aut nunc omnem de Thebanis spem abiecisset, cum illorum hostibus perpetuum bellum esse gesturum . Sed ex his rebus, quas nunc persequitur, intelligi potest, etiam illas cum superiores certo consilio, certaq; ratione suscepisse . Quæ si quis omnia diligenter contempletur : intelliget conatus eius omnes, omnèq; belli instrumentum, ad hanc ciuitatem oppugnandam comparari, idq; ei nunc quodammodò necessariò videtur contigisse. Etenim videte. Regnare

L. ij.

cupit.

cupit. Eius rei vos solos aduersarios se habiturum existimat. Longo iam tempore nos affecit iniurijs, neque id iam dissimulare potest, sua conscientia damnatus. Nam, quas nostras munitiones occupauit, earum presidio cetera omnia sine periculo tenet. Nam si Amphipolim, & Potideam amitteret, non potest arbitrari, ne domi quidem, se tutò esse posse. Vtrumque nimirum nouit, & se contra vestram salutem insidias comparare, & vos id eum moliri deprehendisse. Cùmque vos sapere putat, iure quidem se vestro subiectum esse odio sentit. Hoc homini aculeum addit ad rem gerendam, metuenti, ne si tempora secuti fueritis, ipse damnum habeat, nisi vestros suis institutis conatus anteuerterit. Itaque vigilat, imminet huic ciuitati, collit, & obseruat nonnullos Thebanos, & Peloponneses, qui cum eo sentiunt, quosque putat cum ob cupiditatem habendi, presentem esse utilitatem secuturos, tum ob morum leuitatem, & inconstantiam, nihil in posterum, prouisuros. cuius rei, vel mediocriter intelligentibus, manifesta esse argumenta possunt, quæ mihi aliquando contigit apud Messenios, & Argiuos dicere, quæque etiam fortassè non erit inutile vobis recensere. Ita igitur sum cum eis locutus. Quàm grauius putatis, Messenij, laturos fuisse Olynthios, si quis contra Philippum aliquid dixisset temporibus illis, cum Anthemuntem eis traderet, quam urbem omnes ante eum reges Macedonia appetiuerant, cùmque Potidæam daret, eiecisset Atheniensium colonis, & vestras in eo inimicitias sibi præstandas susciperet, eamque illis regionem perfruendam concederet? Nunquid

quid vel expectasse eos eiusmodi, quæ consecutæ sunt, calamitates, vel cuiquam eas prædicenti credere voluisse putetis? Non sanè potestis, Messenij. Et tamen, inquam, perbreui tempore alienos agros occupantes, sed post etiam suis eiectioni, & non solum deuicti, sed etiam à seipsis proditi, ac diuenditi, longo eis tempore
 “ per eum spoliati caruerunt: Sunt enim nimis cum
 “ tyrannis familiaritates, liberis ciuitatibus periculosæ.
 Quid Thessali? An eos, inquam, arbitramini, cum eorum tyrannos eijceret, & Nicæam, ac Magnesium redderet, hoc decemuirorum imperium expectasse? Aut, qui Pyleam eis condonauerat, priuatas eorum facultates, & vectigalia crepturum esse? Nullo modo. Et tamen ita esse factum, neminem ferè latet. Vos autem, inquam, Philippi vultum, cum daret aliquid, & polliceretur, nuncumque tuebamini: nunc igitur, postquam decepit, & in fraudem induxit, eiusdem, si sapitis, aspectum detestamini. Sunt, inquam, per deos varia præsidia ad incolumitatem, & salutem ciuitatum reperta,
 “ ut valla, muri, fossæ, & quæ sunt eius generis. Sed hæc
 “ omnia hominum opera fiunt, & magno sumptu egēt.
 “ Vnum verò commune est in sapientum ingenijs à natura positū præsidium, quod cum omnibus vtile est, &
 “ salutare: tum maximè contra tyrannorum fraudes libero populo. Cuiusmodi igitur id est? DIFFIDENTIA.
 “ Hanc retinete, hanc complectimini. Hanc, si
 “ è vobis euelli non sinatis: nihil calamitatis accipere
 “ potestis. Quid igitur, inquam? Libertatem queritis? Deinde non videris Philippum nominibus appellari à libertate alienissimis? Rex enim quiuis, & tyrannus,

inimicus libertatis, legum hostis est. An non igitur, prouidetis, ne, dum belli finem queritis, dominum reperiatis? Hec cum illi audissent, & tanquam rectè, ac verè dici viderentur, essent commoti, cumq; multa per legatos, & presente me, & post meum discessum, ut videtur, intellexissent: nihilo tamen magis se à Philippi amicitia, & promissis reuocabant. Quanquam minimè absurdum est Messenios, & quosdam Peloponneses, quæ à ratione aliena esse videant, facere. Sed vobis turpe erit idem facientibus, qui, & intelligentes estis, & nos quotidianos admonitores habetis insidiarum, & circumscriptio num, & omnium istorum incommodorum, quæ vobis, quòd à rebus gerendis alieni estis, imprudentibus, nec expectantibus, erunt perferenda. Ita exigui temporis voluptas, & otium plus apud vos possunt, quàm magna cōsequentis temporis utilitas. Sed quid vobis suscipiendum, agendumq; sit, à vobis ipsis, post consilium capietis, si sapitis. Nunc ea dicam, quæ si à vobis responsa legatis fuerint, rectè sanè decreueritis. Atq; equū quidem erat, Athen. ut, qui conditiones afferebant, quibus vos adducti, pacem faciebatis, huc citarentur. Nam neq; ipse aliquando legationem obire voluissem, neq; vos, certò scio, deposuissetis arma, si Philippum, adepta pace, huiusmodi perpetraturū existimassetis. Sed ab his rebus longè abhorrebant, quæ tū dicebantur. Præterea etiam illi sunt citandi. Qui? Nimirū, qui affirmabant tū, cum ego à secunda legatione de foedere reuersus, firmata iam pace, & ciuitatem deceptā sentiens, hæc ipsa prædicebam, & contestabar: nec sinebam Thermopylas prodi,

nec

nec Phocenses, qui affirmabant, inquam, me quidem cum aquam biberem, meritò difficilem, & morosum hominem esse: Philippum autem, si in Græciam transiret, omnia, quæ velletis, aut optare possetis, esse facturum, & Thermopylas quidem, ac Plateas muniturum, Thebanorum autem vim repressurum, Cherrhonesum suis sumptibus perfossurum, Eubœam, & Oropum vobis pro Amphipoli daturum. Hæc enim omnia, licet non nimium estis iniuriarum memores, tamē in tribunali tum esse iactata meministis, quòdque omnium est turpissimum, etiam hac spe inducti, eandem pacem apud posteros vestros, ratam, & firmam esse decreuistis. Tam miserè, atque ex omnibus partibus, decepti, & circumuenti estis. Sed quorsum ista commemoro, & cur hos citandos esse dico? Ego, per deos immortales, Athen. dicam apud vos id, quod res est liberè, & nihil simulans, non, ut ad conuitia delapsus, aut vestra in me vicissim conuitia prouocem, aut perturbatoribus meis inanem dem occasionem rursus aliquid à Philippo accipiendi, neque ut alienis, & vanis sermonibus occupem vestras aures, sed quòd sic existimem, quæ nunc à Philippo gerantur, maiorem vobis posthac, quàm hoc tempore, dolorem allatura. Video enim eius partes vehementer prouectas. Atque utinam mea cōiectura à vero aberraret. Sed metuo tamen magnoperè, ne in ipsis reip. faucibus malum hereat. Cum igitur nec vobis liceat dissimulare, & negligere rerum euentum, nec contra vos hæc comparari, à me solùm, & alijs audiatis: sed ipsi etiam omnia oculis vestris contemplerini, planèque animaduertatis, iratos profectò,

Demoſthenis

fecto, atq; inſenſos vos futuros arbitror. Et metuo, ne cum legati tacuerint, quod ſe premijs eſſe corruptos optimè norint: qui aliquid ab eis perditum & profligatum emendarint, veſtram iracundiam effugere non poſſint. Video enim nonnullos plerunq; non rerum, ipſarum auctoribus, & cauſis, ſed his, qui in conſpectu poſſunt, maxime irasci. Adhuc igitur, dum cunctatur Philippus, & res in integro ſunt, & nobis mutuo dicendi, audiendiq; poteſtas eſt: non dubitabo vniuerſos vos, licet planè rem intelligentes, admonere. Quis vobis perſuaſit, vt Phocenſes, & Thermopylas relinqueretis? Quibus ille potitus, viam ſibi in Atticam, & Peloponneſum muniuit, perfecitq; non vt de æquis conditionibus, aut externis bellis, ſed de patriæ veſtræ ſalute, de bello, penè Atticam ipſam attingente, cōſilium capere cogamini, quod proſectò bellum cum exarſerit, vos vniuerſos premet, & affliget. Natum verò id fuit, quo die pax primum inita, & firmata erat. Nā niſi tūm vos circumuenti fuiſſetis: nihil hodierno die moleſtiæ hæc ciuitas haberet. Non enim nauali bello victor Atticam claſſe inuaſiſſet, nec pedestribus copijs Thermopylas, & Phocenſes fuiſſet præteruectus, ſed vel honeſtè ſe gerens pacem cum otio coluiſſet, vel ſtatim in eiufmodi bellum incidiſſet, cuiuſmodi antè oppreſſus pacem concupierat. Atque hæc quidem admonitionis loco ſatis multa ſunt. Sed ne reiſſa deguſtentur, & ſentiantur, dii, deq; omnes prohibeant. Neminem enim ſanè, ne ſi iure quidem perire debet, cum vniuerſorum periculo perire, & ſceleris ſui poenæ dare velim.

Libanij

lippica tertia.

Implex est huius orationis argumentum : Nam Philippus cum verbis pacem seruaret, reipsa multis Athenienses afficeret iniurijs : suadet orator, vt se excitent e somno, & regem vlciscantur, magno praesertim, & ipsis Atheniensibus, & reliquis omnibus Graecis impendente periculo.

Demosthenis Philippica
tertia.

Vamquam multa, Athen. penè singulis concionibus de illis iniurijs dicta sunt, quibus Philippus ex eo tempore, quo pacem vobiscum pepigit, non solum vos, sed etià reliquos Graecos affecit, & omnes videam planè profiteri esse nobis contendendum, licet id minimè ipsi faciant, & verbis, & factis, vt & vi aliquando vti desinat, & istarum iniuriarum poenas det : tamen in eum iam locum res omnes deductae sunt, atq; ita profligatae, & perditae, vt (verecor nè dictu quidem impium sit, at verum tamen est) etiamsi, communi omnium, qui adsunt, consilio, vestrisq; decretis, & sen-

M.j.

tentijs

tentijs statueretur, vt in pessimum locum deuenirent :
 peiore tamen loco, & conditione, quàm nunc sunt, esse
 nequeant. Atq; huius miseræ conditionis quamquàm
 multæ causæ sint (non enim vna, aut altera in hunc
 statum res deuolui potuerunt) maximam tamen, si
 rectè eam reputetis, in his residere videbitis, qui, quæ
 grata vobis potius, quàm quæ salutaria sunt, malint
 dicere. Et in his aliqui, Athen. vt quam gloriam, & po-
 tentiam ex rebus gestis sunt adepti, eandem retinere,
 & tueri queant : nullam futurarum rerum rationem
 habent, sed nè à vobis quidem haberi existimant. Alij
 eos potissimum accusant, & falsis criminib⁹ appetunt,
 qui in rebus ipsis administrandis occupantur. Atq; isto-
 rum omnis conatus eò refertur, vt ipsa de se resp. pœ-
 nasumat, & in eo constanter occupetur. Philippo in-
 terea liceat, & dicere, & facere, quæ libeat. Hi mores,
 hæc instituta regendæ reip. vobis per familiaria sunt,
 eademq; causæ existunt motus, & offensionum. Sed
 peto à vobis, Athen. si quid veri liberè proferam, nè
 mihi succenseatis. Etenim videte, vos loquendi liber-
 tatem cæteris in rebus ita omnium, qui in ciuitate vi-
 uunt, esse communem existimatis oportere, vt eam
 etiam cum peregrinis, & seruis comunicaueritis, mul-
 tosq; apud vos famulos videre liceat magis liberè, quæ
 velint, loqui, quàm aliarum nonnullarum vrbiū ci-
 ues: hanc tamen vos libertatem ex omni deliberatione
 penitus sustulistis, quo factum est, vt in concionibus,
 delicijs quibusdam & assentionibus delectemini,
 cum omnia ad voluptatem audiat: interea res ipsæ,
 & fortunæ reip. in extremum periculum adducantur.

Hac

Hac mente, & voluntate si etiam nunc estis : tacendi mihi est, Athenienses. Sin, quę reip. vtilia sint, absq; omni adulatione, & orationis blanditijs audire vultis, ad dicendum paratus sum. Et quanquā pessimē iam ea constituta sit, multaq; p̄sidia amissa, tamen, si, quę vestri sunt officij, p̄stare volueritis: omnia poterunt ad meliorem statum reuocari. Ac, quod sum dicturus, incredibile fortasse est, verum est tamen. Quod p̄teritorum temporum culpa pessimum est, id ad consequentis cautionem temporis est vtilissimum. Quid igitur id est? Remp. nostram tam vehementer esse afflictam, quod omnia, & minima, & maxima, neglecta à vobis iaceant. Quod si nihil, quod vestrarum esset partium, p̄termittentibus vobis, ita, vt in hoc tempore, affecta, & constituta esset: nulla spes relinqueretur, fore eam aliquando meliorem. Nunc verò socordiam vestram, & negligentiam vicit Philippus, remp. non vicit, neq; vos superati estis, sed ne moti quidem loco. Si igitur vna omnes voce fatemur Philippum huic ciuitati bellum facere, pacemq; violare: quid aliud ab oratore dici, & consuli oportet, quā quemadmodum cum turissimē, & facillimē repellere, ac propulsare possimus? Sed quoniam tam p̄postera, & putida aliqui mente, & voluntate sunt, vt, quanquā Philippus ciuitates iam ceperit, multaq; vestri iuris occupet, atq; cunctos adeo mortales iniurijs afficiat, tamen eos sepe in concionibus audire a quo animo possint, qui in nostram aliquos, belli huius causam reiiciunt, adhibenda est orationis diligentia, & ista opinio minuenda. Etenim verendum est, ne, qui

M. ij.

decreuerit

Demosthenis.

decreuerit, & suaserit Philippum esse repellendum: is belli auctor fuisse arguatur. Ego igitur hoc primum esse definiendum, & statuendum arbitror, sit nē in nostra potestate situm, pax nē, an bellum persequendum sit, deliberare. Nam si huic ciuitati pace frui liceat, eaq; in nostra potestate sit, vt ab isto loco ordiar, esse eam nobis retinendam, & tuendam affirmo, quiq; hanc sentētiā sequitur, eum, vt pacem decernat, deq; ea cū populo agat, modò sine fuco, & fallacia, magnopere peto. Sed si Philippus, cū arma in manibus habeat, & magnas circum se copias, nomen pacis nobis opponat, hostili tamen in nos crudelitate vtatur: quid reliquum est, nisi vt eius impetum propulsemus? Nam & à vobis quoq;, perinde atq; ab illo, hanc pacem, si vultis, appellari, non repugno. Attamen si quis pacem esse putet eam, ē qua Philippus, omnibus alijs locis direptis, ad vos aduolabit: primum insanit, deinde illi vobiscum, non cum illo, vobis pacem esse dicit. Atq; hoc illud est scilicet, in quod Philippus omne erarium suum effudit, vt contra vos ipse bellum gerat, vos contra illum minimē geratis. Quamquam si expectemus, quoad is se hostem esse profiteatur, omnium mortalium stolidissimi sumus. Non enim profectò dicit se in ipsam Atticam, & Pireaeum venturum, si ex ceteris eius, cum alijs, pactionibus, coniectura facienda sit. Nā Olynthijs, cum quadraginta stadia ab eorum vrbe abesset, ē duobus alterum esse faciendum denuntiavit: vel ipsis deferendam Olynthum, vel sibi Macedoniam. Cum reliquis temporibus omnibus, si quis eum eiusmodi flagitij accusaret, iratus, atq; agere ferens, lega-

tos ad se purgandum mitteret. Hoc idem etiam Phocensibus fecit, ad quos tanquam ad socios, & amicos venerat, adeo ut Phocensium legati eum proficiscentem affectarentur, multiq; apud nos vehementer contenderent, hunc eius transgressum Thebanis utilem non futurum. Præterea etiam Phæras nudius tertius cepit, cum in Thessaliam, ut amicus, & socius, transisset. Et postremo istis miseris Oritis exercitum se dixit ad inspiciendas eorum controuersias, beneuolentiæ causa, misisse. Etenim audire se intestinum quendam inter eos morbum dissensionis versari. Esse autem sociorum, & verorum amicorum officium, istiusmodi temporibus adesse. Iam cum eos, qui licet damnum à suis capitibus arcere, tamen ei incommodi nihil afferre potuerunt, decipere maluerit, quam denunciata vi opprimere: vobis existimatis bellum denunciaturum esse, maximè quam diu videat vos decipi, & circumueniri velle? Nullo modo. Esset enim omnium sanè hominum stultissimus, cum vos ab eo læsi de iniuria non queramini, sed vestrum aliquos accusetis, & in iudicium arcessatis: si is sedata vestra domestica lite, & contentione, in se verti, & contra se vos armari iuberet, omnemq; suis mercenarijs orationem eriperet, qui vobis moram, & procrastinationem iniiciunt, nullum clamitantes eum cum hac ciuitate bellum gerere.

“ Quamquam estne quisquam, ô dij immortales, sana
“ mente præditus, qui ex verbis potius, quam factis, pa-
“ cemne aliquis, an bellum faciat, considerare velit? Ne-
mo cettè. Philippus igitur ab initio, constituta iam-
pridem pace, nec dum imperatore Diopîthe, nec his in

Demosthenis.

Cherrhonesum missis, qui ibi nunc sunt, Serrium, & Doriscum cepit, militesque è Serrio muro, & sacro monte ab imperatore nostro presidij causa collocatos eiecit. Hæc ille cum patraret, quid tandem egit? Nam pacem iureiurando firmauerat. Nolo quisquam hoc in loco obijciat. Quid ista sunt, aut quid ad remp. pertinent? Nam si hæc contemnenda sint, aut nihil ad vos spectent, alia ratio est. Quamquam nihil interest parua, an magna in re aliquis pietatem, & iustitiam violet. Age verò, nunc cum in Cherrhonesum, quæ & regis opinione, & Græcorum iudicio vestra semper habitata est, peregrinum militem immittat, & auxilia polliceatur, idque per literas significet, quid agit? Negat enim is se bellum gerere. Ego autem, tantum abest, ut, qui hæc faciat, pacem cum vobiscum seruare fatear, ut cum idem Megareses attigerit, in Eubœa tyrannidem confirmet, & nunc in Thracia versetur, & quædam etiam in Peloponneso moliat, atque omnia, quæ gerit, vi, & armis tueatur: pacem cum profecto violare, & vobiscum bellum gerere, affirmare non dubitem, nisi fortasse qui tormenta, & machinas admouent, tantisper pacem seruare dixeritis, quoad murum percusserint. Sed non dicetis. Nam quibus ipse rebus capiar, qui molitur, & parat, hic mihi sit hostis, quamuis nec iaculū, nec sagittam miserit. Quod si quid eueniret; quæ vobis essent subeunda pericula? Primum Hellespontus à vobis descisceret, Megareses, & Eubœa sub hostis vestri potestate essent, Peloponnesenses etiam ad eius partes irent, deinde, qui hanc machinam contra remp. instituit, & comparat, hunc ego vobiscum pacem seruare

uare dicam? Nullo modo possum. Sed ab eo ipso die, quo Phocenses concisi sunt, perpetuum cum hac rep. bellum gerere eum planè statuo, & vos, si vel nunc saltem eius impetum retuderitis, sapienter facturos dico. Sin cunctemini, ne hoc quidem, cum voletis, poteritis efficere. Ego verò, Athen. tantum à reliquis oratoribus dissensio, ut mihi in hoc tempore nulla videatur deliberatio de Chersoneso, & Byzantio institui debere: sed ea ipsa à vi potius defendi, & à calamitate prohiberi, nostrisq; imperatoribus, qui cum exercitu sunt, quibus opus est, suppeditari oportere, & de totius Græciæ salute, quæ nunc in maximo, & grauissimo periculo versatur, consilium capiendum esse. Iam cur tantum mihi metum inijciat præsentium temporum status, explicabo vobis, Athenienses, ut si rectè sentiam, sequamini sententiam, & opinionem meam: & si minus libeat de cæteris, tamen de vobis ipsis curam aliquam, & prouisionem adhibeatis. Sin nugas fundere, & arroganter videar sententiam dicere, ne vel in hoc tempore, vel posthac, mihi rectè sentienti auscultetis. Quod igitur Philippus ex minimis primùm, & languentibus viribus ad summam potentiam venit, quod mutua inter se perfidia, & seditionibus Græci iactantur, quodq; multo magis erat incredibile, tantum ex tam paruo potius extitisse, quàm nunc, quod tam multa occupauit, reliqua suæ potestati subijcere, & quæcunq; huius generis à me commemorari possunt, prætermittam: sed id ei omnes homines video, ut à vobis primùm ordiar, concessisse, de quo reliquorum temporum omnia intestina Græciæ bella, & suscepta, & gesta sunt.

sunt. Quid igitur id est? Nimirum libera, quæcunq;
velit, faciendi libido, hoc est, ut ei liceat omnes conci-
dere, Græciam vastare, & depopulari, vrbes seruitute
opprimere. Et quanquam penes vos quidem septua-
ginta tres annos Græcorum principatus fuit, eundemq;
Lacedæmonij triginta annos vno minus tenuerunt
(erant etiam nonnullis viribus Thebani postremis hisce
post Leuætricam pugnam, temporibus) tamen nec vo-
bis, nec Thebanis, nec Lacedæmonijs vnquam potestas
facta est à reliquis Græcis pro libidine omnia admini-
strandis. Imò longè secus. Nam contra vos, vel potius
qui tunc erant ciues Athenienses, ut visi sunt nonnul-
los acerbè, & inhumaniter tractare, omnes existima-
bant, non solum qui iniuriam acceperant, verum etiam
qui de nulla cum eis iniuria expostulare poterant, arma
esse capienda. Et rursus Lacedæmonijs imperium te-
nentibus, atq; ad eundem, quem vos, dominatum de-
flectentibus, ut cœpta est ab eis quæri iniusta potentia,
& præsens reip. status vehementius labefactari: cuncti,
etiam qui nulla eos in re accusare possent, vi, & armis
occurrerant. Sed quid opus est reliquos commemo-
rare? Nos ipsi, & Lacedæmonij, cum belli initio nulla
inter nos intercederet vllius iniuriæ querela: tamen coe-
terorum iniurias bello nobis persequendas, & vlciscen-
das putabamus. Quanquam omnia illa, quæ à Lacedæ-
monijs annis triginta, vel à nostris maioribus sep-
tuaginta temerè admissa sunt, minora fuerunt, & leui-
ora his iniurijs, quas vix adhuc integris tredecim annis,
quibus è tenebris Philippus emerfit, Græciæ inflixit,
vel potius vix quinta cum parte harum calamitatum
illa

illa cōferri possunt. Iam hoc breui oratione demōstrari potest. Ac Olynthum quidem, & Methonam, & Apolloniā, & duas, ac triginta ciuitates Thraciæ omitto, quas omnes iste tam crudeliter euertit, vt nullū intuentibus vestigium ciuitatis extare videatur. Phocensium gentem tantam, & tam frequēter ab eo deuastatā taceo. Cum Thessalia verò quemadmodum agitur? An non simul cum ciuitatibus, remp. eorum penitus sustulit, & quatuor uiratus apud eos cōstituit, vt non solum ciuitates, sed gentes etiam miserabili seruitute opprimantur? Quid? Eubœenses ciuitates an nō iam pridem tyrannis parent, idq; adēo in insula, Thebanis, & Atheniensibus propinqua? An non disertis verbis scribit in epistolis, sibi cum eis pacē esse, qui eius institutis parēre volunt? Neq; verò id cū scribit, re ipsa prætēmittit. Iam enim in Hellespontum exercitum ducit. Prius quidem Ambraciā inuasit, Helidem, tam insignē in Peloponneso ciuitatem, cepit, nudiustertius Megarensibus insidias fecit. Non iam Græcia, non Barbaria, capere potest immanem hominis cupiditatem. Atq; hæc etsi omnes Græci, & audiunt, & vident, tamen nullos de eis legatos mittimus, nec iusto dolore exardescimus, sed ita turpiter affecti, & constituti sumus, atq; ita in urbibus defossi, ac sepulti, vt vsq; in hunc diem nihil, nec quod expediret, nec quod deceret, facere, sed nec coniungi quidem, vllam uē auxiliij, aut amicitiae societatem coire cum vllō potuerimus. Sed hunc hominem maioribus indies viribus auctum contemnimus, &, vt mihi videtur, hoc se quisq; tempus lucrari putat, quo alius perit, non quo consilia, & actiones suas ad Græcie sa-

Demosthenis.

lutem tuendam dirigit. Nam ut circuitus, & accessio, febris, ac aliorum morborum, etiam ei, qui nunc longè videtur ab ea abesse, propediem aderit: sic Philippum adfuturum nemo fere ignorat. Sed ne illud quidem quemquam vestrum latere potest, quæcunq; vel à Lacedæmonijs, vel à vobis vulnera Græcis imposita sunt, ab hominibus in ipsa Græcia natis imposita esse. Qua de re perinde aliquis existimare potest, ut de filio familias, qui cum in magna opum affluentia natus, & educatus aliquid minus honestè, minusve rectè fecerit, licet iure reprehendendus, & accusandus sit, non tamen ob eam causam in propinqui, & heredis loco min⁹ habendus est: At servus aliquis, aut supposititius, si quæ non oporteret, dilapidaret, & consumeret, quantò id, dii immortales, gravius, & maiore dignum iracundia omnibus videretur? Sed non idem profectò de Philippo, eiusq; quotidianis sceleribus dici potest, cum non modò Græcus non sit, aut vlla cum Græcis propinquitate coniunctus, sed ne ex eiusmodi quidem ora Barbariæ, quæ honestè nominari potest, perdita nimirum, & profligata Macedonia, unde nunquam adhuc quisquam potuit honestum mancipium, & frugi emere. Etenim quid iam in nos prætermisit contumeliæ? An non ad ciuitatum ruinas, & vastitates, etiam Pythios ludos, quos Græci communi studio curare solebant, adiungit? Et si ipse adesse nequeat, servos mittit, qui ludos faciant? An non cum Thermopylas, tum omnes reliquos in Græciam aditus habet in sua potestate, eosq; præsidijs, & peregrinis militibus occupat? An non depulsis nobis, eiectis Thessalis, & Doriensibus, reliquisq; Amphictyonibus, illustriorem

illustriorem illum; & quò nè Græcis quidem omni-
 bus fas erat oculos adijcere, oracull locum tenet? An
 non Theſſalis per literas formam præſcribit gerendæ
 reip? Peregrinum militem mittit, partim qui, occu-
 pato maris ſinu, populum Eretrienſem eijciat, partim
 in Orëum, qui Philiftidem tyrannum imponat? Et
 tamen hæc cùm Græci vident: patiuntur, tacent, &
 eodem modo mihi quidem videntur iſta, vt grandi-
 nem contemplari, quæ nè ſuos agros attingat, omnes
 precantur ſanè, ſed prohibere nemo conatur. Neq; ſo-
 lum communem Græciæ illatam vim quiſquàm non
 propulſat, ſed ne priuatas quidem iniurias perſequi-
 tur, quod iam omnium malorum extremum eſt. An
 non ad Corinthiorum vrbes Ambraciam, & Leuca-
 dem venit? Non Achæis creptū Naupactum, Aetolis
 ſe daturū iurauit? Non Thebanis eripuit Echenum,
 & nunc ad Byzantios iter facit, ſocios quidem, ſed
 non noſtros? Reliqua taceo. Chersonēſi iam maximā
 urbem tenet, Cardiam. His igitur omnibus cōciſi vul-
 neribus, tamen cunctamur, tamen languēſcimus? Et
 cùm apertis nos iniurijs opprimat, alios reſpicimus,
 nobis iſtis diffidimus? Sed cuius in vniuerſos tanta
 crudelitas eſt, quid putetis eum, cùm ſingulorū domi-
 nus factus ſit, atrocitatis prætermiſſurum? Verumta-
 men iſtarum rerum quæ cauſa eſt? Non enim ſine ra-
 tione, & iuſta cauſa, vel temporibus, illis tã paratī erant
 Græci ad defendendā libertatem, vel nunc tam promp-
 ti ad ferendam ſeruitutem. Erat tum quidem, Atheni-
 enſes, erat in multorum animis infixum, atq; inſitum
 quiddam egregium, cuius in iſtis moribus veſtigium

N. ij.

reperitur.

Demosthenis.

reperitur nullum, quod, & Persarum aliquando opes
fregit, & Græciam liberauit, nec ullis naualibus, pede-
stribusuè pugnis deuinci, ac superari potuit, quodq;
nunc amissum omnia afflixit, & perdidit; & totius
Græciæ fortunas sursum ac deorsum iactauit, ac mis-
cuit. Quid igitur hoc erat? Nihil equidem versutum,
nihil callidum, sed quod eos semper omnes oderant,
qui ab his se pecunia corrumpi sinebant, quos regnum
appetere, vel Græciam euertere, ac delere velle animad-
uertebant. Nec quicquam potuit molestius cuiquam
accidere, quam, quod donis se corrumpi passus esset,
condemnari: utpote qui maxima poena afficiebatur,
cùm nec deprecationi, nec veniæ locus ullus relinque-
retur. Itaq; nec rerum gerendarum oportunitates, quæ
ab ipsa fortuna etiam negligentibus contrà diligentes,
& gnauos, & otiosis contra rem gerentes sæpenuerò
deferuntur, nec mutuam Græcorum concordiam, nec
de Barbarorum, & tyrannorum fide suspiciōē, quæq;
sunt eius generis, quisquam poterat vel ab oratoribus,
vel imperatoribus emere. Nunc verò hæc omnia tan-
quam in foro diuendita sunt, & pro his alia quædam
importata, quibus Græcia quasi in morbum præcipita-
ta interiit. Sed hæc quæ tandem sunt? Pecuniæ acceptæ,
inuidia: confessæ, risus: damnatæ, venia: reprehensæ,
odium: & cœtera omnia, quæ cum largitionibus iuncta
sunt. Nam triremes, & hominum frequentia, & pecu-
nia, & reliqui apparatus copia, ac vbertas, cœtera etiam,
quibus aliquis potentes esse ciuitates arbitretur: omnia,
& plura, & maiora nobis, quam nostris maioribus sup-
peditant. Verumtamen ea omnia inutilia, inepta, &
prorsus

prorsus aliena ab istis reip. mercatoribus reddita sunt. Atq; hunc esse reip. statum ipsi videtis, nec me egetis teste. Sed longè alium fuisse superioribus temporibus ostendam vobis, Athenienses, non ipse aliquid ex me depromens, sed maiorum nostrorum scripta proferens, quæ in æneam illi columnam incisa in Acropoli reposuerunt, non ad aliquam ipsorum vtilitatem (nam sine eiusmodi scriptis se digna sentiebāt) sed ut vos huiusmodi in reb⁹, studij & operæ monumēta, & exempla haberetis. Quid igitur illa scripta loquuntur? **ARTH-
MIVS, inquit, PYTHONACTIS FILI-
VS, ZELEITES, INFAMIS ESTO,
ET PRO HOSTE HABETOR POPV-
LI ATHEN. ET SOCIORVM, NEC
IPSE SOLVM, VERVM ETIAM EIVS
PROPAGO.** Deinde huius sanctionis causa at-
textitur. **QVOD AVRVM A MEDIS IN
PELOPONNESVM ET NON ATHE-
NAS POTIVS ATTVLIT.** Atq; hæc mo-
numentis mandata sunt. Cogitate nunc, & vobiscum
ipsi considerate, quæ mens, quis sensus Atheniensium
fuit, cum hæc decernerent, & quanta in eis dignitas.
Illi Zeleitem quendam Arthmium, regis seruum (nam
Zeleia oppidum est Asiæ) quoddam domino suo parens, au-
rum in Peloponnesum, non Athenas attulerat, non
solum ipsum, sed etiam omnes eius propinquos, & su-
os, & sociorum hostes statuebant, perpetuaq; cense-
bant ignominia notandos esse. Atq; hanc quidem ne-
mo dixerit esse simplicem quandam ignominia macu-
lam. Quid enim hoc scilicet curauit Zeleites, si ei ciui-

Demosthenis.

tate Atheniensium interdictum fuit? Sed hæc legis mens non est. Verum in de cede legibus perscriptum est, quibus in causis non detur in aliquem actio cædis, piumq; potius habeatur aliquem occidere: **NIMIRVM**, inquit, **IGNOMINIA NOTATVS MORIATVR**, quam particulam lex adiungit, vt omni culpa vacet, qui aliquem eiusmodi interfecit. Ita; existimabant illi quidem totius Græciæ salutem sibi curæ esse oportere. Quid enim illi curabant, si quis in Peloponneso aliquos mercede emptos corrupisset? Sed non ita sentiebant. Attamen tam seuerè eos accipiebant, & tam grauitè puniebant, quos muneribus corruptos esse senserant: vt eos etiam infamis columnæ nota persequerentur. Indè iure, Græci barbaris formidabiles, non barbari Græcis. Nunc secus fit. Non enim ita estis animis affecti, vel in his, vel ceteris in rebus, vt maiores vestri. Quomodò igitur? Vos optimè nostis. Quid enim attinet vos singulis de rebus accusare? Perinde verò etiam cum omnibus Græcis est, & nihilo, quàm vobiscum, melius. Quapropter sic sentio, magna cura egere præsentem reip. statum, & magna sapientia. Sed ea cuiusmodi tandem? Vultis nè, vt edam vobis, & interea iracundiam reprimetis vestram? Recita è tabulis. Est igitur stulta eorum consolatio, qui adhuc talem negant esse Philippum, quales aliquando Lacedæmonij erant, qui & maris, & vniuersi orbis imperium tenebant, regemq; socium habebant, quorum in eo tempore impetum etsi nemo sustinere potuit: tamen nostra ciuitas etiam illos à suis ceruicibus reiecit, neq; se diripi, & vastari passa est. Ego verò, etsi omnia, vt ita dicam

cam; illis temporibus vehementer aucta sint; nec res
 presentes quicquam simile habeant superiorum tempo-
 rum: nihil tamen arbitror magis fuisse commotum, &
 auctū, quàm bellicas rationes. Primum enim audio tū
 Lacedæmonios, tū etiam omnes Græcos, quatuor, vel
 quinque menses; cum maximè oportunū videretur esse
 tempus belli gerendi, solitos esse cū exercitu, & ciuilibus
 copijs in hostium regionē inuadere, eamque deuastantes,
 & depopulātes, domum redire cōsueuisse. Tantū apud
 eos vetus cōsuetudo, vel potius mos reip. valuit, vt nihil
 a quoquā pecunia emerent, nullumque bellum, nisi legi-
 timū, & apertum gererent. Nunc autem à proditoribus
 plurima videtis hostibus condonari, nihil in acie, &
 pugna geri. Philippum verò auditis, non quòd peditum
 phalangas ducat, quò velit, proficisci: sed quod è leuis ar-
 maturæ equitibus, & peregrinis sagittarijs tantum con-
 flauit exercitum, cum quibus, dum in eos irruat, qui
 intestinis seditionibus laborant, nec quisquam, quia
 suis non credit, pro patriæ salute exire velit: machinas
 admouet, & ciuitates obsidet. Taceo quòd inter æsta-
 tem, & hyemem nihil ponit discriminis, qui ne horam
 quidem eximit vllam persequendi belli. Hęc cum om-
 nes norint, & secum ipsi perpendant, arcendum est ex
 isto loco quauis ratione bellum, neque committendum
 vt, dum in illius belli, quod tū cum Lacedæmonijs
 gestum est, stultitiam, & ineptias respicimus: colla ipsi
 frangamus. Sed cum reip. in primis prouidendum est,
 tū maxima habenda apparatus ratio, nè aut confi-
 lia captantes è sedibus vestris deturbemini, aut collatis
 viribus depugnare cum eo cogamini. Nam ad bellum
 quidem

Demosthenis.

quidem persequendum propter multas vobis à natura ipsa oblatas oportunitates, longè superiores estis, si, quæ nostri sunt officij, facere velimus. Primum natura illius loci, & regionis, cuiusmodi est, ut eius opes asportare, eamq; diripere, & magnis incommodis afficere liceat. Infinita præterea alia sunt. Verumtamen ad ipsam pugnam, & dimicationem longè melius nobis est comparatus. Neq; hæc solum vobis tenenda sunt, belloq; , & armis repellendus Philippus: verum etiam omni mente, & cogitatione detestandi, qui apud vos eius causam tuentur, cogitandumq; non posse vos externos hostes domare, ac vincere, antequàm eius urbanos administratos, & satellites supplicio constrinxeritis, quæ tamen per Iouem, atq; adeò deos omnes, neq; potestis facere, neq; vultis. Eò stultitiæ, vel dementiæ, vel, nescio quò, prolapsi estis. Sæpenumerò autem mihi in mentem venit vereri, ne dei alicuius hæc impulsu fiant, ut, quamcunq; causam nacti fueritis, vel conuicij, vel inuidiæ, vel dicacitatis, istos mercenarios, cuiusmodi se nonnulli esse negare non possunt, dicere pro concione rubeatis, risumq; non teneatis, cum alijs conuicium faciant. Quamquàm nè sit hoc quidem graue, licet omninò graue est. Attamen istos minore cum periculo remp. administrare sinitis, quàm qui vestræ salutis auctores sunt. Sed vestrarum voluntatum in huiusmodi ciuib; audiendis propensio, videte, quas afferat calamitates. Recensebo ea, quæ omnes nostis. Erant Olynthi in illo tumultu bellico nonnulli, qui Philippi partes sequebantur, omniumq; erant eius consiliorum administri. etiam aliqui optimarum partium, qui, ne serui-

tuti

tuti ciues dederentur, magnopere laborabant! Iam vtrum tandem genus patriam perdidit, vtrumue equites prodidit? Quibus deditis, Olynthus amissa fuit? Profecto qui Philippi nutum observabant, quique etiam tum, cum staret ciuitas, optime sentientes ciues ita in inuidiam falsis criminibus vocabant, calumniisque opprimebant, vt Olynthia plebs adducta sit Apollonidem quendam virum bonum, & fortem ciuem e ciuitate eicere. Sed hec consuetudo non apud eos solum omnia mala peperit, alias vero nusquam. Nam etiam in Eretria, postquam amoto Plutarcho, & depulso peregrino exercitu, populus ipse ciuitatem, & maritimos aditus teneret, alij ad vestram vtilitatem, alij ad Philippi voluntatem omnia consilia sua referebant, a quibus cum multa, vel potius omnia audiuisent miseri, & infelices Eretrienfes: ad extremum ipsi etiam adducti sunt, & persuasi, vt salutis sue, ac libertatis auctores e ciuitate exturbarent. Nam eorum socius, & amicus Philippus, misso ad eos Hipponico cum mille peregrinis militibus, primum deiecit muros, quibus maritimi aditus cingebantur, & tres ibi tyrannos imposuit, Hipparchum, Automedontem, Cleitarchum. Deinde, immisso peregrino milite, primum cum Eurylocho, post cum Parmenione bis eos, etiam valde cupidos salutis, ex eo loco vi, & armis eiecit. Sed quid multis opus est? In Oreo Philistides Philippum sequebatur. Sequebatur etiam Menippus, & Socrates, & Thoas, & Agapzeus, quorum arbitrio, & institutis ciuitas nunc regitur. Sed hec vulgo nota sunt. Euphræus quidam est, qui apud vos aliquando habitauit. Is, dum laborat, vt

Demosthenis.

Oritæ liberi, omnisq; expertes seruitutis essent, quas cōtumelias, quæ conuicia ab Oritarum plebe perpessus sit, longum esset dicere. Sed cū anno fere antè quàm vrbs caperetur, quid Philistides moliretur, perspiceret: nomen eius detulit, & cū ipsum Philistidem, tūm verò eius actionum affines, & socios, perduellionis accusauit. Hic, qui Philippum corruptorem habebant, & eundē antesignanum, & principem, hunc Euphrēum, tanquàm reip. perturbatorem, in vincula ducunt. Quæ quanquàm plebs Oritarum videret, & huic opem ferre, illos poena afficere deberet: tamen ne iratus quidem illis, Euphrēum supplicio dignum, proditoribus gratulandum esse existimabat. Post illi potentia, & auctoritate sua, quæ tanta fuit, quantam ipsi esse volebant, omnes vias, & rationes persequiebantur, quibus ciuitas caperetur. Hunc eorum conatum si quis è populo deprehendisset, quid paulò antè Euphrēo accidisset recordans, terrore silere cogebatur. Tām misera verò, & afflicta conditione erant, vt nemo prius auderet vocem mittere, quanquàm malum quotidie ingrauesceret, donec instructi, & dispositi milites mœnibus ipsis imminerent. Hic alij se armis tuentur, alij ciuitatem produnt. Sed miserè, & turpiter capta vrbe, proditores isti in eos, à quibus erant conseruati, & in ipsum etiam Euphrēum, qui ad omnia pro patria subeunda pericula parati erant, tyrannidē exercent, & dūm alios cijciunt, alios iugulant: Euphrēus iste, vt, qua mente erga remp. fuisset, & quàm integrè, casteq;, pro ciuium libertate Philippo restitisset, vel ipso mortis genere contestatum relinqueret, sibi ipsi violentas manus attulit. Ac for-

tasse

tasse miremini, quæ causa sit, cur Olynthij, Eretrienſes, Orite, libetius audire ſoliti ſint Philippi patronos, quàm ſuæ libertatis auctores, id quod etiam apud vos fit.

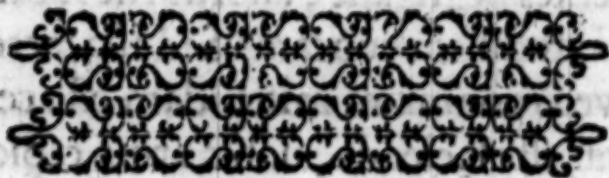
Quoniam, qui optima ſequuntur, ne, ſi maximè quidam velint, aliquid poſſint interdum ad gratiam, & voluptatem dicere (nam, vt res ipſæ ſalutæ ſint, videndum eſſe potius exiſtimant) qui verò populo iucunda, & grata afferunt, in eis Philippo famulantur. Pecunias illi conferri iubebant, hi nullas: bellandum etiam illi cenſebant, minimèq; credendum Philippo, hi pacem perſequendam uſq; eò, dum ipſi etiam oppreſſi ſint. Cætera arbitror eodem modo, vt ne ſingulis recenſendis ſim longior. Atqui hi quidem, quibus rebus populo gratificarentur: illi, quibus incolumes eſſent futuri, afferebant. Multa verò multi ad extremum, nec gratiæ cauſa, nec per inſcitiam, ſed quòd ſe cum vniuerſa reperi ſentirent, fractis, & enervatis animis abiecerunt, quod ipſum per Iouem, & Apollinem vereor, nè vobis accidat, poſtquam videritis nihil in vobis rationis, & iudicij ineſſe. Neq; tamen eorum inſtituta, qui vos in hunc locum adduxerunt, me perterrefaciunt, ſed pudore potius afficiunt. Aut enim data opera ciuitatem, aut errore in difficilem ſtatum, & periculolum conijciunt. Sed eiufmodi reip. ſtatum, & conditionem deus auertat. Mori enim millies fatius eſt, quàm Philippo aſſentari, & veſtræ ſalutis auctores prodere. Præclaram ſanè multi apud Oritas gratiam inierunt, quòd ſe in Philippi amicorum poteſtatem tradiderunt, & Euphræum præcipitè impulerunt. Præclarâ etiam populus Eretrienſis, quòd veſtros legatos repudiauit, & Cleitarcho

se totum dedidit: attamen qui nunc in seruitute viuit,
 & plagis, ac tormentis afficitur. Preclare denique pepercit
 Olynthijs, qui magistrum equitum Lasthenem crea-
 uerant, eiecerant Apollonidem. Magna stultitia est, &
 non ferenda culpa, in eiusmodi rebus sperare, qui sibi
 pessimum consilium capiunt, nec, quod decet, quicquid
 prestare volunt, sed hostium patronis aures accommo-
 dant, eos tam amplam, & grandem ciuitatem, sine ca-
 lamitate vlla, vllouè incommodo habitare posse. Nam
 illud quidem turpe est, accepto vulnere, dicere, quis pu-
 tauit. Erat enim per deos hoc, vel illud faciendum, vel
 non faciendum. Multa nunc Olynthij proferre possunt,
 quæ si prouidissent, minimè sublatis, extinctisque essent.
 Multa Orite, multa Phocenses. Et quis tandem hoc bel-
 lo interiit, qui non multa ab se, parum sapienter prouisa,
 commemorare possit? Quæ hunc afflictis rebus, & euer-
 sis, quid possunt utilitatis afferre? Salua, & incolumi na-
 ui, siuè magna sit, siuè parua, cum nautis, cum guberna-
 toribus, & omnibus, qui vehuntur, de reliquo studium
 adhibendum est, & prouidendum, nè quis eam vel
 temeritate, vel negligentia possit euertere, quod idem
 facere, cum fluctibus obruta sit, vanum est. Quapropter,
 & nobis etiam, Athen. dum salui, & incolumes simus,
 & ciuitatem amplissimam, oportunitates plurimas, pul-
 cherrimam dignitatem tueamur: quid faciendum sit,
 iam pridem fortasse non nemo libenter interroget. Ego
 per deos, Athenienses, dicam, & decernam, ut, si ita vi-
 deatur, vestris id suffragijs comprobetis. Primum igitur
 censeo, bellum propulsetis, deinde cum triremibus, &
 pecunia, & militibus parati sitis. Nam licet omnes se ser-
 uitori

virtuti offerunt: vobis tamen pro libertate dimicandum
est. Hæc cum omnia apparauerimus, & in Græcorum
oculis, ac conspectu statuerimus: tum alios cohorte-
mur, & ad belli societatem aduocemus, legatos etiam in
omnes oras, qui ista denuncient, emittamus, in Pelo-
ponnesum, Rhodum, Chium, ad regem, (neq; enim ab
eius rationibus abhorret, vestris hisce conatibus omni-
um rerum vastitatem, & euersionem arceri) vt eos in
vestram sententiam adductos, & periculorum, & sump-
tuum socios, si opus fuerit, habeatis. Sin secus, tamen vt
moram, & tarditatem rebus afferatis. Nam neq; illud
quidem incommodum est, quod vobis cum vno homi-
ne, non cum alicuius ciuitatis confirmata viribus bel-
lum est. Neq; superioris anni legationes illæ in Pelo-
ponnesum, & accusationes, quas ego, & Polydeuctus,
ille præstantissimus ciuis, & Hegesippus, & Clitoma-
chus, & Lycurgus, cæteri q; legati obuiimus, inutiles
erant. Sic enim hominem repressimus, vt neq; in Am-
braciam veniret, nec in Peloponnesum impetum face-
ret. Quamquam minimè assentior, vt, qui res ab se factu
necessarias prætermittunt, hi alios ad rem gerendam
hortentur. Quid enim stultius esse potest, quam, qui
sua temere proijciant, eos aliena se curare profiteri? Et
cum res præsentis negligant, aliorum de futuris rebus
curam, & sollicitudinem euocare? Sed ista taceo. Cher-
rhonensibus verò pecuniam mittendam esse censeo, &
quæ illi volunt, esse facienda, nobis arma capienda, &
cum primis, quæ nostrarum sunt partium, præstanda:
deinde verò reliquos Græcos cohortandos, colligendos,
docendos, monendos esse. Hæc propria sunt dignitate
florentis

Demosthenis.

florentis ciuitatis, qualis vestra est, Athenienses. Quod si Chalcidenses Græciæ salutem defensuros putatis, vel Megarenses, vosq; interea labores defugeritis: non rectè existimatis. Satis enim præclarè cum eis agitur, si suam salutem tueantur. Itaq; vestra salus vobis ipsis curæ esse debet. Nam hunc honorem vobis maiores vestri comparauerunt: & multis, ac magnis, gloriosisq; laboribus, & periculis partum reliquerunt. Sin verò, quod quisq; vult, id requisierit, deinde cunctabitur, & quemadmodum otiosus esse possit, circumspiciet: primum neminem reperiet, qui aliquid pro eo suscepturus sit, deinde metuo, ne omnia, quæ nunc inertia defugimus, vel inuiti postea cogamur subire. Nam si vsquam extitissent, qui, cum vos ignaui, & inertes iaceretis, omnia pro vobis susciperent: profectò longè ante hoc tempus reperti fuissent. Sed huius generis nulli sunt. Ego verò ita profiteor, ita decerno, itaq; sentio, si hæc curaueritis, corrigi omnia, atq; emendari posse. Sin est aliquis, qui melius consilium dare queat, proferat, & vobis id sequendum suadeat: quodq; vobis videbitur, id omnes deos obtestor, & oro, faustum, foelixq; sit.

Libanij Argumentum Philip- *pice orationis quartæ.*

44

HÆC etiam oratio eandem habet materiam cum superiore: nec præterea proprium aliquid, aut peculiare quicquam, extra institutum quoddam, & rationem de constituenda concordia. Nam locupletum cum inopibus discordiam, & rixas sedare Demosthenes conatur, plebi nimirum suadens, non esse publicanda locupletum bona: opulentis, non esse inuidendam inopibus publicam largitionem, suadet etiam Atheniensibus, ut ad Persarum regem de societate legatos mittant.

Demosthenis contra Philippum *oratio quarta.*

CV M, quibus de rebus deliberatis, Athenienses, magni eas esse momenti arbitrer, & ad reip. salutem inprimis pertinere: dabo operam, ut ea complectar sententia mea, quæ existimem cum communi omnium utilitate coniuncta esse. Sed cum non paucae offensiones sint, nec paruo tempore collectæ, quibus in has angustias adducti sumus: tamen ad præsentis rationes nulla singularem aliquam difficultatem habet, nisi hanc, quod ipsi animis

mis à re gerenda abhorretis, & tam diu studium ad-
 hiberis, dum, quid noui afferatur, otiosi audiat. Post,
 vt vestrum quisq; è concione discesserit, non solum
 de rebus ipsis nullam curam, & cogitationem suscipit:
 sed nè omnino quidem meminit. Iam Philippi pe-
 tulantia, & domiandi libido, qua contra omnes mor-
 tales utitur, tanta est, quantam vos auditis esse. Ab
 hac cum depelli, ac reprimi non posse orationibus, &
 concionibus, nemo ferè vestrum ignorat, quod, si
 cæteris è rebus intelligi nequeat, tamen vel hinc ani-
 maduerti potest. Nos enim, cum de iure, & æquitate
 nobis oratione, & verbis decertandum fuit: nec vn-
 quam visi sumus in eo genere superati, nec vllam cui-
 quàm aliquando iniuriam fecisse, sed cunctos potius,
 quacunq; ex ora, sede uè terrarum, eloquentiæ viribus
 vicisse, ac superasse. Sed num propterea vel cum Phi-
 lippo malè, vel nobiscum præclarè agitur? Nullo mo-
 do. Nam cum is, sumptis armis, ad omne periculum
 promptè, & alacriter profiscatur, nos partim, quod
 æquum est, explicando, partim audiendo, in concione
 sedeamus, fit, vt factis verba superentur. Nec iniuria,
 præsertim cum omnes animaduertant, non qua æqui-
 tate sententias dixerimus, aut etiam in hoc tempore
 dicamus: sed quid æqui, boniq; geramus. Nam hæc
 eiusmodi sunt, quæ neminem possunt ab iniuria vin-
 dicare. Itaq; silentio prætereunda sunt. Cum verò cæ-
 terarum rerump. ciues in duas partes distracti sint,
 partim, qui nemini volunt per vim imperare, sed nè
 seruire quidem cuiquam, potiusq; pari cum reliquis
 iure, & libertate viuere, legibusq; parere: partim qui
 iniustum

iniustum in ciues imperium concupiscunt, idq; v^t
 quauis ratione assequantur, alteri seruire non recusant.
 Qui hoc institutum sequuntur, id est, qui tyrānidem,
 & dominatum appetunt: illam alteram benè moratā
 partem prorsus superauerunt. Atq; haud scio, an vlla
 omninò ciuitas extra hanc nostram, constanter iam
 & integrè popularibus institutis regatur. Nam ceteris,
 quibus negotium facessitur, certa quēdam est regendæ
 reip. formula ab his, qui duce Philippo vicerunt, præ-
 scripta. Et precipuè quidem, ac maximè, quòd, qui pē-
 cuniæ studēt, largitorem habeant Philippum: deinde,
 in quo non minus virium est, quòd ad eos euerten-
 dos, qui illorum conatibus aduersantur, copias, quan-
 docunq; postulauerint, paratas, & instructas accipiant.
 Nos autē non solum istis sumus rationibus inferiores,
 sed etiam quasi mandragorā, aut aliquod eiusmodi mē-
 dicamentū sumpserimus, ne excitari quidem ē somno
 possumus. Deinde ita arbitror (dicendū enim mea sen-
 tentia, quod verum est) ita inquā calumnijs ardemus, &
 ab istis cōtemnimur, vt, qui in ipsis periculis versantur,
 partim de imperio à nobis dissentiant, partim de supe-
 riore loco cōtendant, aliqui etiam per se potius, quā
 nobiscū iuncti, Philippum repellere statuerint. Sed
 cur ista à me cōmemorantur, aut cur in eorū enume-
 ratione versor? Non enim mihi (Iouem ipsum deosq;
 omnes iuro) propositum est vestros animos offendere,
 sed vt neminem vestrum lateat, Athen. quotidianum
 otium, & socordiam, quemadmodum in priuata vitæ
 ratione, ita etiam in ciuitatum publica, non in singu-
 larum rerum neglectione, & prætermissione sentiri:

Demosthenis.

sed in omnium rerum accumulatione, & summā occurrere. Cernitis Serrium, & Doriscum, (hæc enim primū post constitutam pacem neglecta sunt) eamquamuis vestrum plerisque, fortasse nota non sint: tamen initio contempta, & relicta Thraciam, & socium vestrum Cersobleptē perdiderunt. Rursus cū hæc à vobis non curari animaduerneret, nullisque vestris copijs adiuuari: fretum aperuit, & regnum è regione Atticæ contra vos in Eubœa stabilivit. Qua etiam spreta, & contempta, propè Megaram cepit. Sed ne hic quidem aliquid egistis, nec contra ullam vim vos opposuistis: sed ne significationem quidem dedistis ullam, vos eius conatum repressuros. Emit Antronas, & nō multò post Oreum cepit. Multa prætermitto, Pheras, iter in Ambraciam, cedes in Helide, alia infinita. Non enim ut vobis enumerare eos, quibus vim, & iniuriam fecit Philippus, hæc sum persecutus, sed ut hoc vobis demonstrarem, nunquā fore, ut vel iniurijs modum statuatur, vel desinat aliquando ista suæ potestati subijcere, nisi ab aliquo repulsus, & reiectus fuerit. Sed nonnulli sunt, qui, antequā de rebus verbum ullum audiant, solent statim, quid faciendum sit, sciscitari: non ut, cū audierint, faciant, (essent enim tum fanè omnium utilissimi, & optimi ciues) sed ut quā primū oratore liberentur. Et quanquā ita est: dicendum tamen, quid faciendum sit. Primū igitur, Athen. firma hæc esse debet in animis vestris opinio, & sententia, Philippum, etsi cum hac rep. bellum gerat, pacemq; violarit, atq; in vniuersam ciuitatem, & huius vrbs sedes, addam etiam, in deos, reip. custodes, qui

qui omnes eum disperdant, infenso, & hostili animo sit: tamen nulli tam atrox, & crudele bellum intulisse, atq; reip. nostræ: nec quicquàm ei deliberatius esse, aut magis consideratum, quàm, quibuscunq; eam rationibus possit, euertere. Idq; nunc quodammodo, si rem ipsam inspiciatis, necessario videtur facere. Etenim videte, regni cupiditate flagrat. Huic se aduersarios habiturum vos solum suspicatur. Longo iam tempore, vel sua conuictus conscientia, iniurijs vos oppressit. Quæ enim vobis erepta pro suis occupat, eorum ope, & præsidio, ad reliqua stabilienda abutitur. Nam si Amphipolim, & Potideam amitteret, existimat se ne in Macedonia quidem, auito regno, tutò posse consistere. Vtrumq; igitur intelligit, & ab se vobis insidias comparari, & vos eius conatus deprehendere: cumq; idem vos sapere arbitreretur, iure sanè se vobis odio esse suspicatur. Simul, & illud probè nouit, nè si cetera quidem omnia in suam potestatem redegerit, stante rep. vestra, & eo, qui nunc est, populari ciuitatis statu, quicquàm stabile, & diuturnum obtinere posse: potiusq; ita existimat, si vlla eum belli offensio attigerit, (cuiusmodi multæ ei accidunt vehementer opto) reliquas gentes violatas ab eo, & oppressas, ad vestram auctoritatem confugituras, & vestrum auxilium, atq; opem imploraturas esse. Non enim vos natura facti estis ad iniustam aliquam potentiam, aut regna occupanda, sed ita animis comparati, & instituti, vt & regnare cupientem prohibere regno, & iam regnantem imperio deturbare, & spoliare, omninoq; regnum appetentes deicere, cunctasq; gentes in liber-

Demoſthenis.

ratem vindicare velitis. Non igitur libenter vult ſuis temporibus veſtram libertatem imminere. Nec iſta quidem ineptè, & oſcitanter ſecum reputat. Primum igitur hanc ob cauſam perpetuus eſt decernendus hoſtis huius rei. libertatiſq; veſtræ, deinde ita planè iudicandum, quæcunq; nunc molitur, & parat, ea omnia contra huius vrbiſ ſalutem, & incolumitatē comparari. Neq; enim quiſquam veſtrum tam ſine mente eſt, qui non intelligat, quòd cum Philippus illas feces, & abiecta cadauera (nam quo alio nomine appellanda ſunt illa oppidula, Drongylum dico, & Cabylam, & Maſtiram, & cætera, quæ in eius nunc feruntur poteſtate eſſe) cum illa inquam in Thracia concupierit, & eorum cauſa labores, frigora, & extrema pericula ſubierit: etiam Athenienſium portus, & naualia, & factum argentum, totq; veſtigalia, & hanc ipſam ſedem dignitatis, veſtramq; rerum geſtarum gloriam auidiſſimò animo deuoraturus ſit, (quæ nē in eius poteſtatem veniant, dii, deaq; omnes prohibeant,) quiq; potius exiſtimet hæc eum vobis integra eſſe relicturū, & pro Panico ac Olyra ſurreptis è Thraciæ latebris, in ſpeluncis hybernaturum. Non eſt ita, Athenienſes, non eſt. Sed & illa, & cætera omnia gerit, vt hūc aliquando peruenire, atq; hūc regnare poſſit. Hæc cum omnes intelligant, ſecumq; ipſi reputent: non debent, qui optimum conſilium, & æquiſſimum dare ſtatuit, ei, vt bellum decernat, iubere. Hoc enim eſt deligere cum quo quaſi homine bellum velitis gerere, non rei. vtilitati conſulere. Etenim vnà mecum conſiderate, ſi quis contra Philippum bellum decreuiſſet, quòd pri-

mum.

mum nobiscum idum foedus, quod fecundum, quod
tertium (nam multa ab eo violata sum) si legisset, isq;
perinde, ut nunc facit, nemine bellum decernente, Car-
dianis opem ferret: an non quid decreuisset, discer-
tus, & distractus fuisset; omnesq; eius esse factum de-
creto criminarentur, quod Philippus Cardianis auxili-
um attulisset? Non igitur quia Philippus multa nequi-
tes facit: vos aliquem e vestris querite, quem com-
muni oppressum odio, eius mercenarijs diripiendum
obijciatis, nec, cum ipsi bellum decreueritis, huiusmo-
di inter vos contentionibus litigetis, sit, an non sit bel-
lum suscipiendum. Sed quibus ille rationibus, & vijs
bellum contra vos gerit, eisdem vos occurrere, & resisti-
te, & his, qui iam eius impetum reprimunt, stipendia,
& cetera, quibus opus est, decernite, & vos pecunias
conferte: exercitum vero, Athenienses, & milites ce-
leres, equos, vedtrices equorum naues, reliquum omne
belli instrumentum apparate. Nam ut nunc res est, &
ut a vobis geritur, nihil potest magis ridiculum exo-
gitari. Equidem & Philippum ipsum arbitror nihil ali-
ud per deos in votis habere, quam ut isto modo rem
administretis. Cunctamini, aerarium exhaustis, qua-
ritis aliquem, cui negotium committatis, angimini,
mutuis vos criminibus appetitis. Ego vero e quo ista
fonte dimanant, docebo vos, & simul explicabo, quem-
admodum tolli queant. Nunquam, Athenienses, ad rerum
initia occurristis, nec earum fundamenta recte locistis.
Contra vero euentus semper, atq; exitus rerum persecu-
ti estis. Deinde, ut tarditate, & cunctatione reiecti fuistis,
arma abijcitis. Rursus novus aliquis motus est? Ad ar-

Demosthenis.

ma concurritis, tumultuamini. Sed longè aliter vestrae actiones instituendae sunt. Non potest enim, qui subsidario milite utitur, aliquid egregium aliquando gerere. Domesticae copiae conscribendae sunt: & commeatus suppeditandus, & constituendi quaestores publici, diligentissimèq; quoad eius fieri potest, asservanda pecunia est. His ita constitutis, expensae pecuniae rationes à quaestoribus, rerum gestarum ab imperatoribus deponendae sunt, omnisq; occasio imperatori, ne vel aliò nauiget, vel noua bella moliatur, praecidenda est. In hanc partem si studia, & voluntates vestras contuleritis: Philippum, vel inuitum, ad iustas pacis condiciones pertrahetis, & intra domesticos parietes coercetis; aut si se commouerit, equis cum eo conditionibus decetabitis. Ac fortasse, Athenienses, fortasse, quemadmodum vos nunc sciscitami, quid agat Philippus, quò proficiatur: ita is sollicitè obseruabit, quem ad locum vestrae deducuntur copiae, & ubi consistent. Quòd si cui haec videantur, & magnis sumptibus, & plurimis laboribus egere, summamq; in se difficultatem continere: rectè sanè existimat. Sed si idem secum reputare voluerit, quantum damni, ex huius voluntatis, & officij prætermissione, reip. allaturus sit: intelliget interesse reip. nullo loco cuiusq; studium, & propensionem animi deesse. Nam licet deorum aliquis sponsorem se interponeret salutis nostrae (neq; enim mortalis cuiusquam fides, ac sponso tanta re digna esse potest) tamen in ista vestra socordia, omnibus rebus desertis ac proditis, ad extremum in vos ipsos certè ruiturus est. Turpe est per Iouem, atq; omnes deos, turpe, Athenienses,

ses, & indignum cum vestris moribus, tum huius
reip. splendore, maiorumq; vestrorum rebus gestis: vni-
uersam Græciam per vestram socordiam, & negligenti-
am seruituti dedi. Atq; hæc à me iam habita oratio,
quamquam vel ipsa morte acerbior sit: tamen si quis a-
liam sententiam afferat, eamq; vobis suadere possit, sit
ita. Nolite repellere Philippum, omnia deserite, &
prodite. Quod si nemini hoc rectum esse videatur, con-
traq; omnibus perspicuum sit, tanto nos Philippum
acerbiorē hostem, & robustiorem habituros, quanto
latius sinemus eius imperium patere: quid subterfugi-
mus? quid cunctamur, & procrastinamus? aut quan-
do tandem ad officium reuertemur? An, ô dij immor-
tales, cum necesse fuerit? At, quæ necessitas homines
liberos ad agendum excitare potest, ea non solum iam
urget, sed penè etiam præterijt. Seruiliis verò necessitas
omnibus à vobis arcenda votis est. At quantum inter-
est? Homini libero nihil potest maiorem vim afferre
ad rem gerendam, quam ex rebus ipsis gestis suscepta
turpitudine, qua, haud scio, an maiorem quisquam com-
memorare possit. At ferrum adigunt ad opus verbera,
& tormenta, quæ à vestris cervicibus dij omnes auer-
tant, cum vel auribus vestris eorū commemoratio in-
digna sit. Nullo modo ferendū est, Athenienses, ad ea
obeunda vos pigros esse, ad quæ & corporibus, & facul-
tatibus parati esse debetis. Quanquā res ista excusatio-
nem nonnullam habet. Attamen, quod nec audire vul-
tis, quæ in primis vobis audienda sunt, nec, de quibus
rebus oportet, deliberare: id mihi videtur grauissima
reprehensione dignum esse. Nam nec aliorum consilia
audire

audite, antequam res ipsae vos oppresserint, ut nunc fit, nec vlla de re deliberare soletis, cum otium est, quin etiam, cum contra vos arma capit, hoc idem omittentes, nec vosmetipsos contra instruentes, languescere animos vestros sinitis, huiusque culpa si quis se monitorum prebeat, eum exilio multatis. Ut vero amissum aliquid, aut obsecsum audieritis, tum & ad audiendum, & ad reliqua apparanda acceditis. Verum tamen tum fuit, & audiendi, & apparandi tempus, cum ab utroque alienum animum haberetis: gerenda vero rei, & apparatus adhibendi, cum ad audiendum accurritis. Itaque ista consuetudine, & more, vos omnium soli contra omnium instituta facitis. Nam ceteri ferè omnes, antequam res adeant, & suspiciant, consilium inire solent: vos, rebus iam confectis. Quapropter quod reliquum est, quodque iamdiu fieri debuit, sed nihil interest an etiam nunc geratur, id explicabo, Athen. Nulla re ad ea, quae iam nostris cervicibus imminet pericula, magis opus est, quam pecunia. Ac sua nunc sponte diuina quaedam se nobis fortuna obtulit: qua si rectè utamur, fortasse ad optatum exitum perueniemus. Primum enim quibus Persarum rex fidem habet, & optimè de se mereri arbitratur, hi Philippum acerbissimo odio, & acerrimo bello persequuntur. Deinde qui non solum interfuit, verum etiam praefuit rebus omnibus, quas contra regem gereret Philippus, is iam retractus, & reuocatus ad regem est, à quo, quoniam auctor, & princeps fuit eorum, omnia libenter audiet, nobis praefertim minime accusantibus, quos existimare fortasse poterit priuatae utilitatis causa dicere,

cere, & eius accusationibus fidem adiungat. Atq; eas nostri legati eiusmodi oratione subsequantur, quæ regijs auribus iucundissima futura sit, communes scilicet iniurias communibus armis repellendas esse, & regi ipsi magis formidabilem futurum Philippum, si nos prius inuasit. Nam si nos destituti, ac deserti aliquod vulnus acceperimus, intrepidè illum contra regem iturum. His omnibus de rebus censeo legatos esse mittendos, qui cum rege eas communicent. Vestram præterea istam inanem, & futilem rationem, qua sæpè iam depressi, & deuicti estis, abijciendam dico, esse nimirum Philippum hominem barbarum, & omnium communem hostem, quæq; sunt huius generis. Ego enim cum à non nemine dici audio, metuendum esse regem in Susis, & Ecbatanis versantem, eumq; infestum, & inimicum esse reip. nostræ, qui etiam antè eam afflictam erexit, & idem se rursus facturum recipit, quam eius singularem erga vos voluntatem cum non secuti fueritis, sed etiam decreto reieceritis, ipsius culpa nulla fuit. De isto verò Græcorum communi prædone, & depopulatore, qui iam penè in ipsis foribus, atq; adeò in media Græcia magnam potentiam adeptus est, si quis sit, qui aliter sentiat: hunc ego hominem, quicumq; tandem is sit, quod Philippum non metuat, & miror, & metuo. Heret etiam in reip. visceribus alia quædam pestis ab iniustis criminationibus, & genere sermonis periniquo excitata, quæ etiā excusationem præbet his, qui ad remp. nolunt accedere. Omninoq; omnis prætermissi officij, quod à quoquā præstari debuit, culpam, in hanc causam reiectam esse reperietis, de qua etsi vehemen-

Demoſthenis.

ter vereor dicere, Athen. dicam tamen. Exiſtimo enim me habiturū, quæ honeſtè, & cum reip. cōmodo queam pro tenuioribus cōtra locupletes, proq; locupletibus cōtra tenuiores dicere, ſi è medio ſuſtuleritis nonnullorū hominū iniuſtas de theatrāli pecunia calumnias, & ſimul inanē illum timorem deponamus, non poſſe ſine aliquo graui vulnere reip. diſcordias ſanari, quo melius, & ſalutarius nihil ſtatuerè poſſum⁹, nec quo vniuerſa ſimul reſp. magis recreari, ac ſtabiliri queat. Sed primo loco agā tenuiorū cauſam. Noſtra ferè memoria, Ath. vr̄bis huius veſtigalia, non amplius centum triginta talenta erant, quo tempore nemo ferè vel eorū, qui triremes inſtruebant, vel tributa conferebant, q̄ eis pecunia deeſſet, officio quoq; ſuo deeſſe voluit: ſed & claſſes nauigabant, & conficiebantur pecuniæ, & omnia ad reip. vtilitatem dirigebantur. Secuta deinde fortuna eſt, quæ publicū erarium ampliſſimis opibus locupletabat. Nam pro centum talentis, quadringenta relata ſunt, non modò non lēſis, aut imminutis cuiuſquam domeſticis facultatibus, ſed etiam auctis: cū locupletes etiam omnes huius ſe beneficij participes faciant. Et rectè ſanè. Quo igitur animo, aut qua iniuria commoti mutuis nos probris, & conuicijs perfundimus? & vt officium deſeramus, excuſationes adhibemus? niſi tenuiorum fortāſſè ab ipſa fortuna oblatae felicitati, & ſubſidio inuidemus: quos ego non ſolum non accuſo, ſed ne accuſandos quidem eſſe exiſtimo. Nam in priuatis familijs neminem ego adoleſcētem video, vel ita erga maiores animo conſtitutum, vel tam amentem, aut à ratione auerſum: vt, niſi quæ ipſe fecerit, eorū facien-

faciendorum socios habuerit ceteros, nihil se esse facturum clamitet. Legibus enim contra eum malæ tractationis actio daretur. Nam quod parentibus debetur, Athen. id arbitror & naturæ legibus, & ciuilibus institutis, libenter à quouis præstari, & persolui oportere. Vt igitur nobis est suus cuiq; pater: sic omnes ciues, communes existimandi sunt reip. parentes. Qui quidem non modò spoliandi non sunt beneficijs his, quæ à rep. acceperunt: verum etiam, si nullum in eos extaret à rep. commodum, tamen aliundè eis prouidendum esset, nè in summa egestate contempti, & sprete viderentur. Hoc animo si locupletes essent, non solùm quod cum equitate coniunctum est, verùm etiam quod reip. interest, facturos sanè arbitror. Detrahère enim nonnullis facultates ad vitam necessarias, quid aliud est, quam multorum animos à rep. alienare? Tenuioribus autem suaserim, vt eam velint offensionem delere, quam locupletes sine dolore ferre non possunt, & quam iure reprehendunt. Ac quemadmodum superius egi causam renuiorum: sic nunc recipio locupletum causam, in qua non verebor, quod mihi verum videatur, explicare. Ego igitur neminem arbitror, nò modò Atheniensem, sed ne barbarum quidem vllum tam perdita & atroci natura esse: vt angatur animo, & excrucietur, cum tenuiores, & rerum etià necessariarum inopes, ex publicò erario videat pecuniam accipere. Quod igitur vulnus habet ista res? aut quam difficultatem? Sanè cum animaduertant locupletes consuetudinem nònullos publicæ largitionis ad priuatas hominum possessiones transferre, idq; qui suaserit, magno in honore esse,

Q. ij.

quem

Demosthenis.

quem nullum periculum, vtpotè populari studio com-
munitum, possit attingere, deinde hunc publicum
tumultum claudestinis consilijs, & suffragijs conflari:
hec, & diffidentiam in eis gignunt, & animos eorum à
vobis alienant. Sed oportet ciues cum ciuibus pari iure
vivere, & locupletes quidem existimare, quæ ad vitam
tuendam pertinent, tutò se retinere, nec vllò amittendi
metu perturbari. In periculis verò, retinendæ salutis
causa, facultates, & opes cum patria communicare, re-
liquos verò, id est, tenuiores, quæ communia sunt, pro
communibus ducere, & sua quemq; parte frui, quæ sin-
gulorum sua cuiusq; esset propria. His rationibus, &
paruæ resp. crescunt, & magnæ sempiternæ fiunt. Atq;
hec ferè sunt, quæ in vtraq; parte esse debent. Quæ vt
rectè, & legitimè fiant, adhibenda primùm quædam
correctio est. Mihi verò in hunc temporum statum, &
perturbationem rerum intuenti, & multæ, & veteres
nostrorum malorum causæ occurrunt, quas ego, A-
thenienses, explicabo, si vos ad audiendum parati estis.
Deservistis, Athen. illud institutum, quod vobis maio-
res vestri reliquerunt. Nam rerum gestarum gloria
præstare ceteris, & abundare copijs his, quibus ab alio-
rum fortunis vim depellere possitis, alienum quædam,
& inanem sumptum esse, persuaserunt vobis nouo-
rum institutorum in rep. auctores. At in otio esse, &
nihil, quod vestrarum partium est, facere, sed res singu-
las deferere, & abijcere, omniaq; alijs diripienda propo-
nere, admirabilis cuiusdam felicitatis, & tutissimi præ-
sidij esse putatis. Sed ex eo factū est, vt in hunc locum,
& aciem reip. in qua vos stare oportebat, alter hic Ma-
cedo

cedo inuadens, ad summam felicitatem, maximas vires, multarum rerum dominatum peruenerit. Nam rem omnium maximè honorificam, & præclaram, ac illustrem, etiam de qua perpetuè extiterunt magnarū ciuitatum contentiones, afflictis præsertim Lacedæmonijs, impeditis Phocensi bello Thebanis, nobis indormiscentibus, nudam, & à nemine defensam occupauit. Itaq; assecutus est, vt, & ab alijs metuatur, & cum socijs, tum magnis copijs abundet. His tot, & tantis difficultatibus omnes Græci comprehensi sunt, vt, quid consilij capiendum sit, haud facilè possit reperiri. Sed cum omnibus, vt mihi videtur, formidolosa videri debent hæc tempora, tum verò neminem arbitror in maiori, quàm vos, periculò versari, non solum quòd vos, præcipuè Philippus per insidias appetat, verum etiam quòd omnium ignauissimi estis, & ad rem gerendam pigerrimi. Nam si propterea suauiter estis affecti, quòd rerum venalium abundantia, & annonæ in foro vbertatem videatis, eòq; remp. omni periculo vacare putatis: nec prudenter, nec rectè iudicatis. Nam ex eiusmodi rerum, vel copia, vel inopia existimare licet, benè, an secus fora, & mercatus instructi, & apparati sint. At verò de ea ciuitate, quam vnā sibi aduersariam, & hostilem, atq; adeò communis libertatis propugnatricem futuram suspicatur, quicunq; tādē Græciæ dominatum perpetuum appetierit, minimè, ô dii, deæq; omnes, ex venalium rerum vbertate, & copia iudicium faciendum est, sed ex eo, quod in omni rep. spectandum est, an sociorum beneuolentia munita, an armis, & copijs tecta sit. Quæ apud vos omnia

Demosthenis.

pessima conditione sunt, idq; ex eo intelligetis, si consideretis quo maximè tempore turbulentissimus fuit Græciæ status. Equidem tempus assignare nullum quisquam potest, extra hoc, in quo nos sumus. Nam superiorum temporum calamitas, bipartita tantum dissensione afflixit Græcos, Lacedæmoniorum scilicet, & nostra. Reliqui Græci partim nobis, partim illis se adiungebant. Persarum regi, ipsius quidem causa, à nemine fides habita, nisi fortassè ab his, quos bello devictos ad se receperat, idq; quoad eos viribus cum hostibus adæquasset. Pòst verò non minus istis ab se conservatis, quàm perpetuis suis hostibus inuisus erat. At idem nunc optima erga omnes Græcos voluntate est, erga nos pessima futurus est, nisi quàm primùm nosmetipsos ad officiū reuocauerimus. Deinde præfecturæ instituuntur multæ multis locis, & omnes ardent regnandi cupiditate. Nonnulli etiam à reliquis secessionē faciunt, & inuident, & sibi mutuò turpiter diffidunt: iamq; Argiui, Thebani, Corinthij, Lacedæmonij, Arcades, nos ipsi, nulla societate iuncti. Et quànquàm in tot factiones, tot imperia diuulsa Græcia sit: tamen si liberè veritas profitenda sit, nusquam reperies curias, & tribunalia tam infrequentia à publicis de Græciæ statu consultationibus, quàm hæc nostra. Nec iniuria. Nemo enim à vobis, siuè amet, siuè fidat, siuè metuat, consilium flagitat. Huius culpæ, Athen. non vna causa est (facile enim ei posset occurrì) sed multæ, & variæ, longo tempore collectæ, quibus tamen singulis prætermisissis, vnum quiddam, ad quod omnia nostra cōsilia referenda sunt, commemorabo, petamq; à vobis,

à vobis, Athen. nè mihi liberè, quod verum est, profitenti succenseatis. Omnium iam temporum commoditates, & oportunitates diuenditę sunt. Vos otium, & rerum vacationem arripuistis, quibus deliniti, aliorum in vos iniurias non molestè, nec grauitè fertis. Honores verò, & magistratus penes alios sunt. Sed cęterarum rerum incommoda, operę precium non est nunc curiosius euoluere. Attamen cùm de Philippicis actionibus aliquid allatum est: adest statim, nescio quis clamitans, non esse nugandum, nec decernendum bellum, simulq; aliquid extra causam assumens, exponit, q̃ suaue sit in pace viuere, quàm arduum, & difficile magnas copias alere, & q̃ interea nonnulli vestris bonis diripiendis inhiant, & causas alias cõminiscuntur, vt ipsi putant, verissimas. Ego verò cenſeo persequendā vobis pacē esse: minime tamē suadendā vobis, qui iam planè persuasi esse videmini: sed illi potius, qui bellum facit. Nam si is ad pacis cõditiones adduci queat, vestrae rationes sunt expeditissimę. Iam molesta, & acerba iudicanda sunt, non quę in reip. salutem effundimus, sed quas cunctando, & procrastinando perferemus acerbitates. Deinde illud etiam molestum, diripi publicū patrimonium, idq; adeò ex eo, quòd ratio, & via impeditur, non communis vtilitatis deferendę, sed publici patrimonij tuendi, & conseruandi. Quanquàm mihi sanè etiam hoc molestum, & graue est, nonnullos vestrum publicas ruinas ægrè ferre: cùm, & tueri erarium, & depeculatores supplicio coercere in vestra potestate situm sit: Philippum verò totius Gręcię depopulatorem: maximè vt hac vastitate ad vos sibi viam aperiat,
tam

Demosthenis.

ram lentè ferre. Quid igitur causæ esse putetis, Ath.
cur Philippum, cuius & iniuriæ, & ciuitatum direp-
tiones in omnium oculis sunt: nemo hætenus vel ini-
uriam cuiquam facere, vel bellum mouere dicat. At,
qui nec temerè bellum esse committendum, nec turpi-
ter omittendum suadent, hos vociferantur belli au-
ctores esse, nimirum quòd rerum earum calamita-
tem, quæ bello solèt euenire (multos enim necesse est,
Ath. necesse, inquam, est, multos esse lugubres, & ca-
lamitosos belli casus) ad eos referre auctores cupiunt,
quorum ad vestram salutem, & dignitatem omnis re-
fertur oratio. Existimant enim, si Philippum vno con-
sensu, & eadem conspiratione repuleritis, fore, vt, &
is à vobis superetur, & ipsis faciendi quæstus nullus
locus relinquatur. Sed si, oblato aliquo tumultu, irati
nonnullis, ad subsellia deuoletis, vtrumq; se per isto-
rum accusationes adepturos, vt & à vobis probentur,
& à Philippo præmijs ac muneribus donentur, vosq;
pœnam, quam eis irrogari oportebat, de vestræ salutis
auctoribus sumpturos. Atq; huc scilicet spectant om-
nes eorum actiones, hac nituntur spe. Criminum ve-
rò, & accusationum apparatus, & instrumentum est, q;
sint, qui cupiāt classiciū canere, aciem instruere. Ego ve-
rò planè noui, antequàm ab vllò decretum bellum, an-
tequàm eius mentio vlla facta fuit: Philippum multas
oportunitates, & commoda nostræ vrbis occupasse, &
nunc etiam Cardiam subsidiarium militem misisse. Si
igitur placet dissimulare, bellum cōtra nos Philippum
gerere: sit sanè omnium amentissimus, si nostram dis-
simulationem reprehendat. Nam cū lēsi, de iniuria,,
negant,

negant: quid ni neget, qui iniuriam fecit? Verumta-
men si nos ipsos inuaserit, quid tandem dicemus? Is
enim prorsus negabit se bellum gerere, quemadmo-
dum nec cum Oritis, licet in eorum agris eius exerci-
tus esset, nec antè cum Pheræis, priusquàm aries mu-
rum percussisset, nec primùm cum Olynthijs, donec
eorum agros cum exercitu occupasset. Etiam nè tùm,
qui ad repellendum hostem hortabantur, belli aucto-
res dicemus? Reliqua igitur seruitus est. Nihil enim est
tertium. Quanquàm non pari cum ceteris periculo
decertatis, Athenienses. Non vult enim, non vult Phi-
lippus nostram imperio suo ciuitatem subijcere, sed
funditus euertere. Scit enim nolle vos seruire, nec, si
velletis, tamen seruitutem diu perferre posse, præsertim
cùm præesse ceteris, & imperare consueuistis, quòdquē
vos, si temp⁹ nacti fueritis, plus ei molestiæ, & negotij, quàm
ceteri mortales omnes, exhibere potestis: quæ res eum
impellet ad omnē in vos crudelitatem, si rerum potitus
fuerit. Quasi igitur nunc in extremo discrimine verse-
mini: ita, & tenendi diligenter sunt à vobis & etiā odio
persequēdi ac ad tormēta rapiendi, qui se nil simulan-
tes, sed apertè, Philippo vèdiderunt. Nō enim potestis,
Ath. non potestis externos hostes superare, anteq̃ do-
mesticos, & intestinos proditores supplicio constrinx-
eritis: sed necesse est, vt ad hos, tanquam ad domesticos
scopulos allisi, ab illis, quasi ab externis fluctib⁹, obrua-
mini. Etenim quid causæ esse putetis, Ath. cur in vos
tam contumeliosus sit? Nam mihi nihil aliud videtur
facere, quàm largitione reliquos, cùm nulla alia re possit,
in fraudem inducere: vobis iam solis minitari, quem-

R. j.

admodum.

Demoſthenis.

admodum Theſſalos multis delinitos præmijs in hanc ſeruitutem pertraxit. Iam quibus dolis circumuenerit miſeros Olynthios, cùm eis Potidæam, & alia multa dediffet, nulla poteſt cuiuſquam oratio explicare. Et hoc ipſo tempore Thebanos, tradita illis Bœotia, & magno, ac difficili bello liberatos ad ſe allicit. Itaq; cùm iſtos propè ſingulos aliqua mercede deuinctos ſibi habeat, alij iampridem ea vulnera ſenſerunt, quæ nemini obſcura eſſe poſſunt, alij, quicquid acciderit, perferre cogentur. Taceo quæ vos amiſiſtis. Sed ipſa pacis coitio quantum habuit fraudum? Quantum damni? An non amiſſi Phocenſes? Captæ Thermopylæ? In Thracia Doriscus, Serrius, ipſe etiam Cheriſobleptes comprehenſus? Etiam hoc ipſo temporis puncto, an non Cardiam occupat, nec id diſſimulat? Cur igitur in omni genere actionum longe ſecùs vobis vtitur, atq; illis? Profectò quòd ex omnibus ciuitatibus hæc noſtra impunitatem dedit alijs communis hoſtis tuendi, ac defendendi: & vt, qui pecuniam cepit, poſſit ſine periculo ſuo, ſed cum maximis veſtris incommodis, pro hoſte dicere. Atquì tutum ſanè non fuiſſet, Philippi cauſam Olynthi agere, niſi ad maximam Olynthiorum partem ex Potidææ vectigalibus aliquod beneficium perueniſſet. Nec in Theſſalia tutum fuiſſet pro Philippo dicere, niſi populus ipſe magnam cepiſſet vtilitatem, cùm & tyrannos Philippus eiſceret, & Pylæam eis reſtitueret. Nec Thebis tutum erat, antequam Bœotiam reddidiſſet, & Phocenſes ſuſtuliffet. At Athenis, quanquàm non ſolùm Amphipolim, & Cardianos agros diripuerit Philippus, verùm etiam

Eubocam

Eubœam tanquam murum contra hanc urbem arma-
uerit, & nunc iter faciat Byzantium: tamen pro Phi-
lippo dicere tutum est, quo factum est, ut istorum non-
nulli ex summa inopia ad amplissimas opes peruene-
rint, & ex ignotis, & obscuris, euaferint & noti, & no-
biles. Vos secus. Ex claris inglorij, ex locupletibus in-
opes, & nudi. Nam reip. opes sunt, ut mihi videtur,
socij, fides, beneuolentia, quarum vos omnium rerum
in maxima egestate, & inopia estis. Iam quod ista con-
temnitis, atq; hoc modo remp. dilabi finitis: factus est
iste Philippus fortunatus, & magnus, & omnibus cum
Græcis, tum barbaris formidabilis. Vos interea deserti,
& abiecti, annonæ quidem in foro ubertate splendidi:
sed rerum maximè salutarium apparatu ridiculi estis.
Equidem nonnullos ex isto loco oratores animadu-
erto, non idem vobis, & sibi ipsis consilium dare. Nam
vobis etiam cum iniuria in otio esse viuendum clami-
tant. At ipsi, nulla accepta iniuria, otiosi esse non pos-
sunt. Quanquàm si quis citra conuicium interroget:
dic mihi, Aristodeme, cum planè intelligas id, quod ne-
minem ferè latere potest, priuatorum vitam à ciuili-
bus negotijs remotam sua sponte esse tutam, & cum
molestijs, tum etiam periculis vacare, remp. verò ge-
rentium, querelarum plenam, lubrico in loco positam,
quotidianis rixis, & difficultatibus refertam: cur non
illam potius tranquillam, & curis vacuum viuendi ra-
tionem, quàm hanc periculosam, & lubricam sequi
malueris, quid mihi respondebis? Nam si, quod in
causa tua optimum est, responderis, idq; ego tibi ve-
rum esse concessero, honoris, & gloriæ cupiditate te

R. ij.

ista

Demoſthenis.

ista facere, equidem mirabor, cum omnes labores, difficultates omnes, omnia tibi pericula gloriae causa suscipienda arbitreris: si remp. ab hac mente, & cogitatione alienam esse velis, suadeasq; socordia potius, & negligētia etiam hec esse amittenda. Nam illud quī dicere potes, tibi in hac vrbe cum gloria, & dignitate viuendum esse: nullam ipsius vrbis in vlla parte Græciæ dignitatem esse debere? Sed nè hoc quidem intelligo, quemadmodum reip. tutum esse queat sua gerere, tibi periculosum tua, si modò alienis in rebus curiosior non sis. Contrà verò, tibi negotium, & molesta curiositas: reip. verò otium, & vacatio extrema pericula attulerunt. Sed per deos, auitanè, & paterna gloria eiusmodi tibi videtur, vt eam tua culpa obscurari, & cadere turpe existimes: maiorum nostrorum gloriosæ res gestæ in hac rep. tacitæ, & obscuræ iacere debent? At quid magis alienum dici, aut cogitari potest? Tu patrem, si tui similis fuit pater, furem habebas. Resp. nostra, quod omnes norunt, eiusmodi ciues maiores nostros, qui bis Græciam è maximis, & grauissimis periculis eripuerunt. Sed non equa conditione, nec ciuili more, & consuetudine, nonnulli suas, & publicas rationes persequuntur. Nam quid equitatis habet, ex istis proditoribus, nonnullos è carcere solutis vinculis, euolantes; sui obliuisci, se ignorare, magnificentissimam vrbem, quæ hætenus semper totius Græciæ clarissima fuit, & maxima dignitate habitata est: nunc omni spoliata gloria, spretam, & contemptam iacere? Sed quanquam multa multis de rebus habeam, de quibus admonendi estis, tamen dicendi

cendi finem faciam. Non enim quòd vel rariùs, vel
minùs diligenter,quàm oportuit,còsiliu vobis de-
derimus, aut hoc tempore, aut vnquã antehac resp.
afflicta fuit, sed q, cùm omnia audieritis, quę è rep.
sint, eaq; rectè dici arbitremini, etiam illos quos in-
telligitis ea prorsus euertere, ac delere velle: pari vo-
luntate, & propensione animorum attentè audituri
sedeat. Neq; enim quisquam vestrum ignorat, mer-
cede conductus quis dicat, & ad Philippi nutum
reip.nostræ rationes accommodet, quisue optimus
ciuis, & optimarum in rep.partium sit. Sed illud sci-
licet agitis, vt illis reprehensis, & notatis, rebus ipsis
ad risum, & conuiciu versis: quod vestri est officij,
quod vestrarũ partium, prorsus omittatis. Atq; hæc,
quæ dixi, vt vera sunt, & magna libertate dicta: ita
etiam vobis maximè salutaria, & ex animo simplici,
ac aperto, vobisq; planè dedito, profecta. Neq; enim
est eiusmodi oratio mea, quæ assentatione, malitia,
fraude, mihi ipsi dicenti argentum asferet, publi-
cam salutem hostili crudelitati dedet. Itaq;
aut isti mores relinquendi vobis sunt
Athenienses, aut neminem, præter
vosmetipsos, de afflicto reip.
statu accusetis.

Dixi.

